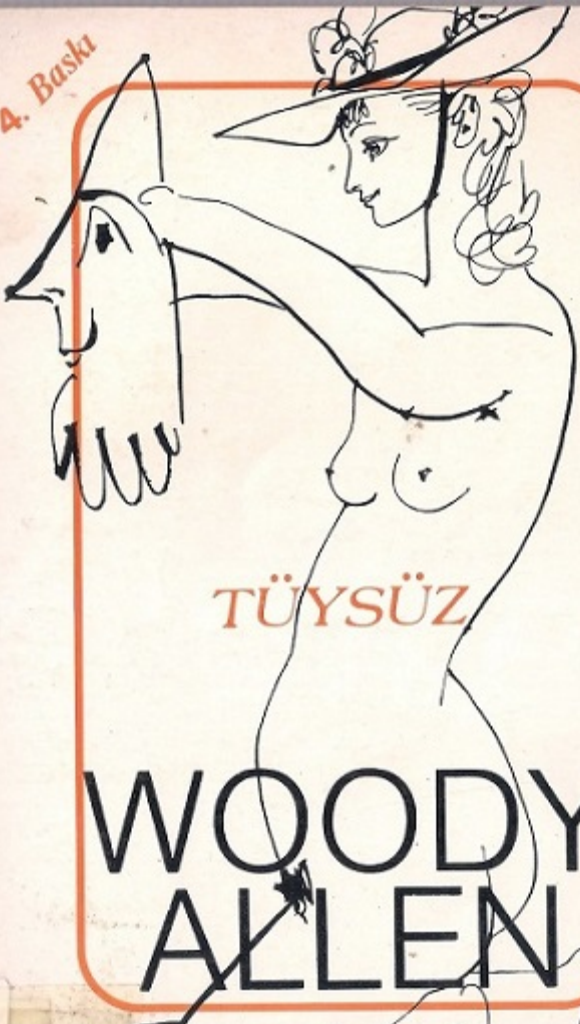
4. Baskı

TÜYSÜZ

WOODY ALLEN

ara

ARA YAYINCILIK : 22
ÇAĞDAŞ YAZARLAR DİZİSİ : 11

Kitabın Özgün Adı:
Without Feathers

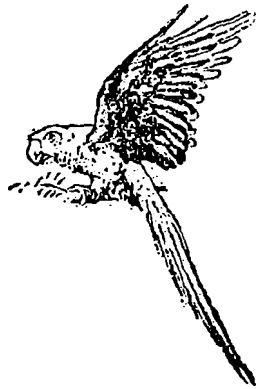
Kapak Resmi : Régis Debray, Les Masques-Gallimard, Kapak İllüstrasyonu
Kapak Düzeni : Ş.V. Çorlu
Baskı : Gülen Ofset
Cilt : Kısmet Ciltevi
Kapak Baskı : Kanaat Basımevi Ltd. Şti.
Redaksiyon : Ece Esin
Düzelti : Vedat Çorlu

Ara Yayıncılık
İlk Baskı : Nisan 1989
İkinci Baskı : Nisan 1989
Üçüncü Baskı : Haziran 1989
Dördüncü ve
Beşinci Baskı : Temmuz 1989

ARA YAYINCILIK
Ankara Cad.
Konak Han No. 43-8
Cağaloğlu-İST.

WOODY ALLEN

TÜYSÜZ

ARA YAYINCILIK

"Umut tüylü birşeydir..."

— Emily Dickinson

ALLEN'İN NOT DEFTERİNDEN SEÇMELER

Aşağıda, Woody Allen'in bugüne kadar gizli kalmış (yazarın vefatı veya ölmesi halinde —hangisi önce gerçekleşirse— yayınlanacak olan) bazı alıntılar bulunmaktadır.

•

Geceyi geçirmek giderek güçleşiyor. Dün akşam, birtakım adamların zorla odama girip beni şampuanlamak istedikleri duygusuna kapıldım ve çok rahatsız oldum. Ama neden? Sürekli olarak gölgeler gördüğümü hayal ettim ve sabaha karşı saat üçte bir sandalyenin üzerine asmış olduğum iç çamaşırımı tekerlekli paten kayan Kayzer'e benzettim. En sonunda uykuya daldığımda ise korkunç bir rüya gördüm. Bir dağ sıçanı, eşya piyangosunda kazandığım ödül üzerine hak iddia ediyordu. Umutsuzluk.

•

Veremimin azdığına inanıyorum. Astımımın da öyle. Hırıltılar gelip gidiyor ve başım gittikçe daha sık dönmeye başladı. Sık sık şiddetli bir şekilde boğulur gibi oluyorum ve kendimden geçiyorum. Odam rutubetli ve ben sürekli olarak üşüyorum, üstelik çarpıntım da var. Hijyenik bağlarım da tükenmiş. Hiç bitmeyecek mi bu?

Bir öykü için ön düşünce : Adamın biri papağanın Tarım Bakanlığı'na atandığını öğrenir. Kıskançlıktan çılgına döner ve kendini vurur. Ancak ne yazık ki, silah, tetiğe basıldığında, namlusundan, üzerinde «BANG» yazılı bayrak pırtlatan cinstendir. Bayrak adamın gözünü çıkarır ama adam yaşar— dersini almış olan bu insanoğlu, hayatında ilk defa basit zevklerden tat almaya başlar. Çiftçilik yapmak, bir hava hortumunun üzerine oturmak gibi.

Düşünce : İnsanlar niçin öldürür? Yiyecek için.

Sadece yiyecek için değil : Çoğu zaman yanında meşrubat da gerekli. W. ile evlenmeli miyim? Eğer bana adının geri kalan harflerini söylemezse, hayır. Peki kariyeri ne olacak? Onun kadar güzel bir kadından Roller Derby'yi terk etmesini nasıl isteyebilirim? Kararlar...

Bir kez daha intihara kalkıştım— bu kez burnumu ıslatıp, ampulun duyuna sokarak. Ne yazık ki tellerde kısa devre varmış ve ben yalnızca geri fırlayıp buz kutusunun üzerinden yere düştüm. Ölüm düşüncesi kafamda hâlâ sabit bir fikir olarak duruyor ve ben oturup kara kara düşünüyorum : Ölümden sonra yaşam var mı yoksa yok mu? Ve eğer varsa oradakiler yirmiyi geçmeyi başarabiliyorlar mı acaba?

Bugün bir cenazede kardeşime rastladım. Birbirimizi on beş yıldır görmemiştik; her zamanki gibi cebinden bir domuz mesanesi çıkarıp kafama vurmaya başladı. Onu ancak zamanla tanıyabildim. Sonunda anladım ki, benim «sadece yok edilmeye layık iğrenç bir mahluk» olduğumu söylemesi kızgınlıktan çok şefkatten kaynaklanıyordu. Şimdi bakalım: her zaman için benden daha zekiydi —daha akıllı, daha kültürlü, daha iyi eğitim görmüş. Neden hâlâ Mc Donald's da çalıştığı ise tam bir muamma.

Öykü için düşünce : Bazı kunduzlar Carnegie Hall'u devralıyorlar ve Wozzeck çalıyorlar. (Güçlü tema. Yapısı nasıl olacak?)

Yüce tanrım, neden bu kadar suçluyum? Babam'dan nefret ettiğim için mi? Muhtemelen peynirli dana eti yemeği olaymdan. Yemeğin Babam'ın cüzdanında ne işi vardı? Eğer onu dinlemiş olsaydım, bütün bir yaşam boyu şapka kalıplayacaktım. Bugün bile sesini duyar gibi oluyorum: «şapka kalıplamak —bu her şeyden önemlidir.» Yazmak istediğimi söylediğimde, Babam'ın gösterdiği tepkiyi unutamıyorum: «Sen ancak bir baykuşla işbirliği yaparsan yazabilirsin.» Bu sözlerle ne demek istediğini bugün bile anlamış değilim. Ne kadar acı çekmiş adam! İlk oyunum «Gus için bir Kist» lisede oynandığında, açılış gecesine Babam kuyruk ve gaz maskesi takarak gelmişti.

Bugün güneşin kırmızı-sarı renklerde batışını izledim ve «Ne kadar da önemsizim!» diye düşündüm. Doğal olarak aynı şeyi dün de düşünmüştüm. Dün ise yağmur yağıyordu. Kendime karşı duyduğum nefrete yenildim ve bir kez daha intihar etmeyi tasarladım —bu kez bir sigorta pazarlamacısının yanında nefes alarak.

Kısa öykü : Adamın biri sabah uyandığında kendini ortopedik ayak tabanı desteğine dönüşmüş olarak buluyor. (Bu düşünce çeşitli düzeylerde geçerli olabilir. Psikolojik olarak, Freud'un, domuz pastırmasında bile cinsellik bulabilen öğrencisi Kruger'in öne sürdüğü düşüncelerin özüdür.)

Emily Dickinson ne kadar da yanılmıştı! Umarım «tüylü şey» değildir. Tüylü şey, benim yeğenim çıktı. Onu Zürih'de bir uzmana götürmeliyim.

W. ile nişanı bozmaya karar verdim. Yazılarımı anlamıyor. Geçen gece «Metafizik Gerçeğin Eleştirisi» adlı yazımın kendisine Havaalanı'nı çağrıştırdığını söyledi. Tartıştık ve yine çocuklar konusunu açtı. Ama onu çocukların çok genç olacaklarına inandırarak vazgeçirdim.

Tanrıya inanıyor muyum? Annemin geçirdiği kazaya kadar inanırdım. Bir et parçasının üzerine düştü ve et dalağına saplandı. Aylarca komada kaldı. Hayali bir ringa balığı için «Granada»yı söylemekten başka hiçbir şey yapamıyordu. Bu kadın hayatının baharında neden bu derece acı çekiyordu —gençliğinde toplum kurallarına karşı gelmeye ceasret edip, kafasına kesekağıdı geçirerek evlendiği için mi? Ve daha geçen hafta dilimi elektrikli daktilonun merdanesine kaptırmışken Tanrı'ya nasıl inanabilirim? Şüpheler içinde kıvranıyorum. Ya her şey bir yanılsamaysa ve hiçbir varlık yoksa? Bu durumda halıya kesinlikle fazla para ödedim demektir. Ne olurdu Tanrı bana bariz bir işaret gönderseydi! Örneğin, bir İsviçre bankasında hesabıma yüklüce bir para yatırmak gibi.

Bugün Helrick'le konuştum. Bana bütün devlet memurlarının tavuk gibi giydirilmesini düşündüğünden söz etti.

Oyun için düşünce : Babam'ı temel alan bir karakter. Tek farkı, ayak başparmağının göze çarpacak derecede büyük olmaması. Armonika çalmayı öğrenmesi için Sorbon'a gönderiliyor. Sonunda hayattaki tek düşünü gerçekleştiremeden ölüyor —beline kadar et suyu içinde oturmak. (Parlak bir ikinci perde sahnesi görüyorum: İki cüce voleybol topları nakliyesi sırasında, topların arasında bir kesik başla karşılaşıyorlar.)

Bugün öğlen yürüyüşünü yaparken aklıma daha has-

talıklı düşünceler geldi. Ölümün nesi beni bu derece korkutuyor? Muhtemelen saatleri. Melnick, ruhun ölümsüz olduğunu ve vücut yok olup gittikten sonra da yaşayacağını söylüyor. Eğer ruhum, vücudum olmadan varolabilirse o zaman bütün elbiselerimin üzerime rahatlıkla olacağına inanıyorum. Güzeel...

Şanslıyım. Bütün bu olanlardan sonra bile W.'den ayrılmam gerekmedi. Çünkü profesyonel bir sirk cambazı ile Finlandiya'ya kaçtı. Sanırım sonunda her şeyin en iyisi oldu. Bu arada, ciğerim parçalanacak denli öksürdüğüm o krizden bir yenisine tutuldum, ama olsun.

Geçen gece bütün oyunlarımı ve şiirlerimi yaktım. En güzel eserim «Esmer Penguen»i yakarken, ironik bir biçimde, odam alev aldı ve ben şu anda Pinchunk ve Schlosser adlı kişilerin açtığı davada davalıyım. Kierkegaard haklıydı.

PSİŞİK OLAYLARIN İNCELENMESİ

Görünmeyen bir dünya olduğu kesindir. Sorun, oranın şehir merkezine ne kadar uzakta ve kaça kadar açık olduğudur. Sürekli olarak açıklanamayan bazı olaylar olmaktadır. Birisi ruhları görür, bir başkası sesler duyar. Bir üçüncüsü uyanır ve kendini at yarışında koşarken bulur. İçimizden kim şu ya da bu zamanda, evde yalnızken ensesinde buz gibi soğuk bir el hissetmez (Allahtan ben. Ama bazıları hisseder)? Bu yaşananların arkasında ne yatar? Ya da, eğer fark edecekse önünde. Bazı kimselerin geleceği önceden görebildikleri ya da hayaletlerle konuşabildikleri doğru mudur? Ve ölümden sonra duş alabilmek mümkün müdür?

Neyse ki, psişik olaylar hakkındaki bu sorular, Columbia Üniversitesi'nin tanınmış parapsikoloğu ve ektoplazma profesörü Dr. Osgood Mulford Twelge'in yakında yayınlanacak olan «Böö!» adlı kitabında yanıtlanıyor. Dr. Twelge kitabında geçmişten günümüze, yaşanmış çok sayıda doğaüstü olayı ve tüm psişik olguları kapsayan başa-

rılı bir derleme yapmış. Kitapta düşünce aktarımından, dünyanın iki zıt noktasında bulunan iki kardeşten biri yıkandığında, diğerinin de temizlenmesi gibi çok garip bir olaya kadar geniş bir yelpaze taranmış. Aşağıda Dr. Twelge'in en önemli vakalarından seçmeler ve doktorun kendi yorumları bulunmaktadır.

Hayaletler

16 Mart 1882'de, Mr. J. C. Dubbs gece yarısı uyandı ve on dört yıldır ölü olan kardeşi Amos'u yatağının ayakucunda oturmuş, tavuklara fiske atarken gördü. Dubbs kardeşine orada ne yaptığını sorunca, kardeşi ona telaşlanmamasını, ölü olduğunu ve yalnızca hafta sonunu geçirmek üzere geldiğini söyledi. Dubbs kardeşine «öbür dünya'nın» nasıl bir yer olduğunu sordu, kardeşi de Cleveland'dan pek bir farkı olmadığını söyledi. Dubbs'a bir mesaj vermek üzere döndüğünü belirtti. Bu mesaj ise koyu mavi takım elbiseyle, ekose desenli İskoç çorapları giymenin büyük bir hata olduğuydu.

Tam bu sırada Dubbs'un hizmetçisi olan kız içeri girdi ve Dubbs'un şekilsiz, beyaz buluta benzer bir şeyle konuştuğunu gördü. Hizmetçi kız daha sonra bu şeklin, kendisine Amos Dubbs'ı hatırlattığını, yalnızca, ondan biraz daha yakışıklı olduğunu söyledi. Sonunda hayalet, Faust'tan bir arya söylemek üzere Dubbs'ın eşlik etmesini istedi. Birlikte aryayı büyük bir şevkle söylediler. Şafak sökerken hayalet, duvardan geçip gitti ve Dubbs onu izlemek istediği için burnunu kırdı.

Bu olay klasik bir hayalet olayıdır ve eğer Dubbs'a inanacak olursak, hayalet tekrar dönüyor ve akşam yemeğinde Mrs. Dubbs'ı, sandalyeden havalandırıp yemeğin sosuna düşürene kadar yirmi dakika masanın üzerinde

dolaştırıyor. Hayaletlerin yaramazlık yapma eğiliminde olmaları dikkati çekmektedir. İngiliz gizemcisi A. F. Childe bu durumu, hayaletlerin ölü oldukları için, bu konuda dikkati çekecek ölçüde bir aşağılık kompleksine sahip olmalarına bağlamaktadır.

Hayaletler genellikle garip bir şekilde ölen insanlara aittir. Örneğin Amos Dubbs; çiftçinin biri şalgam ekerken yanlışlıkla onu da ekince esrarengiz bir biçimde ölmüştür.

Ruhun Bedenden Ayrılması

Mr. Albert Sykes başından geçen şu olayı anlatıyor:

«Arkadaşlarla oturmuş bisküvi yiyordum, tam o sırada ruhumun bedenimi terk edip telefon etmeye gittiğini hissettim. Bilemediğim bir nedenle, gidip Moscowitz Cam Elyafı Şirketi'ni aradı. Ruhum daha sonra vücuduma dönüp, kimsenin kendisine hece bilmecesi sormamasını umarak, bir yirmi dakika daha oturdu. Konu dönüp dolaşıp ortaklık sermayesine gelince tekrar ayrıldı ve şehirde dolaşmaya başladı. Sanıyorum Hürriyet Abidesi'ni ziyaret ettikten sonra Radio City Müzik Salonu'ndaki sahne şovunu izledi. Buradan sonra Benny'nin Biftek Salonu'na gitti ve hesap, altmış sekiz dolar oluncaya kadar yedi. Ruhum daha sonra vücuduma dönmeye karar verdi, ancak taksi bulmak imkansızdı. Sonunda 5. Cadde'den yukarı yürüdü ve akşam haberlerini dinlemek üzere tam zamanında bana katıldı. Vücuduma tekrar girdiğini anlayabildim, çünkü bir anda ürperdim ve 'Geri döndüm. Şu kuru üzümleri bana verir misin?' diye bir ses duydum.

Bu olay o tarihten sonra defalarca başıma geldi. Bir keresinde, hafta sonu tatilini geçirmek üzere Miami'ye gitti. Bir başka seferinde Macy'nin mağazasından aldığı kravatın parasını ödemeden çıkmaya çalışırken yakalandı

ve tutuklandı. Dördüncü seferinde ise, vücudum ruhumu terk etti. Ancak masaj yaptırıp hemen geri döndü.»

Ruhun bedeni terk etmesi 1910'larda çok sık görülüyordu. Bu tarihte, birçok 'ruhun', Hindistan civarında amaçsız bir şekilde dolaştığı ve Amerikan konsolosluğunu aradığı bildirilmişti. Bu olay maddenin şekil değiştirmesi olayına çok benzemektedir. Burada kişinin maddesi ortadan kaybolmakta ve dünyanın başka bir yerinde ortaya çıkmaktadır. Bu yöntem iyi bir seyahat yöntemidir, ancak yine de bagajlar için yarım saat civarında beklemek gerekmektedir. Bu tür olaylar içinde en şaşırtıcı olanı ise Sir Arthur Nurney'in başına gelendir. Sir Nurney banyo yaparken, duyulabilecek yükseklikte bir 'pat' sesiyle ortadan kaybolmuş ve Viyana Senfoni Oskestrası'nın yaylı çalgılar bölümünde ortaya çıkmıştır. 'Üç Kör Fare' adlı ilkokul şarkısından başka hiçbir şey çalmayı bilmemesine karşın, yirmi yedi yıl boyunca bu orkestrada baş kemancı olarak çalışmış, sonunda bir gün, Mozart'ın Jupiter Senfonisi sırasında aniden ortadan kaybolmuş ve Winston Churchill ile birlikte yatakta ortaya çıkmıştır.

Geleceği Görebilmek

Mr. Fenton Allentuck geleceği gördüğü rüyâsını şöyle anlatıyor :

«Geceyarısı uykuya daldım ve rüyâmda bir tabak taze soğanla briç oynadığımı gördüm. Rüyâ birdenbire değişti ve dedemi, bir vitrin mankeniyle caddenin ortasında vals yaptığı sırada, bir kamyon tarafından ezilmek üzereyken gördüm. Bağırmaya çalıştım, ancak ağzımı açtığımda çıkan tek ses çan sesiydi ve dedem ezildi.

Kan ter içinde uyandım ve dedemin evine koşup ona bir mankenle valse gitmeyi planlayıp planlamadığını sor-

dum. Düşmanlarını aldatabilmek için çoban kılığına girmeyi düşünmüş olmasına karşın, 'tabii ki planlamıyorum' diye yanıtladı beni. Rahatlamıştım, eve döndüm. Ancak sonradan öğrendim ki, yaşlı adam bir tavuk-salatalı sandviçin üzerine basıp kaymış ve Chrysler binasından aşağa düşmüştür.»

Geleceği önceden haber veren rüyâlar, yalnızca rastlantı olarak varsayılamayacak denli çoktur. Adamın biri rüyâsında bir akrabasının öldüğünü görüyor ve bu gerçekleşiyor. Herkes bu kadar şanslı değil tabii. Maine'in Kennebunkport Kasabası'ndan J. Martinez, rüyâsında İrlanda Piyangosu'nu kazandığını görüyor. Uyandığında ise yatağının sele kapılıp denizin ortasına geldiğine tanık oluyor.

Translar

Şüpheci Sir Hugh Swiggles, bir seansta yaşadığı ilginç olayları şöyle aktarıyor :

«Ünlü medyum Madam Reynaud'nun evine gittik. Masanın etrafına oturup el ele tutuşmamız söylendi. Mr. Weeks kıkırdamasını tutamıyordu. Bunun üzerine Madam Reynaud'dan, kafasına ruh çağırma tahtasını yedi. Işıklar söndürüldü ve Madam Reynaud, Mrs. Marple'ın operada sakalları alev alınca ölen kocasına ulaşmaya çalıştı. Aşağıda aralarında geçen konuşmalar aynen verilmiştir :

Mrs. Marple : Ne görüyorsunuz?
Medyum : Mavi gözlü ve komik şapkalı bir adam görüyorum.
Mrs. Marple : Bu kocam!
Medyum : Adı... Robert, Hayır... Richard...
Mrs. Marple : Quincy.

Medyum : Quincy! Evet tamam!
Mrs. Marple : Başka ne görüyorsun?
Medyum : Bu adam kel; fakat kafasında, kel olduğu anlaşılmasın diye genellikle birkaç yaprak taşıyor.
Mrs. Marple : Tamam! Kesinlikle!
Medyum : Nedense elinde birşey var... bir domuz filetosu.
Mrs. Marple : Ona evlilik yıldönümü hediyem. Konuşturabilir misiniz onu?
Medyum : Konuş ruh! Konuş!
Quincy : Claire, ben Quincy.
Mrs. Marple : Ah, Quincy! Quincy!
Quincy : Tavuk pişireceğin zaman fırında ne kadar tutuyorsun?
Mrs. Marple : Bu onun sesi!
Medyum : Herkes konsantre olsun.
Mrs. Marple : Quincy, sana iyi davranıyorlar mı?
Quincy : Fena sayılmaz. Yalnız, elbiselerin temizleyiciden dönmesi dört gün alıyor.
Mrs. Marple : Quincy, beni özledin mi?
Quincy : Ne? Şey tabii. Tabii yavrucuğum. Gitmem gerek...
Medyum : Kaybediyorum onu. Uzaklaşıyor...

Bu seans, benim bildiğim kadarıyla, sahtekârlığa karşı en sıkı testleri geçmiş olanıdır. Madam Reynaud'nun eteğinin altından çıkan pikap gibi ufak bir pürüz haricinde tabii.

Bazı seanslarda kaydedilen olayların gerçek olduğu şüphesizdir. Sybil Saretsky'lerde, Sybil'ın yakın zamanda ölen yeğeninin en sevdiği şarkı olan 'I Got Rhythm' adlı şarkının, Sybil'ın mercan balığı tarafından söylenmesi olayını kim unutabilir? Ancak, ölülerle kontak kurabilmek çok güçtür, çünkü, genellikle konuşmak istemezler, isteyenler de sadece gelene kadar epeyce kem-küm ederler. Yazar bir masanın gerçekten havalandığını görmüştür.

Harward'dan Dr. Jashua Fleagle'ın katıldığı bir seansta ise masa yalnızca havalanmakla kalmamış, aynı zamanda müsaade isteyip üst katta istirahate çekilmiştir.

Gaipten Haber Verme

Bu olayın en şaşırtıcı kahramanlarından biri ünlü Yunanlı Psişik Achille Londos'tur. Londos kendisinde 'garip güçler' olduğunu, on yaşındayken, yatağına yatıp konsantre olarak babasının takma dişlerini ağzından dışarı fırlattığı zaman fark etti. Bir keresinde komşulardan birinin kocası üç haftadır kayıptı, bunun üzerine Londos fırına bakılmasını söyledi. Adam fırında örgü örerken bulundu. Londos, bir kişinin suratına bakarken konsantre olduğunda, bu kişinin vesikalık fotoğrafını Kodak film üzerine çıkarabilirdi. Ancak bu şekilde kimsenin gülerken fotoğrafını çekememiştir. 1964 senesinde ,kurbanlarının göğüsünde pişmiş pasta bırakan Düsseldorf Canavarı'nı yakalamak üzere polise yardım etmesi istenmiştir. Londos sadece, bir mendili koklamak suretiyle polise Siegfried Lenz'i buldu. Lenz sağır hindiler için açılmış olan bir okulda hademelik yapıyordu. Canavarın kendisi olduğunu söyledi ve mendilini geri vermesini rica etti.

Londos psişik gücü olan birçok insandan sadece birisidir. Rhode Island'ın Newport kentinden C.N. Jerome, bir sincabın aklından geçen herhangi bir iskambil kağıdını bulabileceğini iddia etmektedir.

Kehanetler

Son olarak, kehanetleri en şüpheci insanları bile şaşkınlığa düşüren, bir 16. yy. kontu olan Aristonidis'ten söz edeceğiz.

Tipik örnekler :

«İki millet savaşa girecek, ancak biri kazanacak.» (Uzmanlar bunun muhtemelen 1904-1905'deki Rus-Japon savaşını kastettiğini tahmin etmektedirler. Bu savaşın 1540'ta yapıldığı gözönüne alındığında bunun muhteşem bir tahmin olduğu görülür.)

«İstanbul'da bir adam şapkasını kalıpçıya verecek ve şapka bozulacak.»

(1860 senesinde, bir Osmanlı savaşçısı olan Ebu Hamid, başlığını temizleyiciye yollamış ve başlık lekeli olarak geri gelmiştir.)

«Büyük bir kişi görüyorum. Bu kişi günün birinde insanlık için büyük bir buluş yapacak ve yemek pişirirken pantolonu koruması için, üzerine takılan birşey bulacak. Bu buluşun adı 'Onlük' veya 'Ömlük' olacak.»

(Şüphesiz Aristonidis burada Önlük'ü kastetmişti.)

«Fransa'da bir lider ortaya çıkacak. Boyu çok kısa olacak ve büyük belalar çıkaracak.»

(Bu ya Napolyon'u ya da Voltaire'in üzerine sos sürülmesi suikastini kışkırtmasıyla tanınan 18. yy. da yaşamış bir cüce olan Marcel Lumet'yi kastetmektedir.)

«Yeni Dünya'da Kaliforniya diye bir yer olacak ve Joseph Cotten adında bir adam burada çok ünlü olacak.»

(Açıklamaya gerek yok.)

AZ TANINMIŞ BALELER İÇİN REHBER

Dimitri

Sahne bir karnavalla açılır. Bir Lunapark, çevrede ise yiyecekler, içecekler vardır. Canlı renkli elbiseler giymiş olan birçok kişi flütler ve ahşap nefesli çalgılara uyarak dansedip eğlenmektedir. Bu sırada trombonlar en tiz seslerini çıkararak az sonra yiyecek içeceğin tükeneceğini ve herkesin öleceğini haber vermektedir.

Panayır yerinde Natasha adında çok güzel bir kız dolaşmaktadır. Natasha üzgündür, çünkü babası Hartum'a savaşmaya gönderilmiştir. Ancak, Hartum'da savaş yoktur. Kızı, Leonid adlı genç bir öğrenci takip etmektedir. Çok utangaç bir genç olan Leonid, kızla konuşamamakta, buna karşılık her gece kızın kapısının önüne bir tabak karışık salata bırakmaktadır. Natasha bu hareket karşısında çok duygulanmakta ve bunu yapan erkekle tanışmak istemektedir. Çünkü, kendisi, evde yapılmış salatadan nef-

ret eder ve Rokfor peynirli salatayı çok sever. İki genç, Leonid Natasha'ya bir aşk şarkısı bestelemeye çalışırken dönme dolaptan düştüğü sırada tanışırlar. Kız genç adama yardım eder ve ikisi dans etmeye başlarlar. Dans sırasında Leonid, kızı etkilemek için sürekli gözlerini çevirir ve sonunda revire kaldırılır. Leonid sonsuz özürlerinin kabulünü diler ve birlikte Çadır No: 5'e giderek bir kukla gösterisi izlemeyi önerir —bu öneri, Natasha'nın kafasında bir geri zekalıyla uğraştığı yolundaki şüpheyi şüphe olmaktan çıkarır, kesin hale getirir.

Kukla gösterisi çok güzeldir ve Dimitri adında çok iri bir kukla Natasha'ya aşık olur. Natasha onun tahtadan yapılma olduğunu bilmesine karşın, bir ruhu olduğu gerçeğini anlar ve Dimitri'nin,kendilerini, Bay ve Bayan John Doe diye tanıtarak bir otele gitmeleri önerisi onu çok heyecanlandırır. İkisi birlikte, kız yeni danstan çıkmış ve öküz gibi terliyor olmasına karşın dans ederler. Natasha Dimitri'ye ilan-ı aşk eder ve Dimitri'nin iplerini kullanan adamın oturma odasındaki kanapede uyuması gerekse bile daima birlikte olacaklarına dair yemin eder. Leonid bir kukla için terk edilmiş olmaya fena halde bozulur ve Dimitri'yi vurur. Vurulan Dimitri ölmez, ama Tüccarlar Bankası'nın damına uçar ve burada mağrur bir şekilde gazyağıyla kafa çeker. Oyun oldukça karışır ve Natasha kafatasını kırdığında iyice neşeli hale gelir.

Kurban

Melodik bir prelüd, insanla dünya arasındaki ilişkiyi anlatır. Ve bu ilişkinin neden her zaman birincinin, ikincinin içine gömülmesiyle bittiğini sorar. Perde kalkar ve New Jersey'in bazı bölgelerinden farksız olan geniş bir çöplük görünür. Erkekler ve kadınlar ayrı gruplar halin-

de otururlarken kalkıp dans etmeye başlarlar. Ama neden dans ettikleri konusunda bir fikirleri olmadığı için kısa sürede tekrar otururlar. Bu sırada ömrünün baharında bir genç sahneye gelir ve 'ateşe tapınma' dansını yapar. Az sonra alev aldığı fark edilir. Söndürüldükten sonra sahneden sıvışır. Sahne kararır ve insanoğlu doğaya meydan okur —Doğa kalçasından ısırılır ve ortalık karışır. Bunun sonunda, o tarihten itibaren altı ay boyunca sıcaklık eksi 10 dereceden yukarı çıkmaz.

İkinci perde açılır ve Ağustos sonları olmasına karşın hâlâ bahar gelmemiştir. Kimse saatlerin ne zaman yaz saati uygulamasına geçeceğini bilememektedir. Kabilenin yaşlıları toplanırlar ve Doğa'nın öfkesini yatıştırmak için genç bir kız kurban etmeye karar verirler. Genç kız seçilir. Kıza kasabanın çevresine durumu bildirmesi için üç saat verilir. Gittiği yerlerde kıza sahte rosto pişirdiklerini söylerler. O gece, kız ortaya çıktığında sosislerin nerede olduğunu sorar. Yaşlılar tarafından kendisinin dansla öldürülmesi emredilmiştir. Acıklı bir şekilde yalvararak, o denli iyi bir dansçı olmadığını anlatmaya çalışır. Köylüler ısrarlıdırlar ve müzik acımasızca hızlandıkça, kız çılgına dönerken, dişindeki gümüş dolgular bir futbol sahasının bir ucundan diğer ucuna fırlayacak kadar merkezkaç kuvveti kazanır. Herkes sevinir. Ama boşuna! Çünkü yalnız bahar gelmemekle kalmamış, aynı zamanda yaşlılardan ikisi posta ücreti sahtekarlığından mahkemeye verilmiştir.

Büyü

Uvertür pirinç nefeslilerle çalınan neşeli bir müzikle başlar, ancak geri planda iki bas bize «Pirinç nefeslilere kulak asmayın, onlar hiçbir şey bilmez.» diye uyarıyor

gibidir. Perde Prens Sigmund'un sarayında açılır. Olanca ihtişamıyla, büyüleyici bir saraydır burası ve kirası da uygundur. Prensin yirmibirinci yaş günüdür ama hediye paketlerini açtıkça umutsuzluğa düşer prens. Çünkü çoğundan pijama çıkmaktadır. Arkadaşları birer birer kendisine saygılarını bildirirler, o da onlara —durdukları yöne bağlı olarak— ya ellerini sıkarak veya sırtlarına bir şaplak atarak karşılık verir. En eski arkadaşı Wolfschmidt ile birçok ortak anıları vardır, ve birbirlerine eğer ikisinden biri kel kalırsa diğerinin peruk takması konusunda yemin etmişlerdir. Grup, av hazırlıkları için dans eder. Taa ki Sigmund «Ne avı?» diyene kadar. Aslında kimse ne avı olduğunu pek bilmemektedir ama eğlence öyle büyümüştür ki, durdurulması büyük öfke yaratır.

Yaşamdan sıkılan Sigmund, dans ederek göl kıyısına iner ve burada kırk dakika suya düşen kusursuz aksini seyreder. Bu arada traş takımlarının yanında olmaması fena halde canını sıkar. Aniden kanat sesleri duyar. Bir grup yabani kuğu uçarak ayın önünden geçmektedir. Sağdan ilk sokağa sapıp prense doğru yönelirler. Sigmund liderlerinin yarı kuğu yarı kadın olduğunu görünce hayretten dona kalır —ne yazık ki alt ve üst değil, sağ ve sol yarı şeklindedir bu bölünme. Kız Sigmund'u büyülemiştir. Sigmund kanatlı hayvanlarla ilgili fıkralardan birini yanlışlıkla anlatmamaya özen göstermektedir. Birlikte, Sigmund sıkılıncaya kadar dans ederler. Kuğu kadın Yvette, Von Epps adlı bir büyücünün kendisine büyü yaptığını ve dış görünümünden dolayı bir banka hesabı açtıramadığını söyler. Dans dilinde yapılan, çok zor bir solo ile, büyüyü kaldırmanın tek yolunun, sevgilisinin sekreterlik okuluna giderek steno öğrenmesi olduğunu açıklar. Bu durum Sigmund'a çok sıkıcı gelir, fakat bunu yapacağına yemin eder. Aniden Von Epps bir önceki günün kirli çamaşırları görünümünde sahnede belirir ve Yvette'i bir

hayalete dönüştürerek beraberinde götürür. İlk perde sona erer böylece.

İkinci perde başladığında aradan bir hafta geçmiştir ve Prens tamamen unuttuğu bir kadın Justine ile evlenmek üzeredir. Sigmund karmaşık duygular içinde perişan durumdadır, çünkü Kuğu Kadın'ı hâlâ sevmektedir, ancak Justine de çok güzeldir, ayrıca tüy ve gaga gibi büyük dezavantajları da yoktur. Justine, Sigmund'un etrafında tahrik edici biçimde dans eder. Bu dansıyla sanki Sigmund'un ya kendisiyle evlenmesini ya da Yvette'i bulup onu doktora götürerek bir çare olup olmadığını araştırmasını söylemektedir. Çembalo'lar çalar ve Büyücü Von Epps girer. Aslında nikaha davetli değildir, ama çok yiyip içmeyeceğine söz verir.

Öfkeli Sigmund kılıcını çeker ve Von Epps'in kalbine saplar. Bu olay üzerine partiye tatsız bir hava çöker ve Sigmund'un annesi şefe fırındaki rostoyu çıkarana kadar beklemesini emreder. Bu sırada Sigmund için çalışan Wolfschmidt kayıp olan Yvette'i bulur —söylediğine göre bu fazla zor olmamıştır: «Zaten Hamburg'da takılan kaç tane yarı kadın yarı kuğu var ki?» demiştir. Justine'in bütün yalvarmalarına karşın, Sigmund Yvette'e koşar. Justine de arkasından fırlar ve onu öper. Orkestra minör telden çalmaktadır ve o anda Sigmund'un pantolonunu ters giydiğini fark ederiz. Yvette göz yaşları içinde büyüyü kaldırmanın tek yolunun ölmesi olduğunu anlatır. Bale tarihindeki en acıklı ve güzel sahnelerden birinde olan bu pasajda, Yvette kayıtsızca tuğladan bir duvara doğru koşar. Sigmund, Yvette'nin vücudunun ölü bir kuğudan ölü bir kadına dönüşmesini seyreder ve hayatın ne kadar acı ve tatlı olabileceğini anlar. Özellikle bir kuş için. Istırap içinde ona katılmaya karar verir ve nefis bir yas dansının ardından bir siroz balığı yutar.

Yağmacılar

Bu ünlü elektronik bale belki de modern danslar içinde en dramatik olanıdır. Çağdaş seslerden oluşan bir uvertürle —sokak gürültüleri, saat 'tik-tak'ları, tarak ve pelür kağıdıyla «Hora Staccàto»yu çalan bir cüce— başlar. Perde açılır, sahne boştur. Dakikalarca hiçbir şey olmaz. Sonunda perde iner ve ara olur.

İkinci perde sessizlik içinde başlar ve birtakım adamlar böcek rolü yaparak dans ederler. Liderleri bildiğimiz karasinek rolünde, diğerleri ise çeşitli bahçe böcekleri rolündedir. Kıvrılarak ahenksiz müziğe doğru ilerlerler. Bir dilim tereyağlı ekmek aramaktadırlar. Az sonra ekmek, arka planda belirir. Tam ekmeği yiyecekleri sırada, ellerinde koca bir Raid kutusu taşıyan bir grup kadın tarafından durdurulurlar. Panik içinde kaçmaya çalışırlar; fakat yakalanarak, içinde okuyacak hiçbir şey olmayan metal kafeslere konulurlar. Kadınlar, soya sosu bulduklarında erkekleri yemek üzere kafeslerin çevresinde zevk içinde dans ederler. Dişiler akşam yemeği için hazırlanırken, genç bir kız antenleri sarkmış kimsesiz bir erkeği fark eder. Ona doğru ilerlemekten kendisini alamaz ve birlikte dans ederek Fransız kornolarına doğru ilerlerler. Bu sırada adam, kızın kulağına «beni yeme» diye fısıldar. Birbirlerine aşık olurlar ve evlilik uçuşu için planlar yaparlar. Ancak dişi fikrini değiştirir, bir arkadaşıyla birlikte ev tutmayı tercih eder ve erkeği yer.

Dişi Bir Geyiğin Hayatından Bir Gün

Perde kalkarken dayanılmaz güzellikte bir müzik çalmaktadır. Bir yaz günü öğleden sonrasında ormanı görürüz. Erkek bir geyik yavrusu dans ederek yaprakları kemirmektedir. Yumuşak yaprakların arasında tembel tembel dolaşır. Az sonra öksürmeğe başlar ve ölür.

TOMARLAR

Bilim adamları, yıllar önce Akabe Körfezi'nde dolaşan bir çobanın tökezleyerek içinde çok sayıda büyük kavanoz ve iki tane buz revüsü bileti bulunan bir mağaraya düştüğünü hatırlayacaklardır. Mağaradaki kavanozların içinde, üzerinde okunmayan tarihi yazılar olan altı adet parşomen tomar bulunmuş ve cahil çoban elindekilerin değerini anlamayarak tomarların tanesini 750.000 dolardan müzeye satmıştı. İki yıl sonra kavanozlar Philedelphia'da bir rehinci dükkanında ortaya çıktı. Bir yıl sonra da çoban Philedelphia'da bir rehinci dükkanında göründü ve her ikisi üzerinde de hak iddia eden yoktu.

Arkeologlar önce tomarların tarihini M.Ö. 4000 ya da İsrail'lilerin velinimetleri tarafından katledilmesinden hemen sonra olarak tespit ettiler. Yazı, Sümer, Arami ve Babil yazılarının bir karışımı gibi gözükmektedir veya bir tek kişi tarafından uzun bir sürede, ya da aynı elbiseyi

paylaşan çeşitli kişiler tarafından yazılmıştır. Halihazırda tomarların otantikliğinden şüphe edilmektedir. Özellikle «Oldmobile» sözcüğünün yazıda çok sık tekrarlandığının görülmesi ve son zamanlarda çevrilen bazı bölümlerin fazlasıyla dikkati çekecek derecede, bilinen dini konuları işlediğinin fark edilmesinden sonra bu şüpheler iyiden iyiye yoğunlaşmıştır.

Kazıcı A. H. Bauer, her ne kadar yazılar tamamen sahte gibi görünse de bunun muhtemelen tarihin en büyük arkeolojik bulgusu olduğunu söylemiştir, tabii Kudüs'teki bir mezardan aldığı kendi kol düğmelerinden sonra. Aşağıda yazının bazı çevrilmiş bölümleri yer almaktadır.

Bir... Ve Tanrı Job'un sadakatini sınamak üzere Satan ile bahse girdi ve Tanrı hiçbir sebep yokken, Job'un kafasına vurdu ve onun kulağına vurdu ve onu koyu salça içine itti ki Job yapış yapış ve iğrenç hale gelsin, ve sonra Job'un ineklerinin onda birini kesti ve Job bağırdı: «Neden ineklerimi kesiyorsun? İnek yetiştirmek çok zor bir iş. Şimdi inek konusunda eksiğim var, hatta ineğin ne olduğunu bile tam olarak bilmiyorum. Ve Tanrı iki taş tablet yarattı ve onları birbirine vurdu ve Job'un burnunu oraya kıstırdı ve ne zaman ki Job'un karısı bunu gördü, ağladı ve Tanrı ona merhamet meleğini gönderdi ve merhamet meleği kadının kafasını polo sopasıyla yağladı ve Tanrı altıncı da dahil olmak üzere on belayı birden altıya kadar gönderdi ve Job acılar içinde kaldı ve karısı kızgındı ve elbisesini kiraya verdi ve kirayı yükseltti, fakat boyamayı reddetti.

Ve kısa süre sonra Job'un otlakları kurudu ve dili damağına öyle yapıştı ki herkesi kahkahadan kırıp geçirmeden «tütsü» sözcüğünü söyleyemez oldu. Ve bir seferinde Tanrı, sadık hizmetkârının pestilini çıkarırken çok yakına geldi ve Job ensesine yapıştı ve dedi ki: «Hah! Şim-

li yakaladım seni! Neden Job'a pislik yapıyorsun ha? Ha? Konuş bakayım!»

Ve Tanrı dedi ki: «Şey, bak —tuttuğun benim enem... Bırakabilir misin acaba?»

Ama Job acımadı ve dedi ki: «Sen çıkıp gelene kalar bütün işler yolundaydı. Bir sürü mürrüsafi ve incir ağacım vardı ve rengârenk bir paltom ve rengârenk iki pantolonum vardı. Şimdi halime bak.»

Ve Tanrı konuştu ve sesi gürledi: «Cenneti ve yeryünü yaratan ben, sana hesap vermek zorunda mıyım? Sen ne yarattın ki, bana soru sormaya cüret ediyorsun?»

«Bu cevap tatminkâr değil», dedi Job «Ve her şeye kadir olan biri için, şunu söylemek isterim ki 'tapınak'ta sadece bir 'p' vardır». Job dizlerinin üzerine çöktü ve Tanrı'ya yakardı: «Krallıklar senin ve güç senin ve zafer senin. İyi de bir işin var. Kaçırma bunları.»

İki... Ve İbrahim gece yarısı uyandı ve tek oğlu İshak'a dedi ki: «Bir rüyâ gördüm ki, ordan Tanrı bana oğlunu kurban et dedi, onun için pantolonunu giy.» Ve İshak titredi ve dedi ki: «Peki sen ne dedin? Yani sana bunu söylediği zaman demek istiyorum». «Ne diyeceğim?» dedi İbrahim «Gecenin saat 2'sinde iç çamaşırlarımla Kainatın Yaratıcısı'nın karşısına dikiliyorum. Bir de tartışayım mı yani?» İshak babasına «Peki, Tanrı neden benim kurban edilmemi istediğini de söyledi mi sonra?» diye sordu. Ama İbrahim dedi ki: «İman edenler soru sormazlar. Şimdi gidelim çünkü yarın çok işim var.»

Ve Sarah, İbrahim'in niyetinin kötüye gittiğini duyunca dedi ki: «Gördüğünün Tanrı olduğunu nereden biliyorsun? Eşek şakası yapmayı seven bir arkadaşın olamaz mı yani? Çünkü Tanrı eşek şakasından nefret eder ve bunu yapanı her kim olursa olsun düşmanlarının eline ulaştırır, hem de ücretsiz olarak. Ve İbrahim dedi ki: «Çünkü biliyorum Tanrı olduğunu. Derin bir uykuydu,

ses rezononstaydı ve iyi modüle edilmişti ve çölde böylesine bir gürlemeyi başka kimse yaratamaz.» Ve Sarah dedi ki: «Yani bu saçma sapan hareketi yapacak mısın?» Ancak İbrahim ona dedi ki: «Doğrusunu istersen evet, çünkü Tanrı'nın sözlerini tartışmak bir kişinin yapabileceği en kötü şeydir, özellikle de ekonomi bu haldeyken.»

Ve böylece İshak'ı aldı ve belli bir yere götürdü ve onu kurban etmeye hazırlandı, ancak son anda Tanrı İbrahim'in elini tuttu ve dedi ki: «Böyle bir şeyi nasıl yaparsın?» Ve İbrahim dedi ki: «Ama siz demiştiniz ki—» «Ne dediğime boş ver» dedi Tanrı. «Önüne çıkan her saçma sapan fikri dinler misin sen?». Ve İbrahim çok utandı. «Şeyy —tabi dinlemem... hayır.» «Ben sana şaka olsun diye İshak'ı kurban et diyorum, sen hemen koşturuyorsun.»

Ve İbrahim dizleri üzerine çöktü, «Görüyorsun işte senin ne zaman şaka yaptığını kesinlikle anlamıyorum» Ve Tanrı «İnanmıyorum. Espriden hiç anlamıyorsun» diye gürledi. «Ama biricik oğlumu size sunmak istemem, sizi ne kadar çok sevdiğimi göstermez mi?» Ve Tanrı dedi ki: «Bu bazı kimselerin rezonansta olan ve iyi modüle edilmiş bir sesin vereceği her emre ne kadar eşekçe de olsa uyacaklarını kanıtlar.» Ve Tanrı bundan sonra İbrahim'e gidip yatmasını ve ertesi gün odasına uğramasını söyler

Üç... Ve gömlek satan bir adam zor günler geçirdi. Ne yaptığı ticaret işe yaradı, ne de zengin olabildi. Ve dua etti ve dedi ki: «Tanrım neden böyle acılar içinde bıraktın beni? Bütün düşmanlarım mallarını satıyorlar, yalnızca ben satmıyorum. Ve şu sıra tam satış sezonu. Gömleklerim iyi. Şu sentetik ipeklere bir bakın. Düğmeliler var, bol kollular var, hiçbiri satılmıyor. Her şeye rağmen emirlerinizi dinledim. Erkek kardeşim çocuk hazır giyimi satarak malı götürüyor da ben neden hayatımı kazanamıyorum?»

Ve Tanrı adamı duydu ve ve dedi ki: «Senin gömleklerin.....»

«Evet Tanrım», dedi adam, dizleri üzerine çökerek.

«Ceplerin üzerine bir timsah koy.»

«Efendim Tanrım?»

«Sana ne diyorsam onu yap. Pişman olmayacaksın.»

Ve adam bütün gömleklerin üzerine küçük birer timsah dikti ve o da ne! İşi birdenbire çığ gibi büyüdü ve büyük sevinç oldu ve düşmanlarının arasında ise, feryat figan ve diş gıcırdamaları vardı ve biri dedi ki: «Tanrı merhametlidir. O beni yemyeşil çayırlarda yatırmıştır. Yalnız şu anda bir problem var. Kalkamıyorum.»

Kanunlar ve Hadisler

Kötü işler yapmak kanuna karşıdır, özellikle bu kötü işler ıstakozlar için yapılmış mama önlüğü takarak yapılırsa.

Aslanla buzağı bir arada yatacaklar, yalnız buzağının gözüne pek uyku girmeyecek.

Her kim ki kılıçla ya da kuraklıkla ölmez, o kişi salgın hastalıktan ölecektir, öyleyse her sabah traş olmak niye?

Lanetlenmiş olanlar muhtemelen bir şeyler biliyorlar.

Her kim ki aklı sever o kişi erdemlidir, ama her kim ki bir kanatlı hayvanla düşüp kalkar işte o biraz tuhaftır.

Yüce Tanrım! Yüce Tanrım! Son günlerde neler yaptın?

LOVBORG'UN KADINLARI HAKKINDA

Büyük bir olasılıkla geçmişte hiçbir oyun yazarı, çağdaşları tarafından Jorgen lovborg olarak bilinen ünlü İskandinav oyun yazarı Jorgen Lovborg'dan daha çekici ve karmaşık dişiler yaratmamıştır. Karşı cinsle olan ıstırap verici ilişkilerinden dolayı işkence çekmiş acılı biri olması onun, bizlere «Kaz Bolluğu»ndaki Jenny Angstrom ve «Bir annenin dişetleri»ndeki Mrs. Separing gibi değişik ve unutulmaz karakterler sunmasını sağlamıştır. 1836'da Stokholm'de doğan Lovborg (orijinal adı Lövborg'dur, ancak daha sonraki yıllarda o'nun üzerindeki iki noktayı alıp kaşlarının üzerine yerleştirmiştir.) Henüz on dört yaşmdayken oyun yazmaya başladı. Yazdığı oyunlar içinde ilk oynananı —o zamanlar yazar altmış bir yaşındaydı,— «Solucan gibi kıvrananlar» eleştirmenlerden değişik eleştiriler aldı. Yalnız bu arada konu materyalinin (peynirlerle oynaşmak) açıklığı bazı tutucu seyircilerin kızarmasına neden oldu.

Lovborg'un çalışmaları üç döneme ayrılabilir :

İlk önce konusu ıstırap, ümitsizlik, dehşet, korku ve yalnızlık olan (ki bunlar komedi türü oyunlarıdır) bir dizi oyun yazdı. İkinci grup sosyal değişmeler üzerinde odaklandı (Lovborg Ringa balıklarının tartılması konusunun daha duyarlı hale getirilmesi konusunda uğraşmıştı.). Son olarak 1902 senesinde, Stokholm'de, gerginlik nedeniyle burnunun düşmesi sonucu ölmesinden hemen önce yazdığı altı büyük trajedisi vardır.

Lovborg'un ilk önemli kadın karakteri «İsviçre türküsüne tercih ederim» adlı, üst sınıflar arasında hattatlığa alaycı bir suçlama getirdiği oyunundaki Hedvig Muldan'dır.

Hedvig, Greger Vorstad'ın, kümesin çatısını yaparken düşük kalite beton kullandığının farkındadır ve kümes Klaver Akdal'ın üzerine çöküp bir gece içinde hem kör hem de kel kalmasına neden olunca vicdan azabından yıkılır. Mecburen şöyle bir sahne geçer:

HEDVİG

Öyleyse— çöktü.

Dr. RORLUND

(uzun bir duraklamadan sonra)

Evet, Akdal'ın yüzüne çöktü.

HEDVİG

(alaycı bir ifadeyle)

Ne işi varmış kümeste?

Dr. RORLUND

Tavukları severdi. Ama sana yemin ederim ki hepsini değil. Yalnızca bazılarını. (İmalı bir biçimde) Favorileri vardı.

HEDVİG

Ya Norstad? O neredeydi... kaza sırasında?

Dr. RORLUND

Vücuduna yeşil soğan sürüp rezervuara atladı.

HEDVİG

(kendi kendine)

Asla evlenmeyeceğim.

Dr. RORLUND

Efendim?

HEDVİG

Hiç. Gelin Doktor. Şortlarınızı yıkamanın zamanı... Sizin ve herkesin şortlarını....

Gerçekten «modern» diyebileceğimiz ilk kadınlardan birisi olan Hedvig, Dr. Rorlund, Norstad şapkasını kalıplatmaya razı oluncaya kadar Hedvig'in evin içinde bir aşağı bir yukarı koşuşturmasını önerdiğinde, Hedvig sadece alaylı dudak büker. Hedvig, Lovborg'un kızkardeşi Hilda'ya çok benzemektedir. Hilda nörotik ve buyurgan bir kadındır. Çabuk sinirlenen Fin'li bir denizciyle evlenmiş ve adam sonunda onu zıpkınlamıştır. Lovborg Hilda'ya tapardı ve onun uyarıları sayesinde bastonuyla konuşmaktan vazgeçmişti.

Lovborg'un çalışmalarındaki ikinci büyük «kadın kahraman» şehvet ve kıskançlık dolu bir drama olan «Üçümüzün Kanı Akarken» de ortaya çıkar. Hamsi eğitmeni olan Moltvik Dorf, babasının ağıza alınamayacak hastalığının kalıtımla erkek kardeşi Eyeowulf'a geçtiğini öğrenir. Dorf mahkemeye başvurarak, hastalığın kendi hakkı olduğunu iddia ederse de, yargıç Manderc Eyeowulf'un iddiasını doğru bulur. Güzel ve kibirli aktris Netta Holmquist, Dorf'u, bir tarihte sigorta poliçelerinde bir penguenin imzasını taklit ederek yolsuzluk yaptığını ilgililere bildireceğini söyleyerek, Eyeowulf'a şantaj yapması konusunda ikna etmeye çalışır.

Daha sonra Perde 2, Sahne 4'te :

DORF

Ah, Netta. Gitti! Hepsi gitti!

NETTA

Zayıf bir adam için belki, ama cesur biri için değil.

DORF

Cesaret.

NETTA

Parson Smathers'a bir daha yürüyemeyeceğini ve bundan böyle hayatının sonuna dek her yere sekerek gitmesi gerektiğini söylemek için.

DORF

Netta! Yapamam!

NETTA

Ha! Tabi yapamazsın! Tahmin etmeliydim.

DORF

Parson Smathers Eyeowulf'a güvenir. Bir tarihte bir jikleti paylaşmışlardı. Evet, ben doğmadan önce. Ah Netta....

NETTA

Kes ağlamayı; banka Eyeowulf'un pastası üzerindeki ipotek süresini asla uzatmaz. O da şimdiden yarısını yemiş durumda.

DORF

Ne öneriyorsun Netta?

NETTA

Binlerce kadının kocaları için yapacakları bir şey öneriyorum. Eyeowulf'u tuzlu suya basmaktan bahsediyorum.

DORF

Öz kardeşimi turşu mu yapayım yani?

NETTA

Neden olmasın? Ona hiçbir borcun yok.

DORF

Ama bu kadar acımasız ölçütler! Netta, neden babamın ağıza alınamayacak hastalığını taşımasına izin vermiyoruz? Bırakalım taşısın. Belki onunla bir anlaşmaya varabiliriz. Belki hastalığın belirtilerini taşımama izin verir.

NETTA

Anlaşmak mı? Senin bu küçük burjuva zihniyetin beni hasta ediyor! Of! Moltvick, bu evlilikten çok sıkıldım artık! Senin fikirlerinden, davranışlarından, konuşmandan sıkıldım. Bir de akşam yemeğine kuş tüyleri takarak oturmandan.

DORF

O! Sadece tüylerimden de değil!

NETTA

(Küçümseyici bir tavırla)

Şimdi sana sadece benim ve annenin bildiği bir şey söyleyeceğim. Sen cücesin.

DORF

Ne?

NETTA

Bu evdeki her şey senin boyuna göre orantılı yapıldı. Sen sadece, bir yirmi boyundasın.

DORF

Yapma, yapma! Ağrılar tekrar başlıyor!

NETTA

Evet Moltvick!

DORF

Diz kapaklarım— titriyor!

NETTA

Ne korkaklık.

DORF

Netta, Netta, panjurları aç...

NETTA

Kapatacağım.

DORF

Işık! Moldvick ışık istiyor.....

Lovborg'a göre Moltvick eski, hastalıklı, ölmekte olan Avrupa'yı temsil etmektedir. Diğer yandan Netta ise doğanın yeni ve canlı Darwin gücünü simgeliyordu ki, bu

güç daha sonraki elli yıl boyunca Avrupa'da eskimiş ve en derin tanımını Maurice Chevalier'nin şarkılarında bulmuştur. Netta ile Moltvick arasındaki ilişki Lovborg'un bir aktris olan Siri Brackman ile evliliğini yansıtmaktadır. Siri, evliliklerinin sürdüğü sekiz saat boyunca Lovborg için devamlı bir ilham kaynağı olmuştur. Daha sonra Lovborg defalarca evlenmiştir, ama yanlızca vitrin mankenleriyle.

Kesin olan bir şey varsa o da Lovborg'un tüm oyunları içinde tam olarak anlaşılan tek kadının «Olgun Armutlar» adlı doğa ile ilgili dramadaki Mrs. Sanstad olduğudur. (Armutlar'dan sonra, bütün karakterlerinin adı Lovborg olan Ekspresyonist bir oyun denedi, fakat bu oyun yeterince beğeni kazanmadı ve Lovborg hayatının geri kalan üç yılında içine girdiği sepetten çıkması için dökülen tatlı dilleri ve kandırmacaları dinlemedi.)

Olgun Armutlar yazarın en önemli eserleri arasında yer alır ve bu oyunun sonunda Mrs. Sanstad ile oğlunun karısı arasında geçen dialog günümüzde belki de her zamankinden daha anlamlıdır:

BERTE

Evin döşenmesini beğendiğini söyle hadi! Bir vantrilogun maaşıyla oldukça güç oldu.

Mrs. SANSTAD

Ev kullanışlı olmuş.

BERTE

Ne; Sadece kullanışlı mı?

Mrs. SANSTAD

Kırmızı saten geyik kimin fikriydi?

BERTE

Ne olmuş? Oğlunun. Henrick doğuştan dekaratör.

Mrs. SANSTAD

(Aniden)

Henrick aptalın teki!

BERTE

Hayır!

Mrs. SANSTAD

Evet. Hem de bir Eskimo ilê aynı hücreye.

BERTE

Daha fazla dinlemek istemiyorum.

Mrs. SANSTAD

Ama dinleyeceksin bülbülüm! Henrick sana böyle derdi değil mi?

BERTE

(ağlayarak)

Evet, bana bülbülüm der! Bazen de ardıçkuşu! Veya suaygırı!

(Her iki kadın utanmadan ağlarlar)

Mrs. SANSTAD

Berte, sevgili Berte!..... Henrick'in soğukta kulaklarına taktığı kulaklıklar kendisinin değil! Bir şirkete ait.

BERTE

Ona yardım etmeliyiz. Kollarını çırparak uçmasının asla mümkün olmadığını anlatmalıyız.

Mrs. SANSTAD

(aniden gülerek)

Henrick herşeyi biliyor. Senin onun ortopedik ayak tabanı destekleri hakkındaki düşüncelerini anlattım ona.

BERTE

Öyleyse! Sen bana oyun oynadın!

Mrs. SANSTAD

Nasıl istersen öyle de. Henrick şu anda Oslo'da.

BERTE

Oslo!

Mrs. SANSTAD

Sardunya'sıyla birlikte....

BERTE

Anlıyorum... anlıyorum.

(Çift kanatlı camlı kapıdan geçerek üst sahneye çıkar)

Mrs. SANSTAD

Evet bülbülüm, sonunda senin pençenden kurtuldu. Gelecek ay bu zaman hayatının rüyâsını gerçekleştirmiş olacak— şapkasını curufla dolduracak. Sense onu bu kümese tıkılı tutabileceğini sanmıştın! Hayır! Henrick vahşi bir yaratıktır, doğanın bir parçasıdır! Tıpkı güzelim fareler veya keneler gibi.

(Bir silah sesi duyulur. Mrs. SANSTAD sapsarı ve titreyerek geri döner.) ölmüş... Şansı var. Şimdi... gitmeliyim. Evet, akşam oluyor... hızla akşam oluyor. Evet büyük bir hızla; ve ben hâlâ nohut düzenleme işini yapmadım.

Mrs. Sanstad, Lovborg'un annesinden öç almalı idi. Aynı zamanda problemli bir kadın olan Mrs. Lovborg yaşamına sirkte bir trapezci olarak başladı; baba Nils Lovborg ise aynı sirkte, toptan atılan insan-mermi olarak çalışıyordu. İkisi havada karşılaşıp tanıştılar ve yere düşmeden evlendiler. Evliliklerine zamanla (yavaş yavaş) tatsızlık girdi ve Lovborg altı yaşına geldiği sırada, annesiyle babası, hergün birbirleri üzerinde silah talimleri yapıyorlardı. Bu atmosfer hassas bir yavru olan Jorgen üzerinde tahribata yol açtı ve kısa bir süre sonra «ruh hali» ve «evhamları» konusundaki o ünlü şikayetleri ortaya çıktı ve sonuçta bunu izleyen birkaç yıl boyunca kızarmış bir tavuğun yanından şapkasıyla selâm vermeden geçemedi. Sonraki yıllarda arkadaşlarına, «Olgun Armutlar»ı yazarken sürekli bir gerginlik içinde olduğunu ve zaman zaman annesinin kendisine «Staten Adası'na ne taraftan gidilir?» diye soran sesini duyduğu hissine kapıldığını söylemiştir.

MENSA'NIN FAHİŞESİ

Özel dedektif olmanın gereklerinden biri de önsezilerle yaşamayı bilmektir. O nedenle titrek yağ tulumu Word Babcock, ofisine girip ağzındaki baklayı çıkarmaya başladığında sırtımdaki ürpertiye güvenmeliydim.
«Kaiser» dedi, «Kaiser Lupowitz?»
«Evet lisansımda öyle yazıyor,» diye itiraf ettim.
«Yardım etmelisiniz. Bana şantaj yapıyorlar. Lütfen!»
Bir rumba orkestrasındaki assolist gibi titriyordu. Masanın karşısına doğru, bir bardakla, pek de tıbbi amaçlarla kullanmadığım ve hep el altında bulundurduğum bir şişe çavdar rakısını sürdüm. «Rahatladığınızı farzedin ve anlatın.»
«Siz... karıma söylemezsiniz değil mi?»
«Açıkça anlat bana Word. Hiçbir şey için söz veremem»
İçki koymaya çalıştı ama çıkan şakırtı sokağın karşısından duyulabilirdi ve büyük kısmı ayakkabılarının içine doldu.
«Ben çalışan bir adamım.» dedi. «Mekanik bakım, vızıltı

çıkaran şaka oyuncaklarını yapıyorum ve tamir ediyorum. Bilirsiniz, hani şu el sıkıştığınızda karşınızdakini korkutan şaka oyuncakları»
«Ee?»
«Bir sürü iş adamı seviyor onları. Özellikle Wall Street' de çalışanlar»
«Sadede gel»
«Çok yolculuk yapıyorum. Bunun ne demek olduğunu bilirsin— yalnızlık. Yoo, düşündüğün gibi değil.

Bak Kaiser, ben aslında entellektüel bir insanım. Herkes istediği zaman bir fıstıkla tanışabilir muhakkak. Ama akıllı kadınlar— işte onları aramadan öyle hemen bulmak kolay değildir.»
«Devam et.»
«Her neyse. Bu kızdan söz edildiğini duymuştum. On sekiz yaşında. Yassar Üniversitesi'nde öğrenci. Belirli bir ücret karşılığında gelip herhangi bir konuyu tartışır— Provst, Yeats, antropoloji. Fikir alışverişi. Lafı nereye getirdiğimi anlıyor musun?»
«Pek değil.»
«Yanlış anlama sakın. Aslında, karım mükemmel bir insandır. Ama benimle Pound'u tartışamaz. Veya Eliot'u. Onunla evlendiğimde bunu bilmiyordum. Anlıyor musun Kaiser, beynimi harekete geçirecek bir kadın istiyorum ve bunun için gereken ücreti ödemeye hazırım. Öyle bildiğin gibi bir ilişki istemiyorum— sadece kısa süren bir entellektüel deneyim istiyorum, sonra kız gidecek. Off Tanrım! Kaiser benim mutlu bir evliliğim var.»
«Ne zamandan beri sürüyor bu durum?»
«Altı ay. Ne zaman içimde bu arzuyu duysam Flossie'yi arıyorum. Flossie karşılaştırmalı edebiyat konusunda master yapmış olan bir madamdır. Bana entellektüel birini gönderir, anlıyor musun?»

Adamın gerçekten akıllı kadınlara karşı zaafı olan

insanlardan biri olduğu anlaşılıyordu. Zavallı aptala karşı içimde bir acıma hissi doğdu. Onun durumunda, yani karşı cinsle entellektüel bir ilişki kurmaya açık olup, bunun için varını yoğunu verebilecek bir sürü zavallı vardır herhalde diye düşündüm.

«Şimdi beni karıma söylemekle tehdit ediyor» dedi.

«Kim?»

«Flossie. Motelin odasına alıcı yerleştirmişler. «Harcanan Topraklar» ve «Radikal arzuların tarzları» ve gerçekten derinlemesine irdelediğim bazı konulardaki tartışmalarımı banda almışlar. Benden on bin dolar istiyorlar. Yoksa Carla'ya gidecekler. Kaiser bana yardım etmelisin! Carla bana her bakımdan yetmediğini öğrenirse mahvolur.»

Klasik bir tele-kız numarası. Bizim merkezden bazı çocukların bir grup okumuş kadınla ilgili bir iş üzerinde olduğu söylentilerini duymuştum, ama bugüne dek sürekli atlatılmışlardı.

«Bana telefonla Flossie'yi bul.»

«Ne?»

«Senin işi alıyorum Word. Ama hergün için elli dolar ve yaptığım harcamaların ödenmesini isterim. O şaka oyuncaklarından epeyce onarman gerekecek»

«Bunun on adet binlikten az tutacağından eminim en azından.» dedi sırıtarak ve telefonu kaldırıp bir numara çevirdi. Ahizeyi elinden alıp, göz kırptım. Onu sevmeye başlıyordum.

Birkaç saniye sonra ipeksi bir ses cevap verdi ve ben de ona ne istediğimi söyledim.

«Bildiğim kadarıyla bana birkaç saatlik güzel bir sohbet ayarlayabilirsiniz, değil mi?» dedim.

«Tabii hayatım. Aklını kurcalayan nedir?»

«Melville konusunu tartışmak isterim.»

«Moby Dick'i mi yoksa kısa hikayeleri mi?»

«Farkı nedir?»

«Fiyat. Hepsi bu. Sembolizm için de ek ücret alırız.»
«Bu iş bana kaça patlar?»
«Elli, belki de Moby Dick için yüz. Karşılaştırmalı bir tartışma ister misiniz? Melville ve Hawthorne'u karşılaştırmak mesela. Bu da yüze ayarlanabilir sanırım.»
«Mangırı uygun.» dedim ve Plaza Oteli'nde bir oda numarası verdim.
«Sarışın mı istersin, esmer mi?»
«Sürpriz olsun,» dedim ve telefonu kapattım. Traş olup koyu bir kahveyi mideye indirirken, bir yandan da Monarch Koleji Özet serisine göz gezdirdim. Kapım vurulduğunda henüz bir saat bile geçmemişti. Gidip açtım ve bir kızıl saçlıyı rahat spor giysileri içinde iki top kocaman vanilyalı dondurma paketlenmiş gibi kapının önünde dikilirken buldum.
«Selam, ben Sherry.»
Fantazilerinize nasıl hitap edeceklerini gerçekten iyi biliyorlardı. Uzun düz saçlar, deri çanta, gümüş küpeler, makyajsız bir yüz.
«Bu giysilerle otele nasıl girebildiğine şaştım.» dedim.
«Görevli genellikle entellektüelleri hemen farkeder.»
«Bir beşlik onu sakinleştiriyor.»
Onu kanepeye doğru yönelterek «başlayalım mı?» dedim. Bir sigara yakıp doğrudan konuya girdi. «Sanırım Billy Budd'a Melville'in, tanrının davranışlarını bir insanda görmesi şeklinde yaklaşarak başlıyabiliriz, değil mi şekerim?»
«Ama, ilginçtir, Milton'cu bir bakış açısıyla değil.» Blöf yapıyordum. Konuşmayı sürdürüp sürdüremeyeceğini görmek istemiştim.
«Hayır. 'Kayış Cennet', kötümserlik altyapısından yoksundu.» Sürdürmüştü.
«Tamam, tamam. Tanrım! Haklısın,» diye mırıldandım. «Bence Melville, masumiyetin faziletlerini safça, fakat bu-

hafta birlikte gelişmiş bir düzeyde tekrar gündeme gelmiştir. Öyle değil mi?» Devam etmesi için bıraktım. Henüz on dokuz yaşında ya var ya yoktu ama buna rağmen yalancı entellektüel olmanın zorluklarını aşmıştı. Düşüncelerini hızlı hızlı konuşarak, ama mekanik bir biçimde açıkladı. Ne zaman konuya derinlemesine girmeyi önersem sahte bir tepki ile: «Ah, tabii Kaiser. Evet bebeğim, bu derin bir konu. Hıristiyanlığın platonik biçimde kavranması— bunu daha önce nasıl anlayamadım?»

Bir saat kadar konuştuktan sonra gitmesi gerektiğini söyledi. Ayağa kalktı. Yüzlük bir banknotu ona uzattım.

«Teşekkürler tatlım»

«Bunun geldiği yerde daha ondan bir sürü var.»

«Ne demek istiyorsun?»

Merakını uyandırmıştım. Tekrar oturdu.

«Farzet ki bir parti yapmak istiyorum.» dedim.

«Ne tür bir parti?»

«Farzedelim Noam Chomsky'yi bana iki kızın açıklamasını istiyorum.»

«Ooooo»

«En iyisi unut bu dediklerimi...»

«Bunu Flossie ile konuşmam gerek.» dedi. «Sana pahalıya patlıyabilir.»

İşte şimdi bastırmanın tama zamanıydı. Özel dedektif rozetimi gözüne sokup suçüstü yakalandığını söyledim.

«Ne?»

«Ben aynasızım tatlım ve parayla Melville'i tartışmak 802'ye girer. Hapiste yatabilirsin.»

«Seni alçak!»

«Ötsen iyi olur bebeğim. Eğer hikayeni Alfred Kazin'in bürosunda anlatmak istemiyorsan tabii. Onun bu hikayeyi seveceğini hiç sanmıyorum.

Ağlamaya başladı «Beni ele verme Kaiser,» dedi.

«Master'ımı tamamlamak için paraya ihtiyacım vardı. Bin dolar için okuldan atıldım. İki kez. Oh tanrım!»

Hikayenin bundan sonrası çorap söküğü gibi geldi. Central Park'ın batı yakasında büyümesi, sosyalist yaz kampları, Brandeis Elgin veya Thalia'da her zaman gördüğünüz veya Kont üzerine yazılmış bir kitabın sayfasının kenarına «Evet çok doğru» diye yazan sıradan bir kızdı. Ama bir yerde yanlış yola sapmıştı.

«Nakite ihtiyacım vardı. Bir kız arkadaşımın, karısı fazla bilgili olmayan bir adam tanıdığını söyledi. Adam Blake' le uğraşıyordu. Karısı ona yardımcı olamıyordu. Tabii, dedim, belli bir ücret karşılığı Blake hakkında konuşurum onunla. Önceleri heyecanlıydım. Bir sürü hata yaptım. Adam aldırmadı. Arkadaşım bunun gibi başkalarının da olduğunu söyledi. Ha, daha öncede yakalandım. Bir keresinde parketmiş bir arabanın içinde Commentary okurken, bir keresinde de Tanglewood'da, bu da üçüncü oluyor.»

«Öyleyse beni Flossie'ye götür.»

Dudağını ısırdı ve «Hunter Koloji Kitabevi'ni paravan olarak kullanıyor.»

«Evet?»

«Buluşma yerlerinin ön tarafına berber dükkanı görüntüsü veren gangster çeteleri gibi. Göreceksin.»

Acele merkezi aradım ve kıza, «Tamam tatlım. Oltadan kurtuldun. Ama şehiri terketme.» dedim.

Yüzünü benim yüzüme doğru minnetle kaldırdı. «Sana Dwight Macdonald'ın okurken çekilmiş fotoğraflarını getirebilirim.» dedi.

«Başka zaman.»

Hunter Koleji Kitabevi'ne gittim. Duygulu gözleri olan genç bir tezgâhtar bana yaklaştı. «Yardımcı olabilir miyim?» dedi.

«Kendim için Reklamlar'ın özel bir basımını arıyorum.

Bildiğim kadarıyla yazarın arkadaşları için bastırdığı binlerce altın yapraklı kopya varmış.»
«Bakmam lazım,» dedi. Mailer'in evine WATS hattımız var.»
Gözlerimi gözlerine dikip. «Beni Sherry gönderdi.» dedim.
«Ha, ohalde arka tarafa geçin.» dedi. Bir düğmeye bastı, kitaplardan oluşan duvar açıldı ve ben kuzu kuzu Flossie'nin yeri olarak bilinen, insanı heyacanlandıran bu zevk sarayına girdim. Kırmızı desenli duvar kağıdı ve Viktorya stili dekorasyon görüntüyü oluşturuyordu. Siyah çerçeveli gözlükler takmış solgun, sinirli, saçları özensiz kesilmiş kızlar kanepelere serilmiş vaziyette, Penguen klasikleri okuyarak müşterileri tahrik ediyorlardı. Bir sarışın bana doğru sırıtıp göz kırparak, başıyla yukarıyı işaret etti ve «Wallace Stevens'a ne dersin?» dedi. Ama buradaki tek şey entellektüel deneyimler değildi— duygusal deneyimler de satılıyordu. Elli kağıda «kıza fazla yaklaşmadan ilişki kurabildiğini» öğrendim. Yüz kağıda, bir kız size Bartok plaklarını ödünç verip akşam yemeği yiyiyor ve daha sonra geçirdiği sinir krizini seyretmesine izin veriyordu. Yüzelliye ikizlerle radyoda FM kanalını dinliyebiliyordunuz. Üçyüze ise şu çalışmayı alıyordunuz:
Zayıf esmer bir Yahudi kız, Modern Sanatlar müzesinde sizi tanımış gibi yapıyor, master tezini okumanıza izin veriyor, sizi Elaine'nin yerinde, Freud'un kadınlar hakkındaki görüşleri üzerinde bağırtılı çağırtılı bir tartışmaya karıştırıyor ve daha sonra sizin seçtiğiniz bir yolla sahte bir intihar gösterisi yapıyor— bu bazılarına göre, akşamın mükemmel şekilde geçirilmesi demektir. İyi numara. Muhteşem bir şehir şu New York.
«Gördüklerini beğendin mi?» dedi arkamda bir ses Geriye döndüm ve aniden kendimi bir 38'liğin iş gören ucuyla yüz yüze gelmiş buldum. Güçlü bir yüreğim vardır ama bu sefer yerinden sıçrayıverdi. Tamam bu Flossie'ydi. Ses

aynı sesti ama Flossie bir erkekti. Suratı bir maskeyle gizlenmişti.

«Buna asla inanmayacaksın,» dedi, «ama ben üniversite mezunu bile değilim. Notlarım düşük olduğu için okuldan atılmıştım.»

«Bu yüzden mi takıyorsun o maskeyi?»

«New York Kitap Eleştirileri» dergisini ele geçirmek için karmaşık bir plan hazırladım, ama bunun için Lionel Trilling'in yerine geçmem gerekiyordu. Ameliyat olmak için Meksika'ya gittim. Juarez'de insanları belli bir ücret karşılığında Lionel Trilling'e benzeten bir doktor var. Ama bazı aksilikler oldu ve ameliyattan Auden'e benzeyerek çıktım. Sesim ise Marcy McCarthy'nin sesi olmuştu. İşte o tarihten sonra kanun dışı çalışmaya başladım.

Parmağını tetiğin üzerine bastıramadan önce ani bir şekilde harekete geçtim. İleriye doğru atılıp dirseğimi çenesine patlattım ve geriye doğru düşerken silahını kaptım. Bir ton tuğla gibi yere düştü. Polis geldiğinde hâlâ ağlıyordu.

«İyi iş yaptın Kaiser» dedi Çavuş Holmes. «Bu herifle bizim işimiz bittikten sonra F.B.I. konuşmak istiyor. Birtakım kumarbazlar ve Dante'nin İnferno'sunun açıklamalı bir kopyesi ile ilgili ufak bir mesele hakkında. Götürün onu çocuklar.»

O gece geç saatlerde, eski bir dalgam olan Gloria'yı aradım. Sarışındı. Üniversiteden, çok yüksek ortalamayla mezun olmuştu. O farklıydı, çünkü ihtisasını bedensel eğitim üzerine yapmıştı. Gerçekten çok iyiydi.

ÖLÜM
(OYUN)

(Perde açılır ve KLEINMAN görülür. Yatağında uyumaktadır ve saat gecenin ikisidir. Kapı vurulmaktadır. Sonunda büyük bir çaba ve kararlılıkla kalkar.)

KLEINMAN

Ha?

SESLER

Aç kapıyı! Hey— hadi, orada olduğunu biliyoruz!

KLEINMAN

Ha? Ne?

SESLER

Hadi gidelim, aç şunu!

KLEINMAN

Ne? Bekleyin! (Işığı yakar) Kim var orada?

SESLER

Hadi, aç şunu! Gidelim!

KLEINMAN

Kimsiniz?

Hadi gidelim Kleinman... acele et.

KLEINMAN

Hacker... bu Hacker'in sesi. Hacker?

SESLER

Kleinman açar mısın kapıyı?!

KLEINMAN

Geliyorum, geliyorum. Uyuyordum... bekleyin! **(Bütün hareketleri sarsakça, sendeleyip, sağa sola çarparak ve büyük bir çaba sarfederek. Saate bakar.)** Aman Tanrım, saat iki buçuk. Geliyorum bekleyin bir dakika! **(Kapıyı açar ve bir düzine adam içeri dalar.)**

HANK

Kleinman, sağır mısın sen Tanrı aşkına?

KLEINMAN

Uyuyordum. Saat iki buçuk. Neler oluyor?

AL

Sana ihtiyacımız var. Giyin.

KLEINMAN

Ne?

SAM

Hadi gidelim Kleinman.. Fazla vaktimiz yok.

KLEINMAN

Ne demek bu?

AL

Hadi, kıpırda.

KLEINMAN

Nereye kıpırdayım? Hacker, vakit geceyarısı.

HACKER

Tamam, uyan hadi.

KLEINMAN

Neler oluyor?

JOHN

Bilmiyormuş gibi davranma.

KLEINMAN

Kim bilmiyormuş gibi davranıyor? Derin bir uykudaydım. Gecenin saat iki buçuğunda ne yaptığımı sanıyordunuz? Dans ettiğimi mi?

HACKER

Bulabileceğimiz herkesi arıyoruz.

KLEINMAN

Ne için?

VICTOR

Neyin var senin Kleinman? Sen nerelerdeydin ki, neler olduğundan habersizsin?

KLEINMAN

Neden bahsediyorsun?

AL

Teyakkuz halinden.

KLEINMAN

Ne?

AL

Teyakkuz hali.

JOHN

Ama bu kez bir planımız var.

HACKER

Hem de çok iyi hazırlanmış bir plan.

SAM

Büyük bir plan.

KLEINMAN

Şey, neden burada olduğunuzu söylemek isteyen birisi yok mu? İç çamaşırlarımla üşüdüm çünkü.

HACKER

Sadece bulabildiğimiz kadar yardıma ihtiyacımız var diyelim. Şimdi giyin.

VICTOR

Pislik bir biçimde

Ve çabuk ol.

KLEINMAN

Peki, giyiniyorum... Yalnız, bütün bunların ne anlama geldiğini öğrenebilir miyim acaba?

(Endişeli bir şekilde pantolonunu giymeye başlar)

JOHN

Katil tesbit edildi. İki kadın tarafından. Parka girerken görmüşler.

KLEINMAN

Ne katili?

VICTOR

Kleinman, boş konuşmanın zamanı değil şimdi.

KLEINMAN

Kim boş konuşuyor? Ne katili? Paldır küldür içeri daldınız— uyuyordum.

HACKER

Richardson'un katili— Jampel'in katili.

AL

Mary Quilty'nin katili.

SAM

Manyak.

HACKER

Şu boğarak öldüren...

KLEINMAN

Hangi manyak? Hangi boğarak öldüren?

JOHN

Eisler'in oğlunu öldüren ve Jensen'i piyano teliyle boğan da aynı adam.

KLEINMAN

Jensen?... Şu büyük gece bekçisi mi?

HACKER

Evet doğru. Ona arkadan yaklaştı. Yavaş ve sessizce sürünerek yaklaştı ve piyano telini boğazına doladı. Onu bulduklarında mosmordu. Ağzının kenarından akan salya donmuştu.

KLEINMAN

odada göz gezdirir

Evet, peki, bakın şimdi, yarın işe gitmem gerek—

VICTOR

Hadi gidelim Kleinman. Yeniden bir şey yapmadan onu durdurmalıyız.

KLEINMAN

Biz mi? Biz ve ben mi?

HACKER

Polis bu işi halledemeyecek gibi görünüyor.

KLEINMAN

Evet ama o zaman bir mektup yazarak şikayet etmeliyiz. Sabah kalktığımda ilk iş olarak bunu yapacağım.

HACKER

Onlar ellerinden geleni yapıyorlar Kleinman. Sürekli atlatıyorlar.

SAM

Herkes atlatılıyor.

AL

Sakın bütün bu olanlar hakkında birşey duymadığını söyleme bize.

JOHN

Buna inanmak çok güç.

KLEINMAN

Evet, ama işin gerçeği— şu sıra işler çok yoğun... Çok meşgulüz... **(Bu saflık numarasını yutmaz görünüyorlar)** Öğlenleri yemeğe bile çıkmıyorum— üstelik yemeğe de çok düşkünümdür.... Hacker size, boğazıma ne kadar düşkün olduğumu söyler.

HACKER

Ama bu korkunç olay uzun bir süreden beri devam ediyor. Haberleri izlemiyor musun hiç?

KLEINMAN

Hiç fırsatım olmuyor.

HACKER

Herkes korku içinde. Halk geceleri sokağa çıkamaz oldu.

JOHN

Sokak bir şey değil. Simon kardeşler kapıyı kilitlemeyi unuttukları için kendi evlerinde öldürüldüler. Boğazları bir kulaktan diğerine kadar kesilmişti.

KLEINMAN

Sanıyorum az önce boğarak öldürüyor demiştiniz.

JOHN

Kleinman, saf olma lütfen.

KLEINMAN

Ş... şimdi siz bunu söyleyince, ben de bu kapının kilidini değiştirsem iyi olur diye düşünüyorum.

HACKER

Korkunç bir şey. Hiç kimse tekrar ne zaman ortaya çıkacağını bilemiyor.

KLEINMAN

Ne zaman başladı bu iş? Neden kimse bana bir şey söylemedi anlayamıyorum.

HACKER

Önce bir kişi, sonra biri daha ve sonunda herkes. Bütün şehir panik içinde. Herkes ama, sen hariç.

KLEINMAN

Evet ama artık rahatlayabilirsiniz çünkü şimdi ben de panikteyim.

HACKER

Ortada deli bir adam olduğu zaman işler çok zorlaşıyor çünkü mantıklı hareket etmiyor. Bu durumda izlenecek, üzerine gidilecek bir şey de yok.

KLEINMAN

Hiç kimse soyulmamış, tecavüz edilmemiş ya da bir parça gıdıklanmamış mı?

VICTOR

Sadece boğulmuş.

KLEINMAN

Jonsen bile mi... çok güçlü bir adamdır.

SAM

Güçlü idi... Şu anda dili dışarı sarkmış ve mosmor vaziyette.

KLEINMAN

Mosmor... kırk yaşındaki bir adama yakışacak bir renk değil..... Hiçbir ipucu yok mu yani? Bir saç teli— veya bir parmak izi?

HACKER

Evet. Bir saç teli bulmuşlar.

KLEINMAN

Daha ne? Günümüzde bir saç teli bulmak yeterli. Mikroskobun altına koyarsın. Üç saniye içinde bütün hikaye çıkar ortaya. Ne renk miş?

HACKER

Senin saçının rengi.

KLEINMAN

Benim mi?— bana bakmayın... son zamanlarda benden hiçbir şey dökülmedi. Ben... Bakın, saçmalamayalım... Bu durumlarda mantıklı olmak gerekir.

HACKER

Hah— haaa.

KLEINMAN

Bazen kurbanlar ipucu verebilirler— meselâ hepsi hemşiredir veya hepsi keldir... veya hepsi kel hemşiredir...

JOHN

Sen söyle o halde, benzerlik nedir?

SAM

İyi söyledin. Eisler'in oğlu ve Mary Quilty ve Jensen ve Jampel arasındaki benzerlik—

KLEINMAN

Eğer olay hakkında biraz daha bilgim olsaydı...

AL

Eğer olay hakkında biraz daha bilgisi olsaymış. Benzerlik falan yok. Bir zamanlar hepsinin canlı ve şu anda da ölü olmaları haricinde. İşte, ortak olan şey.

HACKER

Haklı. Hiç kimse emniyette değil Kleinman. Eğer ille benzerlik diye düşünüyorsan.

AL

Muhtemelen kendini temize çıkarmaya çalışıyor.

JOHN

Evet.

SAM

Benzerlik yok Kleinman.

VICTOR

Sadece hemşireler değil.

AL

Hiç kimse güvenlikte değil.

KLEINMAN

Kendimi temize çıkarmaya çalışmıyordum. Sadece basit bir soru sordum.

SAM

Öyleyse bir sürü aptalca soru sorma. Yapılacak çok işimiz var.

VICTOR

Hepimiz diken üzerindeyiz. Her an birimize sıra gelebilir.

KLEINMAN

Bakın, ben bu işlerde pek başarılı değilimdir. İnsan avı işinden ne anlarım ben? Sadece size ayak bağı olurum. Ben en iyisi para yardımı yapayım. Bu da benim katkım olsun. Size birkaç dolar vermeye söz veriyorum—

SAM

Büroda bir saç bulur

Nedir bu?

Ne nedir?

SAM

Bu? Tarağında. Bu bir saç teli.

KLEINMAN

Çünkü o tarağı saçımı taramakta kullanıyorum.

SAM

Bunun rengi, polisin bulduğu saç telinin rengiyle aynı.

KLEINMAN

Deli misin sen? Bu saç siyah. Ortalıkta milyonlarca siyah saçlı var. Neden zarfa koyuyorsun onu? Ne— bu çok bulunan bir şey. İşte— **(John'u gösterir)** o— onun da saçı siyah.

JOHN

Kleinman'ın yakasına yapışır

Beni neyle suçluyorsun Kleinman, ha?!

KLEINMAN

Kim suçluyor?! Saçımı zarfa koydu. Verin o saçı bana.

Zarfı yakalar, ama John, Kleinman'ı geri çeker

JOHN

Rahat bırak onu.

SAM

Ben görevimi yapıyorum.

VICTOR

Haklı. Polis bütün vatandaşların yardım etmesini istedi.

HACKER

Evet. Şimdi bir planımız var.

KLEINMAN

Ne tür bir plan?

AL

Sana güvenebiliriz, öyle değil mi?

VICTOR

Aa, Kleinman'a güvenebiliriz. Planda da yer alıyor.

KLEINMAN

Planda ben de mi yer alıyorum? Nedir öyleyse bu plan?

JOHN

Sana bildirilecek, merak etme.

KLEINMAN

Zarfa koyduğu saçıma ihtiyacı var mı?

SAM

Sen sadece elbiselerini giy ve alt katta buluşalım. Çabuk ol. Zaman kaybediyoruz.

KLEINMAN

Peki ama, bari bir ipucu verin, ne tür bir plan bu?

HACKER

Tanrı aşkına acele et Kleinman. Bu bir ölüm-kalım meselesi. Kalın giyinsen iyi olur. Dışarısı soğuk.

KLEINMAN

Tamam, tamam... sadece bana planı anlatın. Eğer planı bilirsem üzerinde düşünebilirim.

Ama Kleinman'ı sinirli ve sarsak bir şekilde giyinmeye terkedip giderler

KLEINMAN

Hangi Allah'ın belası yerde şu ayakkabı çekeceği. Bu çok saçma... adamı gecenin bir yarısında uyandır, üstelik de böyle korkunç haberlerle. Polislere neden maaş veriliyor acaba? Bir dakika önce, sıcak, tatlı yatağımda kıvrılmış uyuyordum, bir dakika sonra kendimi bir planın içinde buldum. Katil bir manyak sana arkadan yaklaşıyor ve—

ANNA

Yaşlı ve huysuz bir kocakarı, mumla içeri girer, görünmeden ve Kleinman'ı şaşırtarak

Kleinman?

KLEINMAN

Korkudan aklı başından giderek arkasını döner

Kim var orada?!

ANNA

Ne?

KLEINMAN

Tanrı aşkına, böyle sessizce üzerime gelme!

ANNA

Sesler duydum.

KLEINMAN

Birtakım adamlar buradaydı. Birdenbire kendimi bir teyakkuz komitesinin içinde buldum.

ANNA

Şimdi mi?

KLEINMAN

Anladığım kadarıyla, ortalıkta dolaşan bir katil var— sabaha kadar bekleyemeyiz. Adam gece kuşu.

ANNA

Ha, şu manyak.

KLEINMAN

Madem biliyordun da, bana niye söylemedin?

ANNA

Çünkü ne zaman sana bu konudan bahsetmeye kalksam dinlemek istemiyorsun.

KLEINMAN

Kim istemiyor?

ANNA

Sen her zaman işinle çok meşgulsün— bir de hobilerinle.

KLEINMAN

Kusura bakma ama, şu sıra senenin en yoğun günleri.

ANNA

Sana aydınlanmamış bir cinayet var dedim, aydınlanmamış iki cinayet var, aydınlanmamış altı cinayet var dedim,— seninse bütün söylediğin, «Daha sonra, daha sonra.»

KLEINMAN

Çünkü söylemek için öyle zamanlar seçiyorsun ki.

ANNA

Öyle mi?

KLEINMAN

Doğum günü partim. Dolayısıyla iyi vakit geçiriyorum, hediyelerimi açıyorum, sense bana doğru yavaşça yaklaşıp o uzun suratmla «Gazeteyi okudun mu? Bir kızın boğazını kesmişler.» diyorsun. Bundan daha uygun bir zaman bulamaz mısın? Adam azıcık eğleniyor— anında kötü kaderin sesi duyuluyor.

ANNA

Söylenen güzel bir şey olmadığı sürece, uygun zaman yoktur.

KLEINMAN

Bu arada, kravatım nerede?

ANNA

Kravatı ne yapacaksın? Manyağı kravatla mı avlayacaksın?

KLEINMAN

Senin için bir sakıncası mı var?

ANNA

Nedir bu, resmi bir av mı?

KLEINMAN

Kimlerle karşılaşacağımı biliyor muyum? Ya patronum aşağıdaysa?

ANNA

Eminim o gelişigüzel giyinmiştir.

KLEINMAN

Şuraya bak, katil avlayacak isimler listesine kimi koymuşlar. Ben bir satıcıyım.

ANNA

Sakın senin arkana geçmesine fırsat verme.

KLEINMAN

Teşekkür ederim Anna, daima önümde durmasını istediğimi söylerim ona.

ANNA

Tamam, bu kadar kaba olman gerekmez. Adamın yakalanması lazım.

KLEINMAN

O zaman bırak da polis yakalasın. Dışarıya çıkmaktan korkuyorum. Soğuk ve karanlık.

ANNA

Hayatında bir kez olsun erkek gibi davran.

KLEINMAN

Senin için bunu söylemek kolay tabii. Sen yatağına geri dönüyorsun.

ANNA

Peki, ya yolu buraya düşer de pencerenin birinden içeri girerse?

KLEINMAN

O zaman da senin problemlerin olur.

ANNA

Eğer bana saldırırsa, üzerine biber üflerim.

KLEINMAN

Ne üflersin?

ANNA

Yatağımın yanında küçük bir biberlikle yatıyorum, eğer bana yaklaşırsa gözüne biber üflerim.

KLEINMAN

Bunu iyi düşündün Anna. Bana bak, eğer buraya gelecek olursa, sen de biberin de tavana yapışırsınız.

ANNA

Her yeri iki kere kilitliyorum.

KLEINMAN

Hımm, sanıyorum biraz biber alsam iyi olur.

ANNA

Bunu al. **(Bir muska verir)**

KLEINMAN

Bu ne?

ANNA

Kötülüğü uzaklaştıran bir büyü. Bunu sakat bir dilenciden aldım.

KLEINMAN

Hiç etkilenmeden muskaya bakar

Peki. Sen bana biraz biber ver.

ANNA

Oo, sakın meraklanma. Orada yalnız olmayacaksın.

KLEINMAN

Doğru. Çok zekice bir planları varmış.

ANNA

Ne?

KLEINMAN

Henüz bilmiyorum.

ANNA

O halde çok zekice olduğunu nereden biliyorsun?

KLEINMAN

Çünkü bu adamlar, kasabadaki en büyük beyinler. İnan bana ne yaptıklarını iyi bilir onlar.

ANNA

Umarım öyledir. Senin iyiliğin için.

KLEINMAN

Peki, kapıyı kilitle ve sakın kimseye açma— bana bile, ta ki ben «Kapıyı aç!» diye çığlık atana kadar. O zaman hemen aç.

ANNA

İyi şanslar Kleinman.

KLEINMAN

Penceresinden karanlık geceye bakar

Şuraya bak... Nasıl da kapkara...

ANNA

Ben kimseyi görmüyorum.

KLEINMAN

Ben de görmüyorum. İnsan kalabalık bir grubun, elinde meşalelerle falan dışarda olacağını düşünüyor.

ANNA

Şeyy, planları olduktan sonra... **(Sessizlik)**

KLEINMAN

Anna—

ANNA

Evet?

KLEINMAN

Karanlığa doğru bakarak

Hiç ölümü düşündüğün olur mu?

ANNA

Neden ölümü düşünecekmişim? Sen düşünür müsün?

KLEINMAN

Genellikle düşünmem, ama düşündüğüm zamanlar bu şekilde boğularak ya da boğazım kesilerek değildir.

ANNA

Öyle olmadığını umarım.

KLEINMAN

Daha hoş bir şekilde ölmeyi düşünürüm.

ANNA

İnan bana, daha hoş bir sürü yolu var.

KLEINMAN

Ne gibi?

ANNA

Ne gibi mi? Bana ölmek için güzel bir yol mu soruyorsun?

KLEINMAN

Haa.

ANNA

Düşünüyorum.

KLEINMAN

Tamam.

ANNA

Zehir.

KLEINMAN

Zehir mi? Feci.

ANNA

Neden?

KLEINMAN

Şaka mı ediyorsun. Her tarafın kasılır.

ANNA

Her zaman olmaz.

KLEINMAN

Neden bahsettiğini biliyor musun sen?

ANNA

Siyanürden.

KLEINMAN

Oo... uzmanım benim. Beni zehirle kandıramadın. Bayat bir midye bile yediğinde insan nasıl berbat olur bilirsin.

ANNA

O zehir değildir. Gıda zehirlenmesidir.

KLEINMAN

Kim yutmak ister böyle bir şeyi?

ANNA

Nasıl ölmek istiyorsun o halde?

KLEINMAN

Yaşlılıktan. Önümde uzun yıllar var. Uzun hayat yolculuğunu tamamladığımda. Rahat yatağımın çevresi akrabalarımla çevrili— doksan yaşına geldiğimde.

ANNA

Ama bu sadece bir rüyâ. Şurası gayet açık ki, her an boynun katil bir manyak tarafından kırılabilir— veya boğazın kesilebilir... doksan yaşına geldiğinde değil, hemen şimdi.

KLEINMAN

Bu konuları seninle konuşmak çok rahatlatıcı oluyor Anna.

ANNA

Bak, senin için kaygılanıyorum. Şuraya bak. Katilin biri ortalıkta dolaşıyor ve böylesine karanlık bir gecede saklanabileceği o kadar çok yer var ki— dar sokaklar, kapı eşikleri, demiryolu geçitlerinin altları... Onu karanlıkta asla göremezsin— gecenin içinde, elinde piyano teliyle pusuya yatmış hastalıklı bir beyin—

KLEINMAN

Bunu söylediğin iyi oldu— ben yatağıma dönüyorum!

Kapı vurulur ve bir ses gelir

SES

Hadi gidelim Kleinman!

KLEINMAN

Geliyorum, geliyorum. (Anna'yı öper) Görüşürüz.

ANNA

Dikkatli ol.

Dışarıya çıkıp Al'a katılır. Al, Kleinman'ı yoklamak için orada bırakılmıştır.

KLEINMAN

Bu iş neden aniden benim sorumluluğum haline geldi, anlamıyorum.

AL

Hepimiz işin içindeyiz.

KLEINMAN

Benim şansımdan olsa gerek, onu bulacak olan da ben olurum. Eyvah, biberimi unuttum!

AL

Ne?

KLEINMAN

Hey, herkes nerede?

AL

Onlar harekete geçmek zorundaydılar. Bu planın işlemesi için doğru zamanlama şart.

KLEINMAN

Peki nedir bu büyük plan?

AL

Göreceksin.

KLEINMAN

Bana ne zaman söyleyeceksiniz? Adam yakalandıktan sonra mı?

AL

Bu kadar sabırsız olma.

KLEINMAN

Bak— saat geç oldu, ve ben üşüdüm. Sinir bozukluğundan bahsetmeye de gerek yok herhalde.

AL

Hacker ve diğerleri gitmek zorunda kaldılar fakat sana nasıl katılacağını bildirecek parolanın en kısa zamanda söyleneceğini söyledi.

KLEINMAN

Hacker böyle mi söyledi?

AL

Evet.

KLEINMAN

Peki, benim şimdi burada, odamın ve sıcak yatağımın dışında ne işim var?

AL

Bekle.

KLEINMAN

Neyi?

AL

Parolayı.

KLEINMAN

Ne parolası?

AL

Katılma parolası.

KLEINMAN

Ben eve dönüyorum.

AL

Hayır! Sakın ha. Bu noktada atılacak hatalı bir adım hepimizin hayatını tehlikeye atabilir. Sonuçta bir ceset olmak ister miyim sanıyorsun?

KLEINMAN

Öyleyse bana planı anlat.

AL

Ben anlatamam.

KLEINMAN

Neden?

AL

Çünkü bilmiyorum.

KLEINMAN

Bak, soğuk bir gece—

AL

Hepimiz belli bir anda, planın yalnızca ufak bir bölümünü biliyoruz— kendimize düşen bölümü— ve hiçbirimizin kendi görevini diğerine anlatmasına izin yok. Bu manyağın planı anlamaması için alınmış bir önlem. Eğer herkes kendi üzerine düşen görevi doğru dürüst yerine getirirse, o zaman planın tümü başarıyla sonuçlanmış olacak. Bu arada plan dikkatsizce açıklanamaz ve baskı veya tehditle yarıda bırakılamaz. Herkesin öyle ufak bir görevi var ki, bunun manyak açısından bir anlamı yok. Dolayısıyla da planı anlamasına imkan yok. Akıllıca değil mi?

KLEINMAN

Dahice. Neler olduğunu anlıyorum ve ben eve gidiyorum.

AL

Daha fazla anlatamam. Bütün bu insanları öldüren sen de olabilirsin.

KLEINMAN

Ben mi?

AL

Katil içimizden herhangi biri olabilir.

KLEINMAN

Evet ama ben değilim. İşlerin bu kadar yoğun olduğu bir zamanda, ortalıkta adam öldürerek gezmem.

AL

Üzgünüm Kleinman.

KLEINMAN

Peki öyleyse, ben ne yapıyorum? Benim görevim ne?

AL

Eğer ben senin yerinde olsam, görevim belli oluncaya kadar elimden geldiği kadar katkıda bulunmaya çalışırdım.

KLEINMAN

Nasıl bir katkı?

AL

Belli bir şey söylemek zor.

KLEINMAN

Bana bir ipucu verebilir misin? Çünkü kendimi aptal gibi hissetmeye başladım.

AL

İşler bir karmaşa gibi görülebilir ama aslında değil.

KLEINMAN

Ama beni dışarıya çıkarmak için öyle acele ettiler ki. Şimdi ben buradayım, hazırım ve ortalıkta kimse yok.

AL

Benim gitmem gerek.

KLEINMAN

Peki neydi o kadar acil olan?... Gitmek? Ne demek bu?

AL

Benim burada işim bitti. Şimdi başka bir yerde görevliyim.

KLEINMAN

Bu da, benim bu sokakta yalnız duracağım anlamına geliyor.

AL

Muhtemelen.

KLEINMAN

Muhtemelen değil. Eğer biz burada ikimiz varsak ve sen gidersen ben yalnız kalırım. Buna aritmetik denir.

AL

Dikkatli ol!

KLEINMAN

Oo, yoo, ben burada yalnız kalmam! Şaka ediyorsun herhalde! Ortalıkta dolaşan deli bir adam var! Ben delilerle anlaşamam! Çok mantıklı bir adamımdır.

AL

Plan, birlikte olmamıza izin vermiyor.

KLEINMAN

Bak, bu işi romantikleştirmeye hiç gerek yok. Seninle birlikte olmamıza da gerek yok. Ben ve on iki güçlü kuvvetli adam olsun yeter.

AL

Gitmem gerek.

KLEINMAN

Burada yalnız kalmak istemiyorum. Çok ciddiyim.

AL

Sadece dikkatli ol, yeter.

KLEINMAN

Bak elim titriyor— hem de daha sen gitmeden! Sen gidersen bütün vücudum titremeye başlar.

AL

Kleinman, başkalarının hayatı sana bağlı. Bizi yarı yolda bırakma.

KLEINMAN

Bana güvenmemeliydiniz. Bende çok güçlü bir ölüm korkusu vardır! Ölmektense herhangi bir şeyi yapmayı tercih ederim!

AL

İyi şanslar.

KLEINMAN

Peki, manyak ne vaziyette? Yeni bir haber var mı? Tekrar görülmüş mü?

AL

Polis buz şirketinin yakınında gizlenen büyük ve korkunç bir şey görmüş. Ama hiç kimse bir şey bilmiyor.

Çıkar. Ayak seslerinin gittikçe uzaklaştığını duyarız

KLEINMAN

Bu kadarı da fazla! Buz şirketinden uzak duracağım!

Yalnızdır, rüzgâr sesi efekti

Aman tanrım, kasabada gece kadar kötü bir şey yok. Neden bana özel bir görev verilene kadar odamda bekleyemediğimi anlayamıyorum. Neydi o ses?! Rüzgâr— rüzgâr da o kadar korkutucu değil aslında. Ayrıca, bana bir işaret de getirebilir. Sakin olmaya çalışmalıyım... İnsanlar bana güveniyorlar... Gözlerimi açık tutmalı ve şüpheli bir şey gördüğüm anda diğerlerine haber vermeliyim... Diğerleri olursa tabii... Bundan sonra elime ilk geçen fırsatta daha fazla arkadaş edinmeyi unutmamalıyım... Belki bir iki sokak yukarı yürürsem, diğerlerinden bir kısmına rastlarım... Ne kadar uzağa gitmiş olabilirler? Eğer istedikleri bu değilse. Belki de bu, planın bir parçasıdır. Belki de Hacker, tehlikeli bir şey olduğunda herkesin yardımıma koşabileceği bir yerden beni gözetletiyordur... (sinirli sinirli güler) Eminim sokaklarda yalnız dolaşmaya bırakmamışlardır beni. Çılgın bir katile rakip olamayacağımı anlamaları gerekir. Bir delide on kişilik kuvvet vardır, bende ise yarım kişilik... Beni yem ola-

rak kullanmıyorlarsa tabii... Bunu yaparlar mı dersin? Beni burada koyun gibi bırakırlar mı?... Katil benim üzerime atlar ve onlar da birden fırlayıp yakalarlar onu— ya yavaş fırlarlarsa... Benim boynum hiçbir zaman çok güçlü olmadı. **(Arka plandan siyah bir şey koşarak geçer)** Neydi o? Belki de en iyisi geri dönmek... İlk bulunduğum yerden oldukça uzaklaşmaya başlıyorum... Talimatlarımı verecekleri zaman nasıl bulacaklar beni? Sadece bu olsa iyi, ama aynı zamanda şehrin bilmediğim bir yerine doğru gidiyorum... o zaman ne olur? Hah— belki de ayak izlerimi takip ederek iyi edilmeden ve kaybolmadan geri dönsem iyi olur... **(Ona doğru gelen ağır ve tehdit edici ayak sesleri duyar)** Ah— ah... Bunlar ayak sesi— manyağın muhtemelen ayakları var... Ah, tanrım beni koru...

DOKTOR

Kleinman sen misin?

KLEINMAN

Ne? Kim o?

DOKTOR

Sadece doktor.

KLEINMAN

Beni korkuttun. Söylesene, Hacker'den ya da diğerlerinden bir haber aldın mı?

DOKTOR

Senin görevin hakkında mı?

KLEINMAN

Evet. zaman keybediyoruz ve ben ortalıkta ahmakça dolaşıyorum. Yani demek istiyorsunuz ki, dikkatle izliyorum ama bir de yapmam gereken şeyi bilseydim—

DOKTOR

Hacker senin hakkında bir şey söylemişti.

KLEINMAN

Ne?

DOKTOR

Hatırlayamıyorum.

KLEINMAN

Harika. Ben unutulan— adamım.

DOKTOR

Sanırım bir şey söylerken duydum. Ama emin değilim.

KLEINMAN

Bak, neden devriyeyi birlikte yapmıyoruz? Eğer bir sorun çıkarsa faydası olur.

DOKTOR

Seninle kısa bir mesafeyi birlikte yürüyebilirim. Sonra yapacak başka işlerim var.

KLEINMAN

Gecenin ortasında bir doktoru ayakta görmek komik... Sizlerin evden telefonla aranmaktan nasıl nefret ettiğinizi bilirim. Ha-ha-ha-ha **(gülmek kesilir)** Çok soğuk bir gece... **(Hiçbir şey olmaz)** Onu, şeyy— onu bu gece yakalar mıyız sence? **(Sessizlik)** Umarım senin planda önemli bir rolün vardır. Baksana ben daha kendiminkini bilmiyorum.

DOKTOR

Benim ilgilenmemin nedeni tamamen bilimsel.

KLEINMAN

Eminim öyledir.

DOKTOR

İşte adamın deliliğinin yapısı hakkında bir şeyler öğrenmek için bir şans. Neden böyle bu adam? Bir insanı böyle antisosyal davranışlar içine iten şey nedir? Başka bilmediğimiz garip yönleri var mı? Bazan bir manyağı öldürmeye teşvik eden dürtülerin ta kendisi onu yaratıcı bir sona da götürebilir. Bu çok karmaşık bir olgudur. Aynı zamanda deliliği doğuştan mı kaynaklanıyor, yoksa beyninin bir kaza veya hastalık nedeniyle zedelenmesinden mi, ya da içinde yaşadığı kötü şartların getirdiği stresin

birikiminden mi, öğrenmek isterim. Öğrenilmesi gereken milyon tane gerçek var. Örneğin: Dürtülerini ifade etmenin yolu olarak neden cinayeti seçiyor? Bunu kendi isteğiyle mi yapıyor yoksa birtakım sesle duyduğunu mu zannediyor? Biliyorsun bir zamanlar, delilerin ilahi güçlerden ilham aldıklarına inanılırdı. Bütün bunlar incelenip kayda geçirilmeye değer şeyler.

KLEINMAN

Tabii, ama önce onu yakalamamız lazım.

DOKTOR

Evet Kleinman, eğer istediğimi yapabilir ve beni, bu yaratığı titizlikle incelemem için rahat bırakmalarını sağlayabilirsem onu en son kromozomuna kadar kesitlere ayrıp incelerim. Her hücresini mikroskop altına koymak isterim. Nelerden meydana geldiğini görürüm. Vücut sırlarını analiz ederim. Kanını ayrıştırırım, beynine ince ince iğneler saplarım, ta ki her yönünü en ince ayrıntısına kadar, yüzde yüz anlayana dek.

KLEINMAN

Sen bir insanı gerçekten bilebilir misin? Onu bilmekten bahsediyorum— hakkında bir şeyler bilmekten değil, bilmekten— yani gerçekten bilmeyi kastediyorum— gerçek bilmekten— bir insanı bilmekten sözediyorum— bilmekten neyi kastettiğimi biliyor musun? Bilmek. Gerçekten bilmek. Bilmek. Bilgi. Biliş.

DOKTOR

Kleinman sen bir geri zekâlısın.

KLEINMAN

Ne dediğimi anlıyor musun

DOKTOR

Sen kendi işine bak, ben kendi işime.

KLEINMAN

Ben kendi işimi bilmiyorum.

DOKTOR

Öyleyse eleştirme.

KLEINMAN

Eleştiren kim? **(Bir çığlık duyulur. İrkilirler)** Neydi bu?

DOKTOR

Arkamızda ayak sesleri duyuyor musun?

KLEINMAN

Ben sekiz yaşımdan beri arkamda ayak sesleri duyarım.

DOKTOR

Birisi geliyor

KLEINMAN

Belki de kendisini kesitlere ayırma fikrin hoşuna gitmedi.

DOKTOR

Gitsen iyi olur Kleinman.

KLEINMAN

Zevkle.

DOKTOR

Çabuk! şu taraftan!

Birilerinin gürültülü bir şekilde yaklaştığı duyulur

KLEINMAN

Orası çıkmaz sokak.

DOKTOR

Ne yaptığımı biliyorum ben!

KLEINMAN

Evet, ama kapana kısılıp öldürüleceğiz!

DOKTOR

Benimle tartışma. Ben bir doktorum.

KLEINMAN

Ama o sokağı biliyorum —orası çıkmaz. Çıkmak için bir yol yok!

DOKTOR

Hoşçakal Kleinman. Nasıl istersen öyle yap!

Çıkmaz sokağa koşar

KLEINMAN

Arkasından bağırarak

Bekle— üzgünüm! **(Yaklaşan birisinin sesleri)** Sakin olmalıyım! Kaçayım mı, saklanayım mı? Kaçıp saklanayım! **(Koşar ve genç bir kadına çarpar)** Offf!

GINA

Oo!

KLEINMAN

Kimsiniz?

GINA

Siz kimsiniz?

KLEINMAN

Kleinman. Çığlıklar duydunuz mu?

GINA

Evet ve korktum. Nereden geldiğini bilmiyorum.

KLEINMAN

Önemli değil. Önemli olan onların çığlık olmasıydı ve çığlıklar da hiçbir zaman hayra alamet değildir.

GINA

Korkuyorum!

KLEINMAN

Hadi gidelim buradan!

GINA

Çoğ uzağa gidemem. Yapman gereken bir iş var.

KLEINMAN

Sen de mi planın parçasısın?

GINA

Sen değil misin?

KLEINMAN

Henüz değil. Ne yapmam gerektiğini bir türlü bulamıyorum. Benim hakkımda herhangi bir şekilde herhangi bir şey duydun mu?

GINA

Sen Kleinman'sın.

KLEINMAN

Kesinlikle.

GINA

Kleinman diye birisi hakkında bir şeyler söylendiğini duymuştum. Ne olduğunu hatırlamıyorum.

KLEINMAN

Hacker'in nerede olduğunu biliyor musun?

GINA

Hacker öldürüldü.

KLEINMAN

Ne?!

GINA

Sanıyorum Hacker'dı o.

KLEINMAN

Hacker öldü mü?

GINA

Hacker mı demişlerdi, yoksa başka biri miydi, emin değilim.

KLEINMAN

Hiç kimse bir şeyden emin değil! Kimse bir şey bilmiyor! Bu öyle bir plan ki! Böcek gibi ölüyoruz.

GINA

Belki de Hacker değildi.

KLEINMAN

Hadi gidelim buradan. Bulunmam gereken yerden uzaklaştım. Şu anda muhtemelen beni arıyorlardır, bende bu şans varken plan başarısız olursa, suçu bana atarlar.

GINA

Ölen kimdi hatırlayamıyorum. Hacker veya Maxwell.

KLEINMAN

Doğrusunu istersen izlemek güç. Peki senin gibi genç bir kadının sokaklarda ne işi var? Bu erkek işi.

GINA

Gece sokağa çıkmaya alışkınım ben.

KLEINMAN

Aa?

GINA

Çünkü ben fahişeyim.

KLEINMAN

Bırak şakayı. Ayyy, daha önce hiç fahişe tanımamıştım... Daha uzun boylu olurlar sanırdım.

GINA

Seni utandırmadım değil mi?

KLEINMAN

Doğrusunu söylemek gerekirse, ben bayağı taşra zihniyetliyimdir.

GINA

Öyle mi?

KLEINMAN

Ben, şeyy —ben aslında bu saatte hiç ayakta olmam. Yani gerçekten hiçbir zaman. Vakit geceyarısı. Hasta falan değilsem —aşırı mide bulantısı olmadığı sürece bir bebek gibi uyurum.

GINA

Ama şu anda bulutsuz bir gece de dışardasın.

KLEINMAN

Evet.

GINA

Bak bir sürü yıldız var.

KLEINMAN

Aslında sinirlerim çok gergin. Evde, yatakta olmayı tercih ederim. Geceler biraz acayip oluyor. Bütün dükkânlar kapalı, trafik yok. Caddenin ortasında rahatlıkla yürüyebilirsin... Kimse seni durdurmaz...

GINA

İyi ya ,güzel değil mi?

KLEINMAN

Şey— komik bir his. Medeniyet yok... Pantolonumu çıkarıp anacadde boyunca çıplak koşabilirim.

GINA

Aaaaaa!

KLEINMAN

Yani, yapmam da. Yapabilirdim demek istiyorum.

GINA

Bana göre şehir soğuk, karanlık ve boştur. Uzay da böyle olmalı.

KLEINMAN

Uzayı hiç düşünmedim.

GINA

Ama uzayın içindesin. Biz, boşlukta yüzen şu kadarcık küçük bir topuz... Ne tarafın yukarısı olduğunu bilemezsin.

KLEINMAN

Bu iyi bir şey mi yani? Ben yukarısı ne tarafta aşağısı ne tarafta, banyo ne tarafta bilmek isterim.

GINA

Sence şu milyonlarca yıldızın birinde hayat var mıdır?

KLEINMAN

Şahsen bir fikrim yok. Gerçi Mars'ta hayat olduğunu duydum ama, bunu bana söyleyen herif sadece çorap mağazasında çalışan biri.

GINA

Ve böylece sonsuza kadar gider.

KLEINMAN

Sonsuza kadar nasıl gider? Er ya da geç durması gerekir. Yani er ya da geç bitmesi lazım diyecektim. Ve bittiği yerde. şey —bir duvar falan— mantıklı ol biraz.

GINA

Yani uzay sonludur mu diyorsun?

KLEINMAN

Ben bir şey demiyorum. Karışmak istemiyorum. Sadece üzerime düşen görevi bilmek istiyorum.

GINA

İşaret ederek

Bak, orada duran Gemini... İkizler... ve avcı Orion...

KLEINMAN

İkizleri nasıl gördün? Birbirlerine hiç benzemiyorlar.

GINA

Şuradaki zayıf ışıklı yıldıza bak... Yalnız başına zar zor görülebiliyor.

KLEINMAN

Ne kadar uzakta olduğunu biliyor musun? Sana söylemeyi hiç istemezdim.

GINA

Gördüğümüz ışık, o yıldızı milyonlarca yıl önce terketmiş bir ışık. Bize ancak şimdi ulaşıyor.

KLEINMAN

Ne demek istediğini biliyorum.

GINA

Işığın saniyede 186. 000 mil hızla yol aldığını biliyor musun?

KLEINMAN

Bana sorarsan bu çok hızlı. Ben yolculuğu ağır ağır, eğlenerek yapmayı severim. Artık, insanların hiç boş zamanı kalmadı.

GINA

Bütün bildiğimiz o yıldızın milyonlarca yıl önce yok olduğu ve bu ışığın saniyede 186.000 mil yol alarak bize ulaşmasının milyonlarca yıl sürdüğü.

KLEINMAN

Yani o yıldız şu anda orada olmayabilir mi diyorsun?

GINA

Evet, öyle.

KLEINMAN

Yani kendi gözlerimle görsem bile mi?

GINA

Evet, öyle.

KLEINMAN

Bu çok korkutucu, çünkü ben bir şeyi gözlerimle görürsem, onun orada olduğunu düşünmek isterim. Yani demek istiyorum ki, eğer bu doğruysa hepsi aynı olabilir —hepsi sönmüş— ve biz haberleri hep geç alıyoruz.

GINA

Kleinman, neyin gerçek olduğunu kim bilebilir?

KLEINMAN

Gerçek olan şey, ellerinle dokunabildiğin şeydir.

GINA

Oh? **(Kadını öper, o da hararetle karşılık verir)** Bu altı dolar ediyor lütfen.

KLEINMAN

Ne için?

GINA

Bir parça eğlendin, öyle değil mi?

KLEINMAN

Evet, bir parça.

GINA

İyi ya, ben mesaideyim.

KLEINMAN

Evet ama küçük bir öpücük için altı dolar. Altı dolara bir atkı alabilirdim.

GINA

Peki, beş dolar ver.

KLEINMAN

Sen hiç karşılıksız öpüşmez misin?

GINA

Kleinman, bu iş. Ben zevk için kadınları öperim.

KLEINMAN

Kadınları mı? Ne tesadüf... ben de.

GINA

Gitmem gerek.

KLEINMAN

Seni küçük düşürmek için söylemedim.

GINA

Düşürmedin. Gitmem gerek.

KLEINMAN

Kendini koruyabilecek misin?

GINA

Yerine getirmem gereken bir görevim var. İyi şanslar. Umarım yapman gerekeni öğrenirsin.

KLEINMAN

Arkasından bağırarak

Sana hayvanca davranmak istemezdim —ben gerçekten tanıdığım en tatlı ve iyi insanlardan biriyim! **(Ve kadının ayak sesleri uzaklaşırken yalnız kalır)** Pekâlâ, bu iş fazla oldu artık. Eve gidiyorum, işte o kadar. Bitti artık. Yarın gelip bana nerede olduğumu sormaları haricinde tabii. «Plan işlemedi Kleinman, ve bu senin hatan» diyecekler. Nasıl benim hatam? Ne farkeder. Bir cevap bulurlar. Suçu yükleyecek biri gerek. Sanırım benim plandaki rolüm bu. İşler yürümediği zaman hep ben suçlanırım. Ben —**(Bir inilti duyar)** Ne? Kim o?!

DOKTOR

Sürünerek sahneye gelir, ölümcül bir yara almıştır

Kleinman—

KLEINMAN

Doktor!

DOKTOR

Ölüyorum.

KLEINMAN

Doktor çağırayım...

DOKTOR

Doktor benim.

KLEINMAN

Evet ama, sen ölen bir doktorsun.

DOKTOR

Çok geç— beni yakaladı... uhh... kaçacak yer yoktu.

KLEINMAN

İmdat! İmdat! Birisi çabuk gelsin!

DOKTOR

Bağırma Kleinman... Katilin seni bulmasını istemezsin herhalde.

KLEINMAN

Bana bak, artık aldırmıyorum! İmdat! **(Daha sonra katil tarafından bulunabileceğini düşünerek sesini alçaltır)** İmdat... Kim miş? Ona bakabildin mi?

DOKTOR

Hayır, aniden arkadan bıçağı sapladı.

KLEINMAN

Bıçağı önden saplamamış olması çok kötü. O zaman onu görebilirdin.

DOKTOR

Ölüyorum, Kleinman—

KLEINMAN

Bu kişisel bir şey değil.

DOKTOR

Bu söylediğin ne aptalca bir laf.

KLEINMAN

Ne diyebilirim? Sadece seninle konuşmaya çalışıyorum— **(Bir adam koşarak gelir)**

ADAM

Ne oluyor? Birisi yardım mı istedi?

KLEINMAN

Doktor ölüyor... Yardım çağır... bekle! Benimle ilgili bir şey duydun mu?

ADAM

Sen kimsin?

KLEINMAN

Kleinman.

ADAM

Kleinman... Kleinman... Evet, bir şey... Seni arıyorlar... Önemliymiş...

KLEINMAN

Kim?

ADAM

Senin görevinle ilgili bir şey.

KLEINMAN

Nihayet.

ADAM

Seni gördüğümü söylerim onlara. **(Koşarak gider)**

DOKTOR

Kleinman, reinkarnasyona inanır mısın?

KLEINMAN

Nedir o?

DOKTOR

Reinkarnasyon —yani bir insanın başka bir şey olarak tekrar hayata dönmesi.

KLEINMAN

Ne olarak meselâ.

DOKTOR

Eee... şey... başka bir canlı.

KLEINMAN

Ne demek istiyorsun? Hayvan falan mı?

DOKTOR

Evet.

KLEINMAN

Yani sen tekrar bir kurbağa olarak yaşayabilir misin?

DOKTOR

Söylediklerimi unut Kleiman, ben bir şey söylemedim.

KLEINMAN

Bak, herşey olabilir, ama bu hayatta büyük bir şirketin genel müdürü olan birisinin, sonunda çizgili sincap olduğunu düşünmek biraz zor oluyor.

DOKTOR

Ortalık kararıyor.

KLEINMAN

Baksana, neden bana bu planda senin rolünün ne olduğunu anlatmıyorsun? Sen komisyon dışında kalacağına göre, görevini ben üstlenebilirim, çünkü ben şu ana kadar görevimi bulmayı başaramadım.

DOKTOR

Benim görevimin sana bir faydası olmaz. Bu görevi yapabilecek tek kişi benim.

KLEINMAN

Tanrı aşkına, biz çok mu iyi organize olmuşuz, yoksa yeterince organize olmamış mıyız?

DOKTOR

Bizi yarı yolda bırakma Kleinman. Sana ihtiyacımız var **(Ölür)**

KLEINMAN

Doktor? Doktor? Aman tanrım... Ne yapacağım? Bu işin canı cehenneme. Ben eve gidiyorum! Bırak onlar bütün gece crackpot'lar gibi ortalıkta koşuştursunlar. Şu anda satış sezonu, işler yoğun. Kimse bana bir şey söyleyemez. Herşey için beni suçlamalarını istemiyorum. Zaten neden beni suçlasınlar? Çağırdıkları zaman geldim. Bana yapacak bir iş bulamadılar. **(Bir polis yardım getirmeye giden adamla birlikte girer)**

ADAM

Burada ölen bir adam var mı?

KLEINMAN

Ben ölüyorum.

POLİS

Sen mi? Ya o?

KLEINMAN

O zaten öldü.

POLİS

Onun arkadaşı mıydınız?

KLEINMAN

Bademciklerimi o almıştı.

(Polis cesedi incelemek için diz çöker)

ADAM

Ben bir zamanlar ölüydüm.

KLEINMAN

Efendim?

ADAM

Ölü. Ölüydüm. Savaşta. Yaralandım. Ameliyat masasında yatıyordum. Birden beni kaybettiler —atışlar durdu. Herşey bitmişti. Sonradan bana anlatıldığına göre ,içlerinden birinin kalbime masaj yapacak kadar aklı varmış. Sonra tekrar çarpmaya başladı, ve böylece yaşadım, ama orada kısa bir süre için resmen ölüydüm... Bilime göre de ölü sayılıyordum... ama bunlar çok gerilerde kaldı. Bu nedenle böyle bir arkadaş gördüğümde onu iyi anlıyorum.

KLEINMAN

Nasıldı peki?

ADAM

Ne?

KLEINMAN

Ölü olmak. Herhangi bir şey gördün mü?

ADAM

Hayır. Sadece bir... yokluk.

KLEINMAN

Öbür dünya hakkında bir şey hatırlamıyor musun?

ADAM

Hayır.

KLEINMAN

Benim adımdan bahsedildi mi?

ADAM

Hiçbir şey yoktu. Hayattan sonra hiçbir şey yok Kleinman... Hiçbir şey.

KLEINMAN

Ben gitmek istemiyorum. Henüz değil. Şimdi değil. Ona olanların bana olmasını istemiyorum. Bir sokakta kıstırılmış... bıçaklanmış... diğerleri boğulmuş... Hacker bile... bu canavar tarafından.

ADAM

Hacker'ı manyak öldürmedi.

KLEINMAN

Öldürmedi mi?

ADAM

Hacker'a Bulucular suikast yaptılar.

KLEINMAN

Bulucular mı?

ADAM

Diğer fraksiyon.

KLEINMAN

Hangi diğer fraksiyon?

ADAM

Diğer fraksiyondan haberin var herhalde, öyle değil mi?

KLEINMAN

Ben hiçbir şey bilmiyorum. Gecenin içinde kayboldum.

ADAM

Bazıları. Shepherd ve Willis .Bunlar her zaman Hacker'ın probleme yaklaşımının karşısında oldular.

KLEINMAN

Ne?

ADAM

Aslında Hacker kesin bir sonuç alamadı.

POLİS

Doğrularak

Ama alacağız. Eğer allahın belâsı siviller burunlarını sokmazlarsa.

KLEINMAN

Yardım istediğinizi sanıyordum.

POLİS

Evet yardım. Bir sürü kargaşa ve panik değil. Ama merak etmeyin. Bir çift ipucu yakaladık ve verileri bilgisayarlarımızda değerlendiriyoruz. Bu bebekler en iyi elektronik beyinler. Hata yapmaları olanaksız. Bakalım bu adam onlara neler verebilecek. **(Diz çöker)**

KLEINMAN

Peki, Hacker'ı kim öldürdü?

POLİS

Hacker'a karşı olan bir fraksiyon var.

KLEINMAN

Kim? Shepherd ve Willis mi?

POLİS

Birçoğu onların tarafına geçti. İnan bana. Hatta yeni grubun içinden bir başka grup ayrıldığını bile duydum.

KLEINMAN

Başka bir fraksiyon mu?

POLİS

Bu canavarın yakalanması için güzel fikirleri olan bir fraksiyon. Bize de bu lazım, öyle değil mi? Değişik fikirler. Eğer planlardan biri sonuç almada başarısız olursa, diğerleri ortaya çıkar. Bu çok doğal. Yoksa sen yeni fikirlere karşı mısın?

KLEINMAN

Ben mi? Hayır... ama onlar Hacker'ı öldürdüler...

ADAM

Çünkü Hacker onlara engel oldu. Çünkü aptalca planının

tek plan olduğu konusunda keçi gibi inatçıydı. Hiçbir şey olmamasına karşın.

KLEINMAN

Öyleyse bu durumda ortalıkta bir sürü plan var. Yok mu yoksa?

ADAM

Doğru. Umarım Hacker'in planıyla evli değilsindir. Gerçi birçoğu hâlâ öyle ama.

KLEINMAN

Hacker'ın planını bilmiyorum bile.

ADAM

İyi. O zaman belki bize faydalı olabilirsin.

KLEINMAN

Biz kim?

ADAM

Aptal numarası yapma.

KLEINMAN

Kim numara yapıyor?

ADAM

Hadiiii.

KLEINMAN

Hayır, neler olup bittiğini bilmiyorum.

ADAM

Kleinman'a bıçak çeker

Hayatlar ortada, seni aptal solucan, seçimini yap.

KLEINMAN

Eee... memur bey... polis bey...

POLİS

Şimdi yardım istemesini bilirsin, ama geçen hafta katili yakalayamadığımız için aptaldık.

KLEINMAN

Ben hiç eleştirmemiştim.

ADAM

Seç solucan.

POLİS

Hiç kimse zor şartlar altında çalışmamıza aldırmıyor. Çatlakların itiraflarıyla şaşırmış durumdayız. Çılgınlar birbiri ardına gelip, katilin kendileri olduğunu söyleyip ceza için yalvarıyorlar.

ADAM

Sen böyle kararsız olmaya devam edersen, gırtlağını kesiveririm.

KLEINMAN

Ben katılmaya hazırım. Yeter ki ne yapmam gerektiğini söyleyin.

ADAM

Hacker'den yana mısın yoksa bizden mi?

KLEINMAN

Hacker öldü.

ADAM

Taraftarları var. Ya da belki hiziplerden birine katılmak istersin. Ha?

KLEINMAN

Ne olur, biriniz bana şu grupların ne yapmak istediğini anlatsın, anlıyor musunuz beni? Hacker'ın planını hiçbir zaman öğrenemedim... Senin planını da bilmiyorum. Hiziplerden de haberim yok.

ADAM

Ne kadar da saf değil mi Jack?

POLİS

Evet. Bir şey yapması gerekinceye kadar herşeyi bilir. Beni hasta ediyorsun.

(Hacker'ın grubundan geriye kalanlar girer.)

HANK

Nihayet Kleinman, neredeydin?

KLEINMAN

Ben mi? Siz neredeydiniz?

SAM

Tam sana ihtiyacımız olduğu anda ortadan kayboldun.

KLEINMAN

Kimse bana bir şey söylemedi.

ADAM

Kleinman artık bize katıldı.

JOHN

Doğru mu Kleinman?

KLEINMAN

Doğru mu bu? Artık neyin doğru olduğunu bilmiyorum.

(Birçok adam girer. Karşı gruplardan birindedirler)

BILL

Hey, Frank. Bu herifler canını mı sıkıyor?

FRANK

Hayır. İsteseler de sıkamazlar zaten.

AL

Sıkamaz mıyız?

FRANK

Hayır.

AL

Eğer siz bulunmanız gereken yerde olsaydınız, şu anda onu yakalamış olurduk.

FRANK

Biz Hacker'le aynı fikirde değildik. Planı işe yaramıyordu.

DON

Doğru. Katili biz yakalayacağız. Bu işi bize bırakın.

JOHN

Hiçbir şeyi size bırakmıyoruz. Gidelim. Kleinman.

FRANK

Onlara takılmayacaksın, değil mi?

KLEINMAN

Ben mi? Ben tarafsızım. Kimin planı iyiyse.

HENRY

Tarafsız diye bir şey yok Kleinman.

ADAM

Ya biz, ya onlar.

KLEINMAN

Seçenekleri bilmeden nasıl seçebilirim? Birisi elma mıdır? Ömürü armut mudur? Yoksa her ikisi de mandalina mıdır?

FRANK

Hemen öldürelim onu.

SAM

Artık daha fazla kimseyi öldürmeyeceksin.

FRANK

Öldürmeyecek miyim?

SAM

Hayır. Ayrıca biz bu manyağı yakaladıktan sonra birileri Hacker'ın hesabını vermek zorunda kalacak.

KLEINMAN

Biz burada durup tartışırken manyak birilerini öldürüyor olabilir. Amacımız birleşmek olmalı.

SAM

Bunu onlara söyle.

FRANK

Herşey işin sonunda belli olacak.

DON

Bu piçlerin hemen hakkından gelelim. Aksi takdirde yolumuza dikilip işleri karıştıracaklar.

AL

Hele bir dene beyefendi.

BILL

Sadece denemekle kalmayız.

(Bıçaklar ve sopalar çıkarılıp savrulur.)

KLEINMAN

Çocuklar —arkadaşlar—

FRANK

Seç Kleinman, şu anda seçeceksin!

HENRY

Doğruyu seçsen iyi olur Kleinman. Sadece tek bir kazanan olacak.

KLEINMAN

Birbirimizi öldüreceğiz ve manyak serbest kalacak. Görmüyor musunuz?... Görmüyorlar.

(Kavga başlar. Birdenbire herkes durur ve bakar. Sahneye dini görüntülü, etkileyici bir alay girmektedir. ASİSTAN onlara yol göstermektedir.)

ASİSTAN

Katil! Manyağın yerini bulduk!

(Kavga durur, fısıltılar, «Nedir bu?» Ses: bong, bong HANS SPIRO ile bir grup girer. Burnunu çeke çeke koklamaktadır)

POLİS

Bu telepatik Spiro. Onu bu işe biz soktuk. Gaipten haber verir.

KLEINMAN

Sahi mi? At yarışlarında başarılı olsa gerek.

POLİS

Başka cinayetleri çözmüştür. Bütün istediği, onda bir his uyandırmak veya ona koku verecek bir şeydir. Merkezde benim aklımdan geçenleri okudu. En son kiminle yattığımı bildi.

KLEINMAN

Karınla.

POLİS

Kleinman'a pis pis baktıktan sonra

Şuna bakın çocuklar. Doğuştan gelen acaip güçleri var.

ASİSTAN

Kâhin Mr. Spiro katili ortaya çıkarmak üzeredir. Lütfen yol açın. **(SPRO koklayarak kalabalığın arasından ilerler)** Mr. Spiro sizi koklamak istiyor.

KLEINMAN

Beni mi?

ADAM

Evet.

KLEINMAN

Ne için?

ASİSTAN

İstiyor. O kadar.

KLEINMAN

Koklanmak istemiyorum.

FRANK

Saklayacak neyin var. **(Diğerleri de katılırlar)**

KLEINMAN

Hiçbir şeyim yok. Ama bu beni sinirlendiriyor.

POLİS

Git ve koklan!

(SPİRO koklar. Kleinman rahat değildir.)

KLEINMAN

Ne yapıyor bu? Benim saklayacak bir şeyim yok. Ceketim belki biraz kâfur kokuyordur. Öyle mi? Hey, artık beni koklamayı bırakabilir misin? Beni sinirlendiriyor bu.

AL

Sinirli mi, Kleinman?

KLEINMAN

koklanmayı hiç sevmem. **(SPIRO dikkatini arttırır.)** Mesele nedir? Ne bakıyorsunuz hepiniz? Ne? Ah, biliyorum. Pantolonuma biraz salata sosu dökmüştüm... onun rum. Pantolonuma biraz salata sosu dökmüştüm... Onun için hafif bir koku var — çok kötü değil... Wilton'un Biftek lokantasındaki ev yapımı sostu... Biftek severim... az pişmiş olmamalı ama...

SPIRO

Bu adam katil.

KLEINMAN

Ne?

POLİS

Kleinman mı?

SPIRO

Evet, Kleinman.

POLİS

Hayır!

ASİSTAN

Mr. Spiro yine başardı!

KLEINMAN

Neden bahsediyorsunuz siz? Ağzınızdan çıkanı kulağınız duyuyor mu?

SPIRO

İşte, suçlu bu arkadaş.

KLEINMAN

Sen delisin Spiro... bu herif çıldırmış!

HENRY

Demek baştan beri sendin ha Kleinman! ..

FRANK

Bağırarak

Hey —buraya! Buraya! Yakaladık onu!

KLEINMAN

Ne yapıyorsunuz?

SPIRO

Şüphe götürmez. Karar verilmiştir.

BILL

Neden yaptın Kleinman?

KLEINMAN

Ne yaptım? Bu herife inanacak mısınız? Beni koklamasına?

ASİSTAN

Mr. Spiro'nun doğaüstü güçleri onu henüz hiç yanıtmadı.

KLEINMAN

Bu herif sahtekâr. Ne varmış kokuda?!

SAM

Bu durumda katil Kleinman.

KLEINMAN

Hayır... arkadaşlar... hepiniz beni tanırsınız!

JOHN

Neden yaptın Kleinman?

FRANK

Evet neden?

AL

Yaptı, çünkü bir deli o. Kafadan kontak.

KLEINMAN

Ben mi deliyim? Şu giyinişime bakın!

HENRY

Mantıklı konuşmasını beklemeyin. Aklını yitirdi.

BILL

İşte, deli bir adam aynen böyle olur. Her konuda mantıklı olabilirler, biri hariç —kendi zayıflıkları ve delilikleri.

SAM

Ve Kleinman da her zaman çok mantıklıdır.

HENRY

Çok mantıklı!

KLEINMAN

Bu bir şaka, değil mi? Çünkü eğer şaka değilse, ağlamaya başlayacağım.

SPIRO

Tanrıya bir kez daha bana layık gördüğü bu ödül nedeniyle teşekkür ederim.

JOHN

Hadi hemen ipe çekelim onu! (Genel kanı da böyledir)

KLEINMAN

Yaklaşmayın bana! İpi sevmem!

GINA

Fahişe

Bana saldırmaya kalktı. Aniden yakaladı beni.

KLEINMAN

Sana altı dolar verdim (Onu yakalarlar)

BILL

Bende ip var!

KLEINMAN

Ne yapıyorsunuz?

FRANK

Bu şehri sonsuza kadar güvenli hale getireceğiz.

KLEINMAN

Yanlış adamı asıyorsunuz. Ben karıncayı bile incitmem... peki, belki onu incitebilirim—

POLİS

Yargılamadan asamayız onu.

KLEINMAN

Tabii ki. Belli haklarım var.

AL

Ya kurbanlarının hakları ne olacak ha?

KLEINMAN

Ne kurbanları? Avukatımı istiyorum! Beni duydunuz! Avukatımı istiyorum! Avukatım bile yok!

POLİS

Savunman nedir Kleinman?

KLEINMAN

Suçsuzum. Tamamen suçsuz! Ben ne şimdi ne de herhangi bir zamanda acımasız katil oldum. Bu benim bir hobi olarak bile ilgimi çekmiyor.

HENRY

Katilin yakalanmasına katkıda bulunmak için ne yaptın?

KLEINMAN

Planı mı kastediyorsun? Kimse bana ne olduğunu anlatmadı.

JOHN

Kendi görevini bulma sorumluluğu sana ait değil mi sence?

KLEINMAN

Nasıl? Ne zaman sorduysam problem oldu.

AL

Bu senin sorumluluğun Kleinman.

FRANK

Doğru. Hadi tek plan olsaydı neyse.

BILL

Tabii. Alternatif planımız da vardı.

DON

Ve de diğer planlar. Bunlardan birine katılabilirdin.

SAM

Bundan mı seçmekte zorluk çekiyordun? Seçmek istemediğin için.

KLEINMAN

Neyi seçmek? Bana planı anlatın. Bırakın yardım edeyim. Benden faydalanın.

POLİS

Bunun için biraz geç.

HENRY

Kleinman yargılandın ve suçlu bulundun. Asılacaksın. Son bir arzun var mı?

KLEINMAN

Evet. Asılmamayı tercih ederim.

HENRY

Üzgünüm Kleinman. Yapabileceğimiz bir şey yok.

ABE

Heyecanla girer

Gelin —çabuk gelin!

JOHN

Ne oldu?

ABE

Katili, deponun arka tarafında kaçırdık.

AL

Bu imkansız. Katil Kleinman.

ABE

Hayır. Edith Cox'u boğmaya çalışırken bulundu. Edith onu tanıdı. Acele edin. Bulabileceğimiz herkese ihtiyacımız var.

SAM

Tanıdığımız biri mi?

ABE

Hayır. Yabancı biri, ama kaçmaya çalışıyor!

KLEINMAN

Gördünüz mü! Gördünüz mü? Hepiniz masum bir adamı asmaya hazırdınız.

HENRY

Affet bizi Kleinman.

KLEINMAN

Tabii. Ne zaman çözüm yolu bulamasanız, elinize bir ip alıp ortaya çıkın.

SPIRO

Bir yanlışlık olmalı.

KLEINMAN

Ya sen? Sen bir burun içinde çalışmalısın! **(Hepsi koşarak uzaklaşırlar)** Kimin dost olduğunu bilmek güzel bir şey. Ben eve gidiyorum! Artık bu benim problemim değil!... Yorgunum, üşüdüm... ne gece... Şimdi, neredeyim ben?... Hay şu benim yön duygum! Beş para etmez... Hayır, doğru değil bu... bir parça dinlenmeliyim —yönümü bulabilmek için... Korkudan bir parça hastalandım... **(Bir ses)** Aman tanrım... yine ne var?

MANYAK

Kleinman!

KLEINMAN

Kimsin sen?

MANYAK

Cani katil. Oturabilir miyim? Tükendim.

KLEINMAN

Ne?

MANYAK

Herkes beni izliyor... Sokaklarda koşup, kapılardan girip çıkıp duruyorum. Ben şehirde sıvışacak yer arıyorum —onlarsa oyun oynadığımı sanıyorlar.

KLEINMAN

Sen —katil misin?

MANYAK

Tabii.

KLEINMAN

Buradan gitmem lazım!

MANYAK

Heyecanlanma. Silahım var.

KLEINMAN

Beni —beni öldürecek misin?

MANYAK

Tabii. Benim özelliğim bu.

KLEINMAN

Sen —sen delisin.

MANYAK

Tabii deliyim. Sence aklı başında biri, ortalıkta dolaşıp adam öldürür mü? Üstelik onları soymuyorum da. Gerçek bu. Bir tek kurbanımdan bir kuruş bile kazanmadım. Bir cep tarağı bile almadım.

KLEINMAN

Öyleyse neden yapıyorsun bunu?

MANYAK

Neden mi? Çünkü ben deliyim.

KLEINMAN

Ama iyi görünüyorsun.

MANYAK

Dış görünüşe aldanma. Ben manyağım.

KLEINMAN

Evet, ama ben uzun boylu, siyah ve korkunç bir görüntü bekliyordum.

MANYAK

Sinema değil burası Kleinman. Ben de senin gibi biriyim. Vampir dişlerim mi olacaktı yani?

KLEINMAN

Ama, öyle iri ve güçlü adamlar öldürdün ki... senin iki katın...

MANYAK

Tabii. Çünkü arkadan sessizce yaklaşıp, onlar uyuyana kadar bekliyorum. Bak, ben bela aramıyorum.

KLEINMAN

İyi ama neden yapıyorsun?

MANYAK

Acaip biri olduğum için herhalde. Ben biliyor muyum sanıyorsun?

KLEINMAN

Hoşuna gidiyor mu?

MANYAK

Mesele sevip sevmemek değil. Sadece yapıyorum.

KLEINMAN

Ama bunun ne kadar saçma olduğunu görmüyor musun?

MANYAK

Eğer bunu görebilseydim, akıllı olurdum.

KLEINMAN

Ne zamandır bu durumdasın?

MANYAK

Kendimi bildim bileli.

KLEINMAN

Sana yardım etmenin bir yolu yok mu?

MANYAK

Kim yardım edecek?

KLEINMAN

Doktorlar var... klinikler var...

MANYAK

Sen doktorların bir şey bildiğini mi sanıyorsun? Doktora gittim. Kan tahlili yaptırdım, röntgen çektirdim. Deliliği bulamıyorlar. Röntgende gözükmüyor.

KLEINMAN

Peki ya psikiyatri? Ruh doktorları?

MANYAK

Onları kandırıyorum.

KLEINMAN

Ha?

MANYAK

Normal davranmıyorum. Bana mürekkep lekeleri gösteriyorlar... Kızları sever misin diye soruyorlar. Tabii severim diyorum.

KLEINMAN

Bu korkunç bir şey.

MANYAK

Son bir dileğin var mı?

KLEINMAN

Ciddi olamazsın!

MANYAK

Çılgın kahkahalarımı duymak ister misin?

KLEINMAN

Hayır. Mantığın sesini dinleyemez misin? (Manyak dramatik bir şekilde sustalı bıçağını açar) Eğer beni öldürmek seni heyecanlandırmıyorsa, neden yapıyorsun? Bu çok mantıksız. Vaktini yapıcı bir biçimde değerlendirebi-

lirsin... meselâ golf oynayabilirsin —çılgın bir golfçü olursun!

MANYAK

Elveda Kleinman!

KLEINMAN

İmdat! İmdat! Cinayet! (Ve bıçaklanır. Manyak koşarak kaçar) Aaahh! Ahh! Küçük bir kalabalık toplanır. Şunu işitiriz:Ölüyor. Kleinman ölüyor... ölüyor...)

JOHN

Kleinman... neye benziyordu?

KLEINMAN

Bana.

JOHN

Ne demek bana?

KLEINMAN

Bana benziyordu.

JOHN

Ama Jensen de Jensen'e benzediğini söyledi... uzun boylu sarışın, İsveçliye benzer...

KLEINMAN

Yaaaa... Jensen'e mi inanacaksınız, yoksa bana mı?

JOHN

Peki sinirlenme...

KLEINMAN

Peki, o halde ayı gibi konuşma... Bana benziyordu...

JOHN

Eğer kılık değiştirmede usta değilse tabii...

KLEINMAN

Bir şeyde usta olduğu kesin tabii. Biraz uyanık olsanız iyi olur.

JOHN

Ona biraz su getirin.

KLEINMAN

Suyu ne yapacağım?

JOHN

Susamış olabileceğini düşündüm.

KLEINMAN

Ölmek insanı susatmaz. Eğer ringa balığı yedikten sonra bıçaklanmadıysam tabii.

JOHN

Ölmekten korkuyor musun?

KLEINMAN

Ölmekten korkmuyorum, sadece o geldiğinde orada bulunmak istemiyorum.

JOHN

Dalgın ve düşünceli

Er ya da geç, hepimizi yanına alacak.

KLEINMAN

Hezeyan içinde

Birleşin... Tanrı tek düşmanınızdır.

JOHN

Zavallı Kleinman. Hezeyan içinde.

KLEINMAN

Oh... oh... ugggummff. **(Ölür)**

JOHN

Hadi gelin, daha iyi bir plan yapmamız lazım. **(Uzaklaşmaya başlarlar)**

KLEINMAN

Güçlükle biraz doğrulur

Ha, bir şey daha. Eğer ölümden sonra da bir yaşam varsa hepimiz de sonunda aynı yerde olacaksak —beni aramayın, ben sizi ararım. **(Ölür)**

ADAM

Koşarak gelir

Katil demiryolu civarında görüldü! Çabuk gelin! **(Hepsi peşinden giderler ve PERDE...)**

EFSANEVİ HİKAYELER VE MİTOLOJİK HAYVANLAR

(Aşağıda benim dört ciltlik bir antolojide topladığım ve Remainder ve Oğulları'nın, Norveç'li çobanların yaptığı grevin sonuçlarını beklerken, yayınlamayı düşündükleri dünya edebiyatının bazı önemli hayali yaratıklarından örnekler bulunmaktadır.)

Nurk

Nurk, beş santim boyunda bir kuştur ve çok iyi konuşma yeteneğine sahiptir. Buna rağmen kendisinden hep üçüncü şahıs olarak bahseder. Örneğin «O ne muhteşem bir küçük kuş, değil mi?» gibi.

Pers mitolojisine göre eğer pencerenin önünde bir nurk belirirse, bir akrabanın paraya kavuşacağına, ya da eşya piyangosunda her iki bacağını birden kıracağına inanılırdı.

Zerdüşt'ün yaşgününde hediye olarak bir Nurk aldığı

söylenir. Oysa onun asıl ihtiyacı gri, bol elbiseleridi. Nurk Babil mitolojisinde de vardır. Ancak burada Nurk, çok daha alaycıdır ve sürekli olarak «Off, düşün yakamdan» demektedir.

Bazı okurlarımız belki Holstein'in pek tanınmamış bir operası olan Taffelspitz'i bilirler. Burada dilsiz bir kız, bir Nurk'a aşık olmaktadır. Kız onu öper ve birlikte perde kapanıncaya kadar sahnede uçar dururlar.

Uçan Snoll

Dörtyüz gözlü bir kertenkeledir. İkiyüzü uzağı görmek, ikiyüzü de okumak içindir. Efsaneye göre eğer birisi doğrudan Snoll'un yüzüne bakarsa, birdenbire ehliyet New Jersey'de geçersiz hale gelir.

Snoll'ların mezarlıkları da efsanelere geçmiştir. Bu mezarların yerleri Snoll'lar tarafından dahi bilinmemektedir ve eğer bir Snoll aniden ölürse cesedi kaldırılana kadar bulunduğu yerden ayrılmamalıdır.

İskandinav mitolojisinde Loki, Snoll'ların mezarlığını bulmaya kalkar, ancak bunun yerine yıkanan Ren bakirelerine rastlar ve sonunda tirişinoza yakalanır.

İmparator Ho Sin bir gece rüyasında kendi sarayında daha büyük, üstelik kirası da yarısı kadar olan bir saray görmüştü. Muhteşem binasının kapısından girer girmez vücudunun aniden gençleştiğini gördü. Ancak kafası altmışbeşle yetmiş arasında bir yerde kalmıştı. Bir kapıyı açtı ve karşısına başka bir kapı çıktı. Bu da başka bir kapıya çıkıyordu; az sonra yüz tane kapıdan geçtiğini farketti ve kendini arka avluda buldu.

Ho Sin tam ümitsizliğe kapılmak üzereyken omuzuna konan bir bülbül o güne dek duyduğu en güzel şarkıyı söyledi ve sonra da burnundan ısırdı.

Dersini alan Ho Sin aynaya baktı ve kendi görüntüsü yerine aynada, Wasserman Su Tesisatı Şirketi'nde çalışan ve kendisini, paltosunu çalmakla suçlayan Mendel Goldblatt adlı adamı gördü.

Ho Sin bu sayede hayatın sırrını öğrenmiş oldu. Asla İsviçre dağ türküleri söylememek.

İmparator uyandığında soğuk ter içindeydi ve az önceki rüyâsı mı rüyâydı yoksa şu anda kölelerinden birinin gördüğü bir rüyâda mıydı anlayamadı.

Frean

Frean, vücudu yengeç, kafası ise diplomalı bir muhasebeci olan bir deniz canavarıdır.

Frean'lerin, seslerinin çok güzel olduğu ve denizcilerin, onların seslerini duyduklarında hayranlıktan çılgına döndükleri söylenir. Özellikle de, Cole Porter bestelerini söylediklerinde.

Frean öldürmek kötü şans getirir: Sir Herbert Figg bir şiirinde, Frean öldüren bir kaptanın, gemisinin nasıl aniden fırtınaya tutulduğunu, tayfaların kaptanı yakalayıp gemiyi yüzdürebilmek umuduyla, safra olarak, onun takma dişlerini nasıl denize attıklarını anlatır.

Muhteşem Karaca

Muhteşem karaca, kafası aslan, vücudu da aslan, ama başka bir aslan olan mitolojik bir hayvandır. Muhteşem karaca, bin yıl uyuduktan sonra aniden alevler içinde uyanır. Özellikle uyuklamaya başladığı sırada sigara içiyorsa.

Odysseus'un bir karacayı altı yüz sene sonunda uyandırdığı, ancak karacanın çok halsiz ve asık suratlı olduğu, ve iki yüz yılcık daha yatakta kalmak için yalvardığı söylenir.

Karacanın görülmesi genellikle uğursuzluk olarak kabul edilir ve bir kıtlık ya da bir kokteyl partisini haber verir.

Hindistan'da akıllı bir adam bir büyücüyle iddiaya girerek kendisini kandıramayacağını söyledi. Bunun üzerine büyücü, akıllı adamın kafasına dokunarak, onu güvercin haline getirdi. Daha sonra güvercin pencereden uçarak Madagaskar'a git, bagajlarını ise kargoyla göndertti.

Bu duruma şahit olan akıllı adamın karısı ise, büyücüye, eşyaları da altına çevirip çeviremeyeceğini sordu. Eğer bunu yapabiliyorsa erkek kardeşini üç dolarlık nakite çevirmesini ve bu suretle hiç olmazsa o günkü masraflarını karşılamak istediğini söyledi.

Büyücü, bu numarayı öğrenmek için dünyanın dört bir yanını gezmenin şart olduğunu, ama bu geziyi ölü sezonda yapmak gerektiğini, aksi takdirde dört bir yandan, genellikle en az üçünde yer bulunamadığını söyledi.

Kadın bir dakika kadar düşündü ve ocağı kapatmayı unutarak, hacı olmak üzere Mekke'ye yola çıktı. Onyedi yıl sonra geri döndüğünde Büyük Lama'yla konuştu ve aniden zengin oldu.

(Yukardaki öykü, neden buğdayımız olduğunu anlatan bir dizi Hint mitinden birisidir. Yazar.)

Weal

Karnında, «Mavi miyim?» şarkısının sözleri yazılı olan, büyük bir beyaz faredir. Weal, yerinden alınıp akordeon gibi çalınabilmesi açısından, kemiriciler arasında tektir. Lunette de, Weal'e çok benzeyen, ıslık çalabilen küçük bir sincaptır. Ayrıca Detroit belediye başkanını da şahsen tanımaktadır.

Gökbilimciler, üzerinde yaşam olan Quelm adında bir gezegenden sözetmektedirler. Quelm, dünyadan öyle uzaktır ki, ışık hızıyla yolculuk yapan birinin oraya varması altı milyon yıl sürmektedir. Ancak son zamanlarda yapılması planlanan ekspres yol sayesinde bu yolculuk iki saat kadar kısalacaktır. Quelm'de sıcaklık sıfırın altında yediyüz derece olduğu için, suya girmek yasaklanmıştır, dolayısıyla sayfiye yerleri ya kapatılmıştır, ya da buralarda gösteri ve konserler düzenlenmektedir.

Güneş sisteminin merkezine olan uzaklığı nedeniyle, Quelm'de yerçekimi yoktur ve bu nedenle kalabalık bir akşam yemeğinde masaya oturulabilmesi için, uzun süren planlar yapmak gerekmektedir.

Bildiğimiz kadarıyla Quelm'de bütün bu güçlüklerin yanısıra, hayatı sürdürmeye yardımcı olan oksijen yoktur ve orada varolan yaratıklar ikinci bir iş yapmadan geçinmenin çok zor olduğunu söylemektedirler.

Efsaneye göre, milyarlarca yıl önce, çevre koşulları bu derece korkunç değildi —en azından Pittsburgh'dan daha kötü değildi— ve Quelm'de insan yaşıyordu. Bu insanlar —her açıdan normal insana benziyorlardı, sadece normal insanda burnun olduğu yerde, bunlarda koca bir marul göbeği vardı— oldukça felsefi kişilerdi. Felsefeci olarak, mantığa büyük önem verirlerdi ve eğer hayat diye bir şey varsa, bunu birisinin yarattığını düşünmekteydiler. Bu nedenle koyu renk saçlı, dövmeli ve denizci ceketi giyen birini aramaya koyuldular.

Bundan bir sonuç çıkaramayınca felsefeyi bıraktılar ve paket postası işine atıldılar, ancak posta ücretleri çok yükseldi ve telef oldular.

EĞER EMPRESYONİSTLER DİŞÇİ OLSAYDI
(Karakter Değişikliklerini İnceleyen Bir Fantazi)

Sevgili Theo,

Yaşam bana hiç iyi davranmayacak mı? Umutsuzluktan yıkılmış vaziyetteyim! Başım çatlayacak gibi ağrıyor! Mrs. Sol Schwimmer, köprüsünü onun o komik ağzına uyacak şekilde değil de, kendi duygularım doğrultusunda yaptığım için hakkımda dava açtı! Evet, doğru! Herhangi bir tüccar gibi, sipariş üzerine çalışamıyorum! Onun köprüsünü korkunç derecede büyük yapmaya ve dişleri, patlamadan saçılan vahşi alevler gibi her yöne dağıtmaya karar vermiştir! Mrs. Schwimmer şu anda çılgına dönmüş durumda, çünkü köprü ağzına oturmuyor! O kadar burjuva ve aptal ki, suratının ortasına yumruğu patlatmak istiyorum! Takma damağı iterek ağzına yerleştirmeye çalıştım ama ucu üzerinde yıldızlar yanıp sönen bir şamdan gibi dışarıda kaldı. Bence herşeye karşın güzel oldu. O ise çiğneyemediğini söylüyor! Çiğneyip, çiğneyememesinden

bana ne! Theo, buna daha fazla dayanamayacağım! Cézanne'a benimle aynı muayenehaneyi paylaşıp paylaşmayacağını sordum ama o da yaşlı ve zayıf; öyle ki aletleri tutamadığı için bileğine bağlaması gerekiyor, bu durumda da hassas çalışamıyor ve bir kez birisinin ağzına girdi mi kurtardığı dişten daha fazlasını harap ediyor. Söyle ne yapmalıyım?

Vincent

Sevgili Theo,

Bu hafta güzel bulduğum birtakım diş röntgenleri çektim. Degas bunları gördü ve eleştirdi. Kompozisyonun kötü olduğunu söyledi. Bütün kaviteler sol alt çenede toplanmıştı. Ona Mrs. Stotkin'in ağzının böyle olduğunu söyledim ama kulak asmadı! Gördüklerinden nefret ettiğini ve maun renginin çok fazla kullanılmış olduğunu söyledi. O gittikten sonra ben de onları paramparça ettim! Bu da yetmezmiş gibi Mrs. Wilma Zardis'in kanalını yapmaya başladım ama işin yarısında ümitsizliğe kapıldım. Aniden kanal işinin asıl yapmak istediğim iş olmadığını farkettim. Yüzüm kızardı ve başım dönmeye başladı. Muayenehaneden dışarıya koşarak temiz havaya çıktım ve nefes aldım! Kendimi kaybetmişim. Günler sonra deniz kenarında ayıldım. Geri döndüğümde Mrs. Zardis hâlâ koltukta oturuyordu. Tedavisini mecburen tamamladım ama üzerine imzamı atmaya bir türlü elim varmadı.

Vincent

Sevgili Theo,

Bir kez daha paraya ihtiyacım var. Sana ne kadar yük olduğumu biliyorum ama başka kimden isteyebilirim

ki? Malzemeler için paraya ihtiyacım var! Şu anda sadece diş ipiyle çalışıyorum ve çalışmam ilerledikçe ilham geliyor. Sonuçlar çok heyecan verici! Tanrım! Novocaire almak için tek bir kuruşum bile kalmadı! Bugün bir diş çektim ve hastayı uyuşturmak için ona biraz Dreiser okudum. Yardım et!

Vincent

Sevgili Theo,

Gauguin'le aynı muayenehaneyi paylaşmaya karar verdik. Gauguin iyi bir dişçi; köprü üzerine uzman ve sanırım beni de seviyor. Mr. J. Greenglass üzerinde yaptığım işi çok övdü. Hatırlarsan alt çenedeki yedinci dişini doldurmuş, daha sonra dolguyu beyenmeyip sökmeye çalışmıştım. Greenglass ise bu konuda çok katı davranmış ve mahkemelik olmuştuk. Dolgunun yasal sahibinin kim olduğu konusundaki tartışma üzerine, avukatımın tavsiyesine uyarak, zekice, dişin tamamı üzerinde hak iddia ederek, dolgu konusunda onları ikna ettim. Geçenlerde birisi dolguyu muayenehanenin bir köşesinde yerde görmüş, bir sergiye koymak istiyor. Adamlar hâlâ retrospektif çalışmalarımla ilgileniyorlar!

Vincent

Sevgili Theo,

Gauguin'le aynı muayenehaneyi paylaşmanın hata olduğu kanısındayım. O kusuzsuz bir adam, çok miktarda Lavoris içiyor. Onu suçladığımda büyük bir öfkeye kapılıp duvardaki diplomamı yerinden söktü. Ortalık sakinleştikten sonra onu dışarıda diş doldurmaya ikna ettim ve birlikte yeşiller ve altın renkleriyle dolu bir çayırda çalış-

tık. O, Miss Angela Tonnato'ya kaplama yapıyor, ben ise Mr. Lois Kaufman'a geçici dolgu yapıyorum. Bizi açık havada çalışırken görmeliydin! Güneşin altında sıra sıra kör edici beyazlıkta dişler! Biraz sonra rüzgâr esti ve Mr. Kaufman'ın peruğunu çalıların içine uçurdu. O da arkasından fırladı ve Gauguin'in aletlerini yere devirdi. Gauguin beni suçladı ve vurmaya kalktı. Ancak kolu yanlışlıkla Mr. Kaufman'a takıldı ve Mr. Kaufman yüksek devirli delme aletinin üstüne oturdu; sonra yerinden roket gibi fırlayarak benim yanımdan uçarak geçti ve Miss Tonnato'yu da beraberinde götürdü. Sonuç olarak Theo, Rifkin, Rifkin, Rifkin ve Meltzer kazancıma el koydular. Bana ne kadar gönderebilirsen gönder.

Vincent

Sevgili Theo,

Toulouse-Lautrec dünyadaki en acılı insan. Büyük bir dişçi olmayı herşeyden daha çok istiyor ve onda gerçekten büyük yetenek var ama boyu hastalarının ağzına yetişemeyecek kadar kısa, üstelik birşeyin üzerine çıkmayı reddedecek kadar da gururlu. Kolları kafasının üzerinde, hastalarının dudaklarının etrafında, görmeden el yordamıyla çalışıyor. Dün Mrs. Fitelson'un dişine kaplama takacağı yerde, çenesine taktı. Bu arada eski dostum Monet çok büyük ağızlar dışında hiçbirşey üzerinde çalışmayı kabul etmiyor. Oldukça huysuz biri olan Seurat ise «tamamen temiz bir ağız» dediği şeyi elde edene kadar her seansta tek bir dişi temizlediği yeni bir yöntem geliştirmiş. Bu mimari açıdan oldukça iyi bir çalışma ama dişçilikle bir ilgisi var mı bilemiyorum.

Vincent

Sevgili Theo,

Aşık oldum. Geçtiğimiz hafta Claire Memling, proflaksi için uğradı. (Ona göndərdiğim posta kartında, ağzının en son temizlenmesinin üzerinden altı ay geçtiğini yazmıştım, halbuki daha sadece dört gün olmuştu.) Theo, bu kadın beni çılgına çeviriyor! Onda vahşi bir arzu var! Hele o ısırışı yok mu! Ömrümde hiç böyle bir ısırış görmedim! Dişleri mükemmel bir şekilde birleşiyor! Mrs. Itkin gibi, üst dişleri alt dişlerinden üç santim daha uzun olduğu için kurtkadına benzemiyor! Hayır! Claire'in dişleri kapanıyor ve birbirini karşılıyor! Bunu gördüğün zaman Tanrı'nın var olduğunu anlıyorsun! Ama yine de Claire, aşırı mükemmel ve sıkıcı olacak derecede kusursuz değil. Alt çenede dokuzuncuyla onbirinci arasında bir boşluk var. Onuncu, gelişme çağındayken gitmiş. Aniden ve hiç uyarmadan ortada bir boşluk bırakmış. Yerinden oldukça kolay sökülmüş. Daha doğrusu konuşurken ağzından düşmüş ve bir daha da yerine yenisi çıkmamış. «Hiçbir şey alttan onuncunun yerine geçemezdi,» dedi bana. «O benim için bir dişten çok daha fazlaydı. O ana kadar ki yaşamımın en önemli parçasıydı.» Yaşı ilerledikçe bu dişten, gittikçe daha az sözedilir oldu. Sanıyorum ondan yalnızca bana sözediyor, çünkü bana güveniyor. Ah Theo, onu seviyorum. Bugün onun ağzının derinliklerini bakarken yeniden öğrencilik yıllarımdaki gibi heyecana kapılıp, aynayı ve ıskarpileyi ağzının içine düşürdüm. Daha sonra kollarımı boynuna dolayıp, doğru diş fırçalamayı öğrettim. Tatlı, küçük aptal, fırçayı sabit tutup kafasını sağa sola çevirmeye alışmıştı. Önümüzdeki Perşembe ona uyuşturucu verip, evlenme teklif edeceğim.

Vincent

Sevgili Theo,

Gauguin'le tekrar kavga ettik. Bunun üzerine Gauguin Tahiti'ye gitti! Onu rahatsız ettiğim sırada, bir çekim işinin tam ortasındaydı. Dizini Mr. Nat Feldman'ın göğsüne dayamış, kerpeteniyle sağ üst azıyı yakalamıştı. Aralarında her zamanki mücadele devam ediyordu. Şans bu ya, tam o sırada içeriye girip Gauguin'e keçe şapkamı görüp görmediğini sordum. Dikkati dağılan Gauguin, dişi elinden kaçırdı ve Feldman bu aradaki bir anlık boşluktan yararlanıp yerinden fırladı ve koşarak muayenehaneden kaçtı. Gauguin çılgına döndü! Kafamı yakalayıp tam on dakika rötgen cihazının altına tuttu ve ben daha sonra saatler boyunca iki gözümü aynı anda kırpamadım. Şu anda da yalnızım.

Vincent

Sevgili Theo,

Artık herşey bitti! Bugün Claire'e evlenme teklif etmeyi düşündüğüm için biraz gergindim. Claire ise beyaz ince elbisesi, hasır şapkası ve geri çekilmiş diş etleriyle büyüleyiciydi. Ağzında aspiratörle koltukta otururken, kalbim yerinden fırlayacak gibi atıyordu. Romantik olmaya çalıştım. Işıkları loşlaştırdım ve sohbeti tatlı konulara getirdim. İkimiz de bir parça eter aldık. Sonunda, tam zamanı olduğunu düşündüğüm bir anda gözlerimi gözlerine diktim ve «Çalkala lütfen» dedim. O da güldü! Evet Theo! Bana önce güldü, sonra da sinirlendi! «Senin gibi bir adam için çalkalayacağımı mı sandın!? Çok şakacısın!» dedi. Bense «Lütfen, beni yanlış anladın» dedim. «Seni çok iyi anlıyorum! Ben diplomalı bir ortodontist'den başka kimsenin yanında çalkalamam! Burada çalkalayacağımı nasıl düşünebilirsin! Çekil yanımdan!» dedi. Sonra

da ağlayarak dışarıya koştu. Theo! Ölmek istiyorum! Aynada yüzüme baktığımda dağıtmak istiyorum! Dağıtmak! Umarım sen iyisindir.

Vincent

Sevgili Theo,

Evet, doğru Fleishman Kardeşler'in dükkanında satılan kulak benim kulağım. Belki bu yaptığım saçma bir şeydi ama, geçtiğimiz Pazar, Claire'e bir doğum günü armağanı göndermek istedim, ancak heryer kapalıydı. Biliyor musun, zaman zaman düşünüyorum da, keşke babamı dinleyip ressam olsaydım diyorum. Heyecan verici bir iş değil ama hiç olmazsa düzenli bir hayatın oluyor.

Vincent

WEINSTEIN İÇİN DUA EDİLMEYECEK

Weinstein battaniyelerin altında, iç sıkıntısıyla, tembel tembel tavanı seyrediyordu. Dışarıda, kaldırımlardan boğucu, nemli hava dalgaları yükseliyordu. Günün bu saatinde trafik gürültüsü sağır ediciydi ve bütün bunlar yetmezmiş gibi bir de yatağı alev almıştı. Şu halime bak diye düşündü. Elli yaşındayım. Yarım yüzyıl. Önümüzdeki sene elli bir yaşında olacağım. Daha sonra elli iki. Aynı mantığı kullanarak beş sene sorasına kadar yaşını hesaplayabiliyordu. Önümde çok az zamanım ve yapılacak çok iş var diye düşündü. Araba kullanmayı öğrenmek istiyordu. Çünkü, Rush Caddesinde birlikte fırdöndü oynadıkları arkadaşı Adelman, Sorbonne'da şoförlük okumuştu. Harika araba kullanıyordu ve kendi kullandığı arabasıyla birçok yer gezmişti. Weinstein ise babasının Chevrolet'sini bir kaç kere kullanmaya kalkmış, ancak her seferinde kendini kaldırımda bulmuştu.

Çocukluğunda çok usluydu. Entellektüel bir çocuktu. On iki yaşında iken, birtakım sanat düşmanları kütüpha-

neye dalıp T.S. Eliot'un şiirlerini Fransızca'ya çevirdikten sonra, bu şiirleri İngilizce'ye geri çevirmiştir. Ve sanki zekası kendisini toplumdan yeterince izole etmemiş gibi, bir de dini yüzünden genellikle ailesi tarafından yapılan haksızlıklara ve işkenceye maruz kalmıştır. Evet, yaşlı baba bir sinagog üyesiydi, annesi de öyle, fakat oğullarının bir Yahudi olduğu gerçeğini hiçbir zaman kabul edememişlerdi. Babası şaşkınlık içinde «Bu nasıl olur?» diye soruyordu. Weinstein her sabah traş olurken, yüzüm ne kadar Sami'lere benziyor diye düşünürdü. Birçok kereler Robert Redford'a benzetilmişti, ama her seferinde kör bir kişi tarafından. Bundan başka bir de çocukluk arkadaşı Feinglass vardı: O, bir Fi Beta Kappa'ydı.. İşçileri gammazlayan bir işyeri casusuydu. Daha sonra Marksizm'e dönüş yapmış ve bir komünist ajitatör olmuştu. Partinin kendisine ihanet etmesi üzerine, Hollywood'a gitmiş ve burada ünlü bir çizgi film faresinin sinema ve televizyon dışındaki seslendirmesini yapmıştı. Oldukça ironik.

Weinstein Komünist'cilik de oynamıştı. Rutgers'daki bir kızı etkileyebilmek için Moskova'ya taşınmış ve Kızıl Ordu'ya katılmıştı. Kızı ikinci kez birlikte çıkmaları için davet ettiğinde, kız başka birisiyle beraberdi. Rus piyade birliğinde çavuş rütbesinde olması, daha sonraları, Longchamps'de yediği akşam yemeklerinde mezeyi bedava alabilmek için kendisine gizli güvenlik görevlisi payesi verilmesini istediği zaman başına iç açacaktı. Okuldayken de, bir grup laboratuvar faresini örgütleyerek, onları çalışma koşullarının bozukluğu gerekçesiyle greve götürmüştü. Marksist teoriyi beğenmesinin asıl nedeni politik fikirlerden çok, bu teorideki şiirsellikti. Kollektivizmin, herkes «Çaput Bezi» şiirinin sözlerini öğrendiği takdirde gerçekleşebileceğinden emindi. «Devletlerin Çökmesi» sözü, günün birinde amcasının burnu Saks'ın Beşinci Caddesi'nde çökene kadar aklından çıkmamıştı. Weinstein,

Sosyal devrimin gerçekleri konusunda neler öğrenebilirim diye düşünmüştü. Bu konuda tek öğrendiği şey ise, bu işe Meksika yemekleri yedikten sonra kalkışılmaması gerektiğiydi.

Ekonomik Kriz, Weinstein'in tüm servetini yatak şiltesinin altında saklayan Meyer Amca'sını mahvetti. Piyasa çökünce hükümet bütün şilteleri toplattı ve Meyer bir gece içinde fakir bir insan haline geldi. Artık onun için yapılacak bir tek şey kalmıştı; pencereden atlamak. Ancak o kadar cesur değildi. Bu nedenle Flatiron Binası'nın pencerelerinden birinin perzavında 1930'dan 1937'ye kadar oturdu.

Meyer Amca sık sık «Ah şu çocukların uyuşturucu ve seks merakı» demekten hoşlanırdı.

«Onlar yedi sene boyunca pencere pervazında oturmanın ne demek olduğunu bilmezler. Oradan yaşamın ne olduğunu görürsün! Tabii ki herkes karıncaya benzer. Ama her sene, Tessie —huzur içinde yatsın— orada, verandada kutsal sofrayı kurardı. Bütün aile Musevi bayramı için toplanırdı. Ay kuzenim! Max Rifkin'in kızına bir kere bakmaktan daha çok insan öldürecek bir bomba bulunduğunda dünyanın hali ne olacak?»

Weinstein'in arkadaş saydığı kimseler hep birlikte Amerika'daki Anti Amerikan Hareketler Komite'sine kaydolmuşlardı. Blotnick'i annesi, Sharpstein'ı ise telefona cevap servisi ele vermişti. Weinstein komite tarafından çağrılmış ve Rus Harp Malullerine para verdiğini itiraf etmiş ve «Oo, evet, Stalin'e bir yemek odası takımı aldım», diye eklemişti. Komiteye isim vermeyi reddetti. Ancak çok ısrar ederlerse toplantılarda tanıştığı kişilerin boylarını vereceğini söyledi. Sonunda ise paniğe kapıldı ve kendisi için beşinci maddeyi uygulatacağına, üçüncü maddeyi uygulattı ve bu sayede pazar günleri Philadelphia'da bira satın alma hakkı kazandı.

Weinstein traşını bitirip duşa girdi. Bunlar çıkaran kızgın su, kocaman gerisinden akarken, vücudunu sabunladı. Şu anda, burada, zamanın ve uzayın içinde sabit bir noktada duş almaktayım diye düşündü. Ben Isaac Weinstein.

Tanrının yaratıklarından biri. Ve ardından sabunun üzerine basarak yerde kaydı ve kafasını havlu dolabına çarptı. Kötü bir hafta geçirmişti. Önceki gün, çok kötü bir saç traşı olmuş ve bunun kendisinde yarattığı huzursuzluğu hâlâ üzerinden atamamıştı. Başlangıçta berber, usturuplu bir şekilde kesiyordu. Ancak az sonra Weintein, azıcık fazla ileri gittiğini farketti. «Birazını geri koy!» diye mantıksızca bağırdı.

Berber «Yapamam,» dedi. «Tekrar yapışmaz.»

«Peki, o halde saçları bana ver Dominic! Yanımda götürmek istiyorum!»

«Mr. Weinstein, bu dükkânda saçlar bir kere yere düştü mü artık benimdir.»

«Cehennemin dibi! Saçlarımı istiyorum!»

Bir süre bağırıp çağırdıktan sonra kendini suçlu hissetti ve dışarı çıktı. Gavurlar diye düşündü. Sonuçta bu şekilde sana istediklerini yapıyorlar.

Otelden çıktı ve Sekizinci Cadde boyunca yürümeye başladı. İki adam, yaşlı bir kadını soymak için üzerine saldırmışlardı. Tanrım, diye düşündü Weinstein, bizim zamanımızda bu işi tek kişi yapabilirdi. Ne şehir. Her yerde kargaşa. Kant haklıydı:

«Düşünce, düzeni sağlar. O aynı zamanda size ne kadar bahşiş vereceğinizi de söyler. Kendini bilmek ne harika birşey! New Jersey'de yaşayan insanlar ne yapıyorlar merak ediyorum.»

Nafakayı ödemek için Harriet'ı görmeye gidiyordu. Evli oldukları süre içinde Harriet, kendisini Manhattan telefon rehberindeki bütün R'lerle sistemli bir şekilde al-

datmasına rağmen onu hâlâ seviyordu ve affetmişti. Ama en iyi arkadaşıyla Harriet, Maine'de üç yıl boyunca aynı evi, kendisine nerede olduklarını söylemeden paylaştıklarında bir şeylerden şüphelenmeliydi. Bu gerçeği görmek istememişti —işin aslı buydu. Harriet'la seks hayatları erken bitmişti. Onunla bir kez ilk tanıştıkları gece, bir kez aya ilk ayak basıldığında ve bir kez de Weinstein'ın geçirdiği bir disk kaymasından sonra belinin iyileşip iyileşmediğini kontrol etmek için yatmışlardı. «Bu işi senle yapmanın hiçbir zevki yok Harriet» diye şikeyet etti «Sen çok saf ve temizsin. Ne zaman sana karşı bir istek duysam bu duyguyu İsrail'e bir ağaç dikerek bastırıyorum. Bana annemi hatırlatıyorsun.» (Molly Weinstein, huzur içinde yatsın, oğlu için kul köle olmuş ve ona Chicago'daki en güzel dolmaları yapmıştı —dolmaların tarifi gizliydi, ama sonunda herkes içine esrar koyduğunu anladı.)

Sevişmek için, Weinstein'ın karısının tamamen zıttı kadınlara ihtiyacı vardı. Seksi; bir sanat haline getirmiş olan LuAnne gibi. Tek sorun kadının ayakkabılarını çıkartmadan yirmiye kadar sayamamasıydı. Bir keresinde Weinstein ona Varoluşçuluk üzerine bir kitap vermeye kalkmış, fakat o, kitabı yemişti. Weinstein kendisini cinsel bakımdan yetersiz hissediyordu. Bunun tek sebebi kendini kısa boylu bulmasıydı. Boyu, çoraplı ayaklarıyla bir altmış, bir başkasının çoraplı ayaklarıyla ise bir altmışbeş geliyordu. Psikanalisti Dr. Klein, kendisine, hareket halindeki bir trenin önüne atlamasının, kendine zarar vermekten çok, trene zarar vermek amacını taşıdığını, ancak amaç ne olursa olsun bunun her durumda pantolonunun ütüsünü bozacağını söylemişti. Klein, Weinstein'ın üçüncü psikanalistiydi. İlki ise kendisine bir ruh çağırma tahtası kullanmayı öneren bir Jung'çuydu. Bundan önce grup terapisine katılmış fakat konuşma sırası kendisine geldiğinde başı dönmeye başlamış ve gezegenlerin isimlerini ezbere

söyleyememişti. Onun sorunu kadınlardı, bunu biliyordu. Koleji yediden yukarı ortalamayla bitirmiş kadınlar'a yattığında iktidarsız oluyordu. Kendini en çok daktilo okulu mezunlarıyla rahat hissediyor ama eğer kadın dakikada atmış kelimeden fazla yazıyorsa yine paniğe kapılıyor ve yapamıyordu.

Weinstein, Harriet'ın dairesinin kapısını çaldı ve Harriet'ı aniden karşısında dikilir buldu. Her zamanki gibi, zürafayı lekelemek için şişmiş diye düşündü Weinstein. Bu her ikisinin de anlayamadığı, kendi aralarındaki bir şakaydı.

«Selam Harriet» dedi.

«Ooo, Ike. Kendini bu derece haklı görmen gerekmez.»

Harriet haklıydı. Söylediği söz ne kadar da patavatsızcaydı. Weinstein bunu söylediği için kendinden nefret etti.

«Çocuklar nasıl Harriet?»

«Bizim hiç çocuğumuz olmadı Ike.»

«Ben de bu nedenle çocuklar için haftada dört yüz dolar nafaka ödemenin fazla olduğunu düşünüyordum zaten.»

Harriet dudağını ısırdı; Weinstein da dudağını ısırdı. Daha sonra Weinstein, Harriet'ın dudağını ısırdı. «Harriet» dedi,

«Ben... ben yıkıldım. Yumurta işinde hiç gelecek yok.»

«Anlıyorum; peki o kâfirden yardım istemez misin?»

«Sana göre Yahudi olmayan her kız kâfirdir zaten.»

«Bu konuyu kapatabilir miyiz artık?» Sinirden Harrietin sesi çıkmaz olmuştu. Weinstein, içinde onu öpmek için ani bir istek duydu; ya da onu değilse bile herhangi birini.

«Harriet, nerde hata yaptık biz?»

«Yüzümüzü hiçbir zaman gerçeklere dönmedik.»

«Bu benim suçum değil; sen kuzeyde olduklarını söylemiştin»

«Gerçekler kuzeydedir' Ike.»

«Hayır Harriet. Boş rüyâlar kuzeydedir. Gerçekler batıdadır. Umutsuz beklentiler doğuda ve sanırım Louisiana da güneydedir»

Harriet hâlâ Weinstein'ın cinsel duygularını uyandırabilecek güçteydi. Weinstein, Harriet'a doğru ilerledi, fakat o geri çekildi ve eli, ekşi sosun içine girdi.

Sonunda Weinstein, «Bunun için mi psikanalistinle yattın?» diye patladı. Yüzü öfke doluydu. Bayılacak gibi oldu fakat uygun biçimde yere düşme şeklini hatırlayamadı.

«O tedaviydi» dedi Harriet, soğuk bir tavırla. «Freud'a göre seks bilinçaltına giden en büyük yoldur.»

«Freud rüyâların bilinçaltına giden yol olduğunu söylemiştir.»

«Ha seks, ha rüyâlar —ne önemi var?»

«Hoşçakal Harriet.»

Faydası yoktu. Söylenecek ve yapılacak bir şey kalmamıştı. Weinstein oradan ayrılıp Union Meydanı'na doğru yürüdü. Aniden sıcak göz yaşları, yıkılan bir barajdan akan su gibi akmaya başladı. Yıllarca içeride tutulan sıcak ve tuzlu gözyaşları, hiç çekinmeden, bir duygu dalgasıyla dışarı fışkırdı. Yalnız tek sorun, gözyaşlarının kulaklardan gelmesiydi. Şu hale bak, diye düşündü; doğrudürüst ağlayamıyorum bile. Kulağını Kleenex'le sildi ve evin yolunu tuttu.

İLK DENEMELER

Aşağıda Woody Allen'ın ilk denemelerinden birkaçı vardır. Son denemeleri yoktur. Çünkü artık herhangi bir gözlem yapamamaktadır. Büyük bir olasılıkla, Allen yaşlandıkça hayatı daha iyi anlatıp, kafasında oturtacak ve daha sonra yatak odasında emekliye ayrılıp sonsuza kadar orada kalacaktır. Bacon'un denemeleri gibi Allen'ın denemeleri de kısa ve pratik zeka doludur. Onun en derin özdeyişi olan «Aydınlık Tarafıma Bakmak» burada yazacak yerimiz kalmadığı için üzgünüz.

Yazın Bir Ağaç Görülmesi Üzerine

Doğanın bütün harikaları arasında, yaz mevsiminde bir ağaç muhtemelen en kayda değer olanıdır, eğer kısa tozluklar giyip, «Sen Kucaklanabilirsin» şarkısını söyleyen yassı boynuzlu iri bir geyik görülmezse tabii. Yaprakları düşünün bir. Ne kadar yeşil ve yaprak gibidirler (eğer değillerse bir terslik var demektir). Bakın, dallar nasıl kollarını cennete doğru kaldırıyorlar. Bununla sanki «Her ne kadar ben sadece bir dal olsam da, Sosyal Güvenlik Vergisi toplamaya bayılırım.» diyorlar. Hele o çeşitlilikleri! Bu ağaç ladin mi yoksa kavak mı? Yoksa

dev bir kızılağaç mı? Hayır korkarım bu haşmetli bir karaağaç ve böylece bir kez daha kendini aptal durumuna düşürdün. Eğer doğanın bir parçası olan ağaçkakan olsaydın, bütün ağaçları tabii ki bir dakikada bilirdin, ama o zaman da iş işten geçmiş olurdu ve arabanı çalıştırmayı asla beceremezdin. Ama bir ağaç neden, mesela çağlayan bir ırmaktan çok daha hoştur? Ya da eğer farkedecekse çağlayan herhangi bir şeyden. Çünkü onun o muhteşem varlığı, bu günkü hükümetin döneminde herhangi bir şeyden daha fazla, aklın sessiz şahididir. Şairin dediği gibi, «Yalnızca Tanrı bir ağaç yaratabilir»— bu, kabuğu ağacın üzerine nasıl yapıştırılacağını bilmenin çok zor olmasından olsa gerek.

Bir tarihte bir oduncu bir ağacı tam kesmek üzereyken, ağacın üzerine kazınmış bir kalp ve içinde iki isim görüyor. Bunun üzerine baltasını bir kenara bırakıyor ve ağacı testereyle kesiyor. Bu hikâyenin ana fikri aklıma gelmiyor. Yalnız altı ay sonra oduncu bir cüceye Romen rakamlarını öğretmek suçundan para cezasına çarptırılıyor.

Gençlik ve Yaş Üzerine

Olgunluğun gerçek ölçütü kişinin yaşı değil, şehrin göbeğinde iç çamaşırlarıyla uyandığında nasıl davrandığıdır. Yılların ne önemi olabilir? Özellikle dairenizin kirası fazla artmıyorsa. Unutulmaması gereken şey, hayatın her döneminin kendine has ödülleri olduğudur. Ancak öldüğünüz zaman ışığı yakan düğmeyi bulmak zordur. Ölümle ilgili en büyük problem, çoğu kimsenin ölümden sonra hayat olmayabileceğini düşünmesidir— bu özellikle traş olmakla uğraşanlar için bunaltıcı bir düşüncedir. Ayrıca bir başka korku da ölümden sonra hayat ol-

duğu fakat kimsenin, bu hayatın nerede kurulu olduğunu bulamayacağıdır. İyiler hanesinde ise ölümün sırtüstü yatmak kadar kolay yapılabilen bir şey olması vardır.

O halde düşünelim: İleri yaşlar gerçekten bu kadar kötü müdür? Eğer dişlerinizi her zaman titizlikle fırçaladıysanız değildir! Peki neden yılların saldırısına karşı bir tampon konamamaktadır? Ya da neden Indianapolis'in merkezinde iyi bir otel yapılamamaktadır? Ah— şeyy.

Kısaca, yapılacak en iyi şey kişinin yaşına uygun şekilde davranmasıdır. Onaltı yaşında ya da daha küçükseniz, kel kalmamaya çalışın. Öte yandan, seksenin üzerindeyseniz, caddede elinizde sıkıca tuttuğunuz bir kesekâğıdıyla, ayaklarınızı sürüyerek yürümeniz ve bu sırada «Kayzer ipimi çalacak», diye kendi kendinize söylenmeniz çok uygundur.

Her şeyin göreceli olduğunu —ya da olması gerektiğini unutmayın. Eğer öyle değilse her şeye baştan başlamak gerek.

Tutumluluk Üzerine

Hayat yolunda ilerlerken, para biriktirmek son derece önemlidir ve hiç kimse armut nektarı ya da som-altın şapka gibi aptalca şeylere para harcamamalıdır. Para her şey değildir, ama sağlıktan daha önemlidir. En basitinden hiç kimse kasaba gidip de, «Şu tenimin bronz rengine bak, ayrıca ben hiç soğuk algınlığına yakalanmam» diyerek, kasabın kendisine et vermesini bekleyemez. (Eğer kasap geri zekalı değilse tabii.) Sadece maddi nedenler göz önünde tutulduğunda ise paranın fakirlikten daha iyi olduğu görülmektedir. Ama mutluluk satın alamamaktadır. Karıncayla, ağustos böceğinin hikâyesine bir göz atarsak: Ağustos böceği bütün yazı oyun oynayarak geçirdi, karın-

ca ise çalıştı ve biriktirdi. Kış geldiğinde ağustos böceğinin hiçbir şeyi yoktu, ama karınca göğsünün ağrısından şikayetçiydi. Böcekler için hayat zor. Farelerin de keyfinin yerinde olduğunu sanmayın. Bundan anlaşılan da şu ki armut pişip ağzımıza düşse iyi olur, yalnız üzerimizde temiz bir elbise varken değil.

Son olarak unutmamalıyız ki, iki dolar harcamak, bir dolar biriktirmekten kolaydır. Ve tanrı aşkına, ortaklarından birinin adı Frencey olan bir komisyon şirketine para yatırmayın.

Aşk Üzerine

Seven mi yoksa sevilen mi olmak daha iyidir? Kolesterolünüz altı yüzün üzerindeyse, ikisi de değildir. Aşk derken, tabii ki romantik aşkı kastediyorum —kadın ile erkek arasındaki aşkı. Anne ile çocuk veya çocukla köpeği ya da iki şef garson arasındaki aşkı değil.

Harika olan şey insanın aşık olduğunda, şarkı söyleme isteği duymasıdır. Bu duruma karşı ne pahasına olursa olsun direnilmeli ve ateşli erkeğin şarkı sözleriyle konuşmaması için gerekli önlemler alınmalıdır. Sevilmek, kesinlikle, beğenilmekten farklıdır, çünkü birini uzaktan da beğenebilirsiniz, fakat gerçekten sevmek için o kişiyle aynı odada olup, birlikte paravanın arkasına çömelmek esastır.

Gerçekten iyi bir aşık olabilmek için, kişinin güçlü ve buna rağmen yumuşak olması gerekmektedir. Ne kadar güçlü? Sanırım yirmibeş kiloyu kaldırabilmek yeterli olur. Şunu da unutmayın ki, seven için sevilen her zaman hayatta düşünülebilecek en güzel şeydir, bir yabancıya göre ise aynı kişi bir çamuka balığından farklı olmayabilir. Güzellik bakanın görüşündedir. Eğer bakanın gözle-

ri bozuksa, o zaman yakınındaki birinden hangi kızların güzel olduğunu söylemesini rica edebilir. (Aslında en güzel olanları, aynı zamanda en sıkıcı olanlarıdır, bu nedenle bazı kimseler tanrının varlığı hakkında şüpheye düşerler.)

«Aşkın güzelliği bir an sürer,» demiş eski ozan şarkısında, «ama aşk acısı sonsuza dek.» Bu o tarihlerde neredeyse liste başı olmuş bir şarkıydı ama müziği «Ben Bir Amerikan Milli Marşı Züppesiyim»in müziğine çok benziyordu.

Bir Koruda Gezinip Menekşe Toplama Üzerine

Bu kesinlikle zevkli bir şey değildir ve bana sorarsanız bunun haricinde ne yapsanız daha iyidir. Hasta bir arkadaşınızı ziyaret etmeye çalışın. Eğer bu mümkün değilse, bir show seyredin veya küvete sıcak su doldurup güzelce içine girin ve okuyun. Herhangi bir şey, suratında anlamsız bir sırıtışla bir koruda dolaşıp, topladığı çiçekleri bir sepette biriktirmekten daha iyidir. Bunu sağa sola sıçrayarak gezmek izler, bilirsiniz. Ne yapıp edip topladığınız o menekşeleri ne yapacaksınız? «Nedenmiş? Vazoya koyarım,» mı diyorsunuz? Ne aptalca bir cevap. Bu günlerde çiçekçiyi arayıp telefonla çiçek ısmarlıyorsunuz. Bırakın da koruda o dolaşsın, bunun için para alıyor. Bu sayede, eğer yıldırımlı bir fırtına patlar veya bir arı kovanına rastlanırsa, Sina Dağı'na gönderilen de siz değil, çiçekçi olur.

Ancak buradan, doğanın zevklerine karşı duygusuz kaldığımı sanmayın. Bu arada ben de sırf zevk için tatillerin, kırk sekiz saatin Köpük Lastiği Şehri'nde harcanmasının zor olduğu kanısına vardım ama neyse. Bu da ayrı bir hikâye.

TOPLUMSAL AYAKLANMALAR İÇİN KISA AMA YARARLI BİR REHBER

Bir devrimin yapılabilmesi için iki şey gereklidir: Kendisine karşı devrim yapılabilecek bir kişi veya bir şey ve gerçekten ortaya çıkıp devrim yapacak birisi. Giysiler, genellikle günlük giysilerdir ve her iki taraf da zaman ve yer konusunda esnek olabilirler, ama eğer taraflardan herhangi biri gelmeyecek olursa bütün girişimler büyük bir olasılıkla sonuçsuz kalır. 1650'deki Çin devrimi sırasında her iki taraf da gelmediği için salona verilen depozit boşa gitmiştir.

Kendisine karşı devrim yapılan kişi veya partilere «ezenler» adı verilir. Bunları tanımak çok kolaydır, çünkü görüldüğü kadarıyla hayatın tadını çıkaran onlardır. Ezenler genellikle takım elbise giyerler, arazi sahibidirler ve gece geç saatlere kadar kendilerine bağıran kimse olmadan radyo çalabilirler. Görevleri «statüko»yu korumaktır. Bu her şeyin değişmeden, aynı kalması anlamına gelir ama buna rağmen iki yılda bir badana yapılmasına razı olurlar.

Ezenler çok katı hale gelirlerse, buna bir polis devleti denir. Bu durumda, her türlü muhalefeti yapmak, kıkırdamak, papyonla ortaya çıkmak, ya da belediye başkanından «Şişko» diye bahsetmek yasaktır. Bir polis devletinde halkın özgürlükleri büyük ölçüde kısıtlanmıştır ve konuşma özgürlüğü lafı ağıza bile alınamaz, ama çeşitli konularla plaklarda dalga geçilebilir. Hükümeti eleştiren görüşlere hiç tolerans gösterilmez, özellikle dans ediş tarzları hakkındaki eleştirilere. Basın özgürlüğü de kısıtlanmış durumdadır ve haberleri, yönetimdeki parti «ayarlar» ve böylece halkın sadece kabul edilebilir politik fikirleri ya da huzursuzluk yaratmayacak maç sonuçlarını duymaları sağlanır.

Devrimi yapan gruplara ise «ezilenler» adı verilir. Bunlar genellikle koyun sürüleri gibi ortalıkta dolaşıp, homurdanırken ya da baş ağrısından şikayet ederken görülürler. (Dikkat edilmesi gereken bir nokta, ezenlerin hiçbir zaman devrim yapmayacakları ve ezilen olmaya kalkışmayacaklarıdır, çünkü bu, iç çamaşırlarını değiştirmelerini gerektirmektedir.)

Aşağıda bazı ünlü devrimlerden örnekler bulunmaktadır:

«Fransız Devrimi»nde köylüler gücü, zor kullanarak ele geçirdiler, hiç vakit kaybetmeden sarayların bütün kapılarının kilitlerini değiştirip, asillerin tekrar içeri girmesini önlediler. Daha sonra çok büyük bir parti düzenlediler ve tıka basa yediler. Sonunda asiller sarayı tekrar ele geçirdikleri zaman ortalığı temizlemek zorunda bırakıldılar ve her tarafın leke içinde ve sigara yanıklarıyla dolu olduğunu gördüler.

«Sovyet Devrimi» ise yıllar boyu içten içe hazırlandı ve sonunda Serfler, Çar'la Kral'ın aynı kişi olduğunu anlayınca patlak verdi. Bir devrim bittikten sonra çoğu

kez «ezilenlerin» yönetimi devraldıkları ve «ezenler» gibi davranmaya başladıkları görülmektedir. Tabii ondan sonra da onları telefonla aradığınızda bulamazsınız, ayrıca savaş sırasında sigara ve sakız için verdiğiniz paraları geri almayı da unutsanız iyi olur.

Toplumsal Ayaklanma Yöntemleri

Açlık Grevi: Açlık grevinde ezilenler, istekleri karşılanıncaya kadar yemek yemeden dururlar. Sinsi politikacılar, sık sık kolayca ulaşılabilecek bir yere bisküvi ve bazen de krem peynir koyarlar ama buna direnmek gerekir. Eğer yönetimi elinde tutan parti, grevcilerin yemesini sağlayabilirse, ayaklanmayı bastırmada fazla bir güçlükle karşılaşmaz. Eğer grevcilerin hem yemesini hem de hesabı ödemesini sağlayabilirse işte o zaman kesinlikle kazanmış demektir. Pakistan'da bir açlık grevi, hükümetin, grevci kitlelere çok muhteşem bir dana cordon bleu yaptırıp sunması ve grevcilerin de bunu geri çevrilemeyecek kadar çekici bulmaları sonucu kırılmıştır ama bu kadar lezzetli yemeği her zaman bulmak zordur. Açlık grevinde en büyük problem, günler geçtikçe insanın, özellikle, parayla tutulmuş hoparlörlü kamyonların, caddelerde «Hmn... ne güzel tavuk —hmmm... biraz da bezelye... hmmmh...» diye dolaşmasının da etkisiyle oldukça acıkmasıdır.

Politik inançları fazla radikal olmayan kişiler tarafından yapılan bir başka açlık grevi uygulaması ise yeşil soğan yemeyi bırakmaktır. Bu küçük hareket, yerinde kullanıldığında, bir hükümeti oldukça fazla etkileyebilir. Hepimiz biliyoruz ki Mahatma Gandhi'nin salatasını karıştırmadan yeme konusundaki ısrarlı davranışı İngiliz hükümetini utandırarak birçok ayrıcalıklar tanımasına

neden olmuştur. Yemeğin yanısıra bırakılabilecek şeyler arasında şunlar da yer almaktadır: kağıt oyunları, gülmek ve tek ayak üzerinde durarak vinç taklidi yapmak.

Oturma Grevi : Şehrin kalabalık bir yerini bulun ve oturun. Ama tam olarak oturun. Aksi takdirde sadece çömelmişsiniz demektir ve bunun herhangi bir siyasi anlamı yoktur, eğer hükümet de çömelmiyorsa tabii. (Buna pek sık rastlanmamakla beraber hükümetler zaman zaman hava soğuk olduğunda soğuktan korunmak için çömelirler.) Burada bütün mesele istekler elde edilinceye kadar oturur vaziyette kalmaktır. Ancak bu arada, Açlık Grevi'nde olduğu gibi, hükümet, grevciyi ayağa kaldırabilmek için kurnazca yöntemlere başvuracaktır. Örneğin, «Evet beyler herkes kalksın, kapatıyoruz,» veya, «Bir saniye kalkabilir misiniz acaba, boyunuzun ne kadar olduğunu merak ettik de?» diyebilirler.

Gösteri ve Yürüyüşler : Bir gösterinin başarıya ulaşması için görünebilir olması gerekir. Zaten «Gösteri» kelimesi de buradan kaynaklanır. Eğer bir kişi evinde, kendi kendine gösteri yapıyorsa, o zaman bu teknik açıdan bir gösteri değil, olsa olsa bir «aptalca hareket» veya bir «salak gibi davranmak»tır.

Gösterilere güzel bir örnek olarak Boston Çay Partisi'ni örnek verebilirim. Bu gösteride Kızılderili kılığına girmiş olan öfkeli Amerikalılar, limana İngiliz çayı döktüler. Daha sonra öfkeli Amerikalı kılığına girmiş olan Kızılderililer limana gerçek İngilizleri döktüler. Bundan sonra ise çay kılığına girmiş olan İngilizler, birbirlerini denize döktüler. En sonunda da, ortalıkta hiçbir neden yokken, Alman tüccarları, «Truvalı Kadınlar»daki kostümlere bürünmüş vaziyette suya atladılar.

Gösteri yaparken ne istediğinizi gösteren bir pankart taşımakta yarar vardır. Tavsiye edilen bazı pankartlar şunlardır:

1) Vergileri düşürün, 2) Vergileri yükseltin, ve 3) İran'lılara sırıtmayı bırakın.

Çeşitli Toplumsal Ayaklanma Yöntemleri :

Vilayet Binası'nın önünde dikilip, isteklerinizi kabul ettirinceye kadar «pudding» sözcüğünü yinelemek.

Bir koyun sürüsünü, şehrin alışveriş merkezine doğru sürerek trafiği düğüm etmek.

Hükümet üyelerine telefon edip, onlara telefonda «Bess, Gadınımsın Gari» şarkısını söylemek.

Polis gibi giyinip, sekerek yürümek.

Enginar rolü yaparken, yanınızdan geçenlere yumruk atmak.

DEDEKTİF FORD'LA BİRLİKTE DÜŞÜNELİM

Önemli Şahsiyetin Öldürülmesi Olayı

Dedektif Ford olay üzerinde çalışmaya başladı. Yerde, kafasına arkadan bir kriket tokmağıyla vurulduğu belli olan, Clifford Wheel'in cesedi yatmaktaydı. Yerde yatan cesedin pozisyonundan, kurbanın mercan balığına «Gorrento» şarkısını söylerken şaşırdığı anlaşılıyordu. Deliller korkunç bir mücadele olduğunu ve bu mücadelenin iki kere çalan telefonla kesildiğini gösteriyordu. Birincisi yanlış çevrilmiş bir telefon, ikincisi ise kurbana dans dersi almak isteyip istemediğini soran bir telefondu.

Wheel ölmeden önce, parmağını mürekkep hokkasına batırıp şu mesajı yazmıştı: «Sonbahar satış fiyatları büyük ölçüde düştü— her şey bitmeli!»

«Sonuna kadar işadamı kaldı», dedi Ives düşünceli düşünceli. Wheel'in uşağıydı ve yüksek topuklu ayakkabıları, onu her nasılsa, olduğundan beş santim daha kısa gösteriyordu.

Teras kapısı açıktı ve ayak izleri buradan aşağıya salona, ve oradan da bir çekmecenin içine gidiyordu.
«Bu olduğu sırada sen neredeydin Ives?»
«Mutfakta. Bulaşık yıkıyordum.» Ives hikâyesini doğrulamak için cüzdanından bir miktar sabunlu su çıkardı.
«Bir şey duydun mu?»
«Birtakım adamlarla beraber oradaydı. Kimin boyunun en uzun olduğu konusunda tartışıyorlardı. Mr. Wheel'in bir İsviçre dağ türküsü tutturduğunu ve iş ortağı Mosley'nin de «tanrım kel oluyorum!» diye bağırdığını duyduğumu sandım. Daha sonra hatırladığım kadarıyla arplı yapılan bir geçiş oldu ve Mr. Wheel'in başı çimenlerin üzerine yuvarlandı. Mr. Mosley'nin onu tehdit ettiğini duydum. Eğer Mr. Wheel bir daha greyfurtuna dokunursa, bankada ortak bir hesapları olamıyacağını söyledi. Sanıyorum onu öldürdü.»
«Terasın kapısı dışarıdan mı açılıyor, içeriden mi?» diye sordu Dedektif Ford, Ives'a.
«Dışardan. Neden sordunuz?»
«Tam tahmin ettiğim gibi. Şimdi Clifford Wheel'i öldürenin, Mosley değil, sen olduğunu anlıyorum.»

Dedektif Ford Nasıl Anladı?

Evin şeklinden anlamıştı. Bu evde Ives efendisine arkadan sessizce yaklaşamazdı. Ona önden sessizce yaklaşması gerekecekti ve bu sırada Mr. Wheel «Sorrento» şarkısını söylemeyi kesip, her zaman olduğu gibi Ives'a kriket tokmağıyla vurmaya başlayacaktı.

Meraklı Bir Bilmece

Walker'ın intihar ettiği çok açıktı. Aşırı dozda uyku

ilacı almıştı. Dedektif Ford'a hâlâ bir şeyler eksikmiş gibi geliyordu. Bu belki de cesedin pozisyonuydu. Televizyonun içinden dışarı bakıyordu. Yerde şifreli bir intihar notu vardı. «Sevgili Edna, yüp elbisem beni kaşındırıyor, dolayısıyla hayatıma son vermeye karar verdim. Oğlumuz tüm sınavlarını tamamlasın. Bütün servetimi sana bırakıyorum. Yalnız fötr şapkam hariç, çünkü onu gözlemevine bağışlıyorum. Lütfen benim için kendini üzme, çünkü ölü olmak hoşuma gidiyor ve bunu kira ödemeye kat kat tercih ederim. Elveda. Henry.

Not: Belki bu konuyu açmanın zamanı değil ama, erkek kardeşinin bir İngiliz tavuğuyla çıktığına inanmak için yeterince sebebim var.»

Edna Walker sinirli bir şekilde alt dudağını ısırdı. «Bundan ne çıkarıyorsunuz Dedektif Bey?»

Dedektif Ford komodinin üzerindeki uyku hapı şişesine baktı. «Kocanız ne zamandan beri uykusuzluk çekiyor?»

«Yıllardır. Psikolojik bir durumdu. Gözlerini kapatırsa karayollarının üzerine beyaz şeritler boyayacağından korkardı.»

«Anlıyorum. Hiç düşmanı var mıydı?»

«Pek yoktu. Yalnız şehrin dışına doğru bir yerde bir çayevi işleten bir grup çingene hariç. Bir tarihte, kulağına yün kulaklıklar takıp, çingene yortusu gecesi aşağı yukarı sıçrayarak onları küçük düşürmüştü.»

Dedektif Ford masanın üzerinde yarısı içilmiş bir bardak süt farketti. Süt hâlâ ılıktı. «Mrs. Walker oğlunuz hâlâ Kolejde mi?»

«Korkarım değil. Geçen hafta ahlâksızca davranışları nedeniyle okuldan atıldı. Bu haber bizi çok şaşırttı. Cücenin birini sosa batırmaya çalışırken yakalamışlar onu. Bu böyle ciddi okullarda tahammül edilemeyecek tek şeydir.»

«Benim de tahammül edemeyeceğim tek şey cinayettir. Oğlunuz tutuklanmıştır.».

Dedektif Ford Neden Walker'i Oğlunun Öldürdüğünden Şüphelenmişti?

Mr. Walker cepleri nakit parayla dolu olarak bulunmuştu. İntihar edecek olan kişi kesinlikle kredi kartı kullanır ve her şeye imzayı basar.

Çalınan Mücevher

Cam muhafaza parçalanmış ve Bellini Safiri yok olmuştu. Müzede geriye kalan tek ipuçları ise sarı bir saç teli ve bir düzine küçük parmak iziydi. Bekçinin yaptığı açıklamaya göre ayakta dururken, siyah giysili bir şekil, arkasından sürünerek yaklaşıp, bir konuşmanın notlarıyla kafasına vurmuştu. Kendini kaybetmeden hemen önce «Jerry, anneni ara,» diyen bir adam sesi duyduğunu sanıyordu ama emin değildi. Belli ki hırsız tavandaki pencereden girmiş ve vantuzlu ayakkabılarla bir insan-böcek gibi duvardan aşağı yürümüştü. Müze bekçileri bu duruma karşı müzede daima dar bir sinek raketi bulundururlardı, ama bu kez atlatılmışlardı.

«Neden birisi Bellini Safirini çalmak istesin?» diye sordu müze müdürü. «Lanetli olduğunu bilmiyorlar mı?»

Dedektif Ford «Nedir bu lanetlilik meselesi?» diye sormakta gecikmedi.

«Bu Safirin ilk sahibi bir sultandı ve bir gün çorba içerken kâsenin içinden çıkan bir elin kendisini boğmasıyla, esrarengiz bir biçimde öldü.» Sonraki sahibi bir İngiliz Lord'uydu, ve bir gün karısıyla birlikte bir pencere sak-

sısına başaşağı ekili vaziyette bulundu. Daha sonra bir süre taştan bir haber çıkmadı; yıllar sonra Teksas'lı bir milyonerde ortaya çıktı. Adam bir gün dişlerini fırçalarken alev aldı. Biz safiri daha geçen ay satın aldık, ama lanet hâlâ işler görünüyordu, çünkü biz taşı aldıktan kısa bir süre sonra, müzedeki tüm görevliler, Küba'da yapılan bir Afrika dansını yaparken dansederek bir yerden aşağı uçtular.

«Peki,» dedi Dedektif Ford, «bu uğursuz bir mücevher olabilir, ama değerli, ve eğer siz onu geri almak istiyorsanız, Handleman'ın Mezeci dükkanına gidin ve Leonard Handleman'ı tutuklayın. Safiri onun cebinde bulacaksınız.»

Dedektif FordMücevher Hırsızının Kim Olduğunu Nereden Bilmişti?

Önceki gün, Leonard Handleman, «Eğer büyük bir safirim olsaydı, şu mezeci işinden yakayı kurtarabilirdim.» demişti.

Meşum Kaza

«Kocamı vurdum,» diye ağlıyordu Cynthia Freem, karda yatan iri adamın vücudu üzerinde otururken.

Dedektif Ford «Nasıl oldu?» diye sorarak hiç vakit kaybetmeden konuya girdi.

«Avlanıyorduk Quincy de benim gibi avlanmayı çok severdi. Bir an için birbirimizden ayrıldık. Çalılar çok büyümüştü. Sanıyorum onu dağ sıçanı zannettim. Ateş ettim. İş işten geçmişti. Deri ceketini kaldırırken, evli olduğumuzu anladım.»

«Hmmm,» diye düşündü Dedektif Ford. Karşıdaki ayak izlerine bakıyordu. «İyi bir nişancı olmalısınız. Onu tam iki kaşının ortasından vurmayı başarmışsınız.»

«Oo, yoo bu sadece şanstı. Bu tür işlerde ben gerçekten amatör sayılırım.»

«Anlıyorum.» Dedektif Ford ölünün üzerinden çıkanları inceledi. Cebinde bir parça ip, 1904 senesinden kalma bir elma ve uyandığınızda kendinizi bir Ermeninin yanında bulursanız ne yapacağınızı anlatan bir talimatname vardı.

«Mrs. Freem, bu kocanızın ilk av kazası mıydı?»

«Evet ilk ölümcül olanı. Gerçi daha önce Kanada Kayalık dağlarında bir kartal doğum sertifikasını kapıp götürmüştü ama.»

«Kocanız peruk takarmıydı?»

«Pek takmazdı. Genellikle yanında taşır ve eğer bir tartışma sırasında üzerine gelirlerse ortaya çıkarırdı. Neden sordunuz?»

«Garip görünüyor da.»

«Garip adamdı zaten.»

«Bunun için mi öldürdünüz onu?»

Dedektif Ford Bunun Kaza Olmadığını Nasıl Anlamıştı?

Quincy Freem gibi usta bir avcı geyiklere hiçbir zaman üzerinde iç çamaşırlarıyla yaklaşmazdı. Aslında Mrs. Freem, onu evde kaşık çalarak tempo tutarken sopayla vurarak öldürmüş, ve daha sonra cesedi koruluğa sürükleyip, yanına da Arazi ve Akarsular adlı kitabı bırakarak olaya kaza süsü vermek istemişti. Bu arada telaştan onu giydirmeyi unutmuştu. Quincy Freem'in neden iç çamaşırlarıyla kaşık çaldığı ise hâlâ bir sır olarak duruyor.

Kermit Kroll, açlıktan yarı baygın bir biçimde, sendeleyerek, annesiyle babasının evinin oturma odasına girdi. Ailesi odada Dedektif For'la birlikte endişe içinde beklemekteydi.

Kermit «Fidyeyi ödediğiniz için teşekkür ederim, millet,» dedi.

«Oradan sağ çıkacağımı hiç sanmıyordum.»

Dedektif «Olayı anlat bana,» dedi.

«Şapkamı kalıplatmak için şehre iniyordum. Yolda, bir araba yanımda durdu ve iki adam bana, Gettysburg'ün adresini ezbere söyleyebilen bir at görmek isteyip istemeyeceğimi sordu. Ben de isterim dedim tabii, ve bindim. Daha sonra hatırladığım ise kloroformla bayıltılıp, bir yerde bir sandalyeye bağlı vaziyette ayıldığım. Gözlerimi de bağlamışlardı.»

Dedektif Ford fidye isteyen nota bir göz attı. «Sevgili anneciğim ve babacığım, bir torbanın içine 50.000 dolar koyup Decatur Caddesi'ndeki köprünün altına bırakın. Eğer Decatur Caddesi'nde köprü yoksa, lütfen bir tane yapın. Bana burada iyi davranıyorlar, yatacak yer ve iyi yemek veriyorlar. Gerçi dün akşamki istiridye biraz fazla şişmişti ama zararı yok. Parayı çabuk gönderin, çünkü eğer sizden uzun süre haber çıkmazsa, şu anda yatağımı düzelten adam beni boğacak. Oğlunuz Kermit.

Not: Bu bir şaka değil. Farkı anlayabilmeniz için ilişikte bir de şaka gönderiyorum.

«Seni tuttukları yerin neresi olduğu hakkında herhangi bir fikrin var mı?»

«Hayır. Sadece sürekli olarak pencerenin dışından gelen garip bir ses duyuyordum.»

«Garip mi?»

«Evet. Hani bir ringa balığına yalan söylediğiniz zaman,

balığın çıkardığı bir ses vardır ya. İşte öyle bir ses.»
«Hmmm,» diye karşılık verdi Dedektif Ford. «Peki nasıl kaçtın sonra?»
«Onlara futbol maçına gitmek istediğimi, ama yalnızca bir biletim olduğunu söyledim. Tamam dediler. Eğer gözlerimdeki bağı çözmez ve geceyarısından önce dönersem gidebileceğimi söylediler. Kabul ettim, ama oyunun üçüncü devresinde, Bears çok öne geçti, ben de çıkıp buraya geldim.»
«Çok ilginç,» dedi Dedektif Ford. «Anladığım kadarıyla bu çocuk kaçırma işi bir tezgâh. Sanıyorum sen de işin içindesin ve parayı paylaşıyorsunuz.»

Dedektif Ford Nasıl Anlamıştı?

Her ne kadar Kermit Kroll hâlâ ailesiyle birlikte oturuyorsa da, ailesi seksen, Kermit de altmış yaşındaydı. Gerçekten çocuk kaçıranlar hiçbir zaman altmış yaşında bir çocuğu kaçırmazlar çünkü bu çok saçma olur.

İRLANDA'LI DEHA

Viscous ve oğulları, büyük İrlandalı şair O'Shawn' un, «Sean O'Shawn'un Açıklamalı Şiirleri», adlı kitabının yayınlandığını duyurdu. Şair, birçokları tarafından, zamanının en anlaşılır, dolayısıyla da en iyi şairi olarak kabul edilir. O'Shawn'un çalışmaları kişisel referanslarla doludur. Bu nedenle onun çalışmalarını anlayabilmek için hayatını çok detaylı biçimde bilmek gerekmektedir ki, uzmanlara göre bu bilgiye şairin kendisi bile sahip değildi.

Aşağıda bu güzel kitaptan bir bölüm vardır.

Mit'lerin Ötesinde

Haydi yelken açalım. Binip Fogarty'nin çenesine
Alexandra'ya yelken açalım,
Beamish Biraderler, dişetlerinden gurur duyarak,
Kuleye kıkırdamak için sabırsızlanırken.
Bin yıl geçti, «Açmayın kapıları,

Kim ister o kadar kocaman tahta bir atı?»
dediğinden beri Agamemnon.
Nedir aradaki ilişki? Sadece Shaunnesy'nin
Son nefesini verirken, istememesi mezeleri
Üstelik hak kazanmışken yemeğe hepsini
Ve cesur Bixby, benzemesine karşın,
Bir ağaçkakana, alamadı geri
İç çamaşırlarını Socrates'ten,
Bileti olmadan.
Parnell biliyordu yanıtı,
Ama kimse sormuyordu ona soruyu.
Yaşlı Lafferty'den başkası değildi,
Şakaları ve numaralarıyla, tüm bir halkın,
Samba dersleri almasına neden olan.
Doğru, Homer kördü ve bu nedenle
O biçim kadınlarla çıktı.
Ama Aegnus ve Druid'ler,
Sessizce yaparlar tanıklığını,
İnsanoğlunun serbest değişim arayışının
Blake'de bunu hayal ederdi,
Ve O'Higgins'in çalındı elbisesi
Henüz içindeyken kendisi.
Medeniyet bir daire gibidir ve,
Döner kendi çevresinde,
Halbuki O'Leary'nin kafası
Yaratılmıştır yamuk şeklinde.
Sevin! Sevin! Ve çağır anneni,
Arada sırada.

Haydi yelken açalım. O'Shawn, her ne kadar bu işi denizde hiç yapmadıysa da tekneyle gezmeye bayılırdı. Çocukken bir gemide kaptan olmanın düşlerini kurardı, ama birisi ona köpekbalıklarının ne olduğunu açıklayınca bu isteği sona erdi. Ancak ağabeyi James, evden ayrılıp

İngiliz Donanması'na katıldı, ancak bir lostromaya (Coleslaw) sattığı için şerefsizce kovuldu.

Fogarty'nin çenesi. Şüphesiz burada George Fogarty kastedilmektedir. Fogarty, O'Shawn'u şair olmaya, ve buna karşın partilere hâlâ davet edileceğine ikna eden kişiydi. Kendisi yeni şairler için bir dergi çıkarıyordu. Her ne kadar dergi sadece annesine dağıtılıyorduysa da uluslararası etkisi vardı. Fogarty, eğlenceye düşkün, kırmızı suratlı bir İrlandalı'ydı. İyi vakit geçirmek sözünden anladığı, kalabalık bir meydanda yatıp, cımbız taklidi yapmaktı. Sonunda bir sinir krizi geçirdi ve Kutsal Cuma'da pantolon yeme suçundan tutuklandı.

Fogarty'nin çenesi sürekli alay konusu olmuştu, çünkü yok denebilecek kadar küçüktü ve Jim Kelly'nin ölüsünün beklendiği gece O'Shawn'a, «Daha büyük bir çene için her şeyimi verirdim. Eğer kısa süre içinde bir tane bulamazsam, düşüncesizce bir şey yapabilirim,» demişti. Fogarty tesadüfen Bernard Shawn'un arkadaşlarından biriydi ve bir keresinde Shaw, uzaklaşması şartıyla sakalına dokunmasına izin vermişti.

Alexandria. O'Shaw'un bütün çalışmalarında Orta Doğu'ya değinilmektedir, ve «Gidelim Beytül-lahm'a sabunlu sularla...» diye başlayan şiirinde, kınayan ve sert bir dille, otel işletmesi işinin bir mumya tarafından nasıl görüldüğünü anlatmaktadır.

Beamish Biraderler, Belfast'tan İskoçya'ya gitmek için birbirlerini postalamaya kalkan iki ahmak erkek kardeştir.

Liam Beamish, O'Shawn'la beraber Cizvit okuluna gitmiş, ancak kunduzlar gibi giyindiği için okuldan atılmıştır. Quincy Beamish, iki kardeşten daha içe dönük olanıydı ve kırk bir yaşına gelinceye kadar kafasının üzerinde bir koltuk minderi taşımıştı. Beamish Biraderler O'Shawn'la sürekli olarak uğraşırlar ve o yemeden önce

yemeğini yiyip bitirirlerdi. O'Shawn ise onları hâlâ hayırla anar ve en iyi sonesi olan, «Aşkım büyük, büyük bir Tibet sığırı,»nda sembolik olarak sehpa şeklinde yer alırlar.

Kule. O'Shawn ailesinin yanından ayrıldıktan sonra Dublin'de bu kulede oturdu. Kule çok kısa bir kuleydi ve boyu 1.80 m civarındaydı. Yani O'Shawn'dan beş santim daha kısaydı. O'Shawn bu evi, edebiyat konusunda iddialı olan arkadaşı Harry O'Connel'la paylaşıyordu. O'Connel'ın nazım türde yazılmış oyunu «Misk Sığırı», oyuncular kloroformdan bayılınca, aniden sona eriyordu.

O'Connel, O'Shawn'un tarzı üzerinde çok büyük etkisi olmuş biriydi ve sonunda O'Shawn'u, bütün şiirlerin «Güller kırmızıdır, menekşeler mavi.» diye başlaması gerekmediği konusunda ikna etmişti.

Diş etlerinden gurur duyarak. Beamish Biraderlerin diş etleri alışılmadık ölçüde güzeldi. Liam Beamish takma dişini çıkarıp, sert yerfıstığı şekerlemesi yiyebilirdi. Bu işi, taa ki birisi çıkıp da kendisine böyle bir meslek olmadığını söyleyinceye kadar, on altı sene boyunca sürdürmüştü.

Agamemnon. Truva Savaşı O'Shawn'da bir saplantı halindeydi. Bir ordunun savaş sırasında düşmanından hediye kabul edecek kadar aptal olabileceğine inanamıyordu. Özellikle de tahta ata yaklaşıp içerdeki kıkırdamaları duyduktan sonra. Bu sahne, genç O'Shawn için bir darbe olmuş, ve bundan sonra hayatı boyunca kendisine verilen her hediyeyi dikkatle incelemiştir. Hatta bir keresinde, yaşgününde kendisine verilen bir çift ayakkabının içine el feneriyle ışık tutarak, «İçerde kimse var mı? Ha? Hadi çıkın dışarı!» diye bağıracak kadar ileri gitmiştir.

Shaunnesy. Michael Shaunnesy, doğa üstü olaylarla ilgilenen, mistik bir yazardı ve O'Shawn'u, iplik birikti-

renler için ölümden sonra da yaşam olduğu konusunda ikna etmişti.

Shaunnesy, aynı zamanda ayın olaylar üzerinde etkisi olduğuna, ve ay tutulması sırasında saç traşı olmanın kısırlık yaratacağına inanırdı. O'Shawn, Shaunnesy'den çok etkilenmişti ve hayatının büyük bir kısmını doğa üstü olaylar konusunda çalışmaya adadı. Ancak tüm uğraşılarına karşın, en büyük amacı olan, bir odaya anahtar deliğinden geçerek girmeyi hiç bir zaman başaramadı.

Ay. O'Shawn'un son dönemdeki şiirleri üzerinde etkisini büyük ölçüde hissettirir ve O'Shawn, James Joyce'a, en sevdiği eğlencelerinden birinin, ay ışığıyla aydınlanmış bir gecede kolunu kremaya sokmak olduğunu söylemiştir.

Shaunnesy'nin mezeyi reddetmesinden bahsedilmesi ise, muhtemelen, iki adamın Innesfree'de akşam yemeği yedikleri bir sırada, Shaunnesy'nin, nohutları bir kamışın içinden üfleyerek, mumyalama konusundaki görüşlerine katılmayan, şişman bir kadına fırlatmasına atıfta bulunmasıdır.

Bixby. Eamon Bixby. Vantrilogluğun dünyadaki hastalar için en iyi çare olduğunu savunan fanatik bir politikacı. Sokrates'ın en büyük öğrencilerinden biriydi, ancak Yunanlı Filozof'tan, «güzel yaşam» konusundaki görüşleriyle ayrılıyordu, çünkü Bixby, herkesin kilosu eşit hale gelmediği sürece bunun gerçekleşebileceğine inanmıyordu.

Parnell yanıtı biliyordu. Burada O'Shaw'un bahsettiği yanıt «kolay» ve sorusu ise, »Bolivya'nın en önemli ihracat ürünü nedir?» şeklindedir. Parnell'a kimsenin bu soruyu sormamasını anlamak pek zor değildir. Bu arada, bir keresinde Parnell'a, günümüzde yaşayan en iri, dört ayaklı, kürklü hayvanın adı sorulmuş, bunun üzerine Parnell'ın verdiği «Tavuk» yanıtı, büyük eleştirilere yol açmıştır.

Lafferty. John Millington Synge'in, ayak hastalıkları doktorudur. Büyüleyici bir kişidir. Bir zamanlar Molly Bloom'la, bir gönül macerası yaşamıştır, taa ki onun, bir roman karakteri olduğunu anlayıncaya kadar.

Lafferty, eşek şakaları yapmaktan hoşlanan birisiydi ve bir keresinde, mısır unu ve yumurtayı karıştırarak, Synge'in ortopedik ayak tabanı desteklerine sürmüştür. Bunun sonucunda Synge acaip bir biçimde yürümeye başlamış, hayranları da onun gibi yürümekle, kendilerinin de iyi oyun yazacaklarını ümit ederek, yürüyüşünü taklit etmişlerdir. İşte, «tüm bir halkın, Samba dersleri almasına neden olan.» dizeleri buradan çıkmıştır.

Homer kördü. Homer, T. S. Eliot'un yerine kullanılan bir semboldür. O'Shawn'a göre şairin, «büyük bir derinliği, ama çok az genişliği» vardı.

İki adam, Londra'da «Katedral'de Cinayet»in provalarında (o zamanlar adı «Milyon Dolarlık Bacaklar»dı) karşılaşmışlardı. O'Shawn, Eliot'u favorilerini kesmeye ve bir İspanyol dansçısı olma konusunda, kafasındaki tüm düşünceleri atmaya ikna etmişti. İki yazar daha sonra, «yeni şiir»in hedefleri konusunda bir bildiri hazırladılar. Bu hedeflerden birisi de tavşanları konu alan şiirlerin sayısının azaltılmasıydı.

Aegnus ve Druid'ler. O'Shawn, Celtic Mitolojisi'nden etkilenmişti ve «Clooth na bare, na bare, na bare...» diye başlayan şiirinde, Antik İrlanda tanrılarının, iki sevgiliyi nasıl Encyclopedio Britannica'ya dönüştürdüğünü anlatmaktadır.

Serbest değişimler. Büyük olasılıkla O'Shawn'un, «insan neslini değiştirme» isteğine atıfta bulunmaktadır. O'Shawn, insan neslinin, özellikle de jokeylerin yoldan çıktığına inanmaktaydı. Ayrıca, tam anlamıyla kötümser bir kişiydi ve insanların, vücut sıcaklıklarını 36.5 dereceden aşağı düşürmeyi kabul edene kadar mutlu olamaya-

caklarını, çünkü bu kadar fazla sıcaklığın mantıksız olduğunu düşünüyordu.

Blake. O'Shawn mistik bir kişiydi ve Blake gibi, o da görünmeyen güçlerin varlığına inanıyordu. Bu inancı, erkek kardeşi Ben'i, posta pulu yalarken yıldırım çarpmasıyla perçinlendi. Yıldırım, Ben'i öldürmeyi başaramadı ve O'Shawn bunu, Takdir-i İlahi olarak yorumladı. Yalnız bu arada Ben'in, dilinin tekrar ağzının içine sokabilmesi on yedi sene sürdü.

O'Higgins. Patrick O'Higgins, O'Shown'u Polly Flaherty ile tanıştırmıştı. Polly ile gizlice buluşup, birbirlerine hırıltıyla solumaktan fazla bir şey yapmadıkları on yıllık flört dönemi sonunda evlenmişlerdi. Polly, kocasının dehasının sınırlarını hiçbir zaman kavrayamamış ve yakınlarına hep, onun ileride, şairliğinden çok, her elma yiyişinden önce attığı kulak tırmalayıcı çığlıklarıyla hatırlanacağını söylemiştir.

O'Leary'nin kafası. O'Leary Tepesi; O'Shawn'un, Polly'ye, aşağı yuvarlanmaya başlamadan hemen önce evlenme teklif ettiği yerdir. O'Shawn onu hastanede ziyaret etmiş ve «Etin Parçalanması Üzerine» adlı şiiriyle kalbini kazanmıştır.

Anneni çağır. O'Shawn'un annesi ölüm döşeğindeyken, oğlunun, şiiri bırakıp elektrik-süpürgesi satıcısı olmasını istemiştir. O'Shawn annesine söz verememiş ve Cenova'da yapılan Uluslararası Şiir Konferansı'nda, W. H. Auden ve Wallace Stevens'a, birer Hoover satmış olmasına rağmen, yaşamının geri kalan kısmını endişe ve suçluluk içinde acı çekerek geçirmiştir.

GÜZEL GÜNLER: SÖZLÜ BİR HATIRAT

Aşağıda Flo Guinness'in, yakında yayınlanacak olan anılarından seçme alıntılar bulacaksınız. İçki yasağı olan günlerde, gizli içki satılan yerlerin sahipleri içinde, kesinlikle en renklisi olan, dostlarının deyimiyle Büyük Flo (birçok düşmanı da onu aynı adla çağırırırdı, çünkü böylesi uygundu), banda alınmış olan röportajlarda, yaşama karşı güçlü istek duyan bir kadın olarak ortaya çıkıyor. O aynı zamanda da hayâl kırıklığına uğramış bir sanatçıdır. Yaşamı boyu, en büyük arzusu olan klasik müzik çalan bir viyolonist olmaktan vazgeçmek zorunda kalmıştır, çünkü bunun, viyolonsel çalışmak demek olduğunu anlamıştır. Bu yazıda, Büyük Flo ilk defa kendini anlatıyor.

Önceleri, Şikago'da Jewel Club'da, Ned Small'un yanında dansçı olarak çalışıyordum. Ned; bütün parasını bizlerin bugün «hırsızlık» adını verdiği yolla kazanan açıkgöz bir iş adamıydı. Tabii, o günlerde herşey çok farklıydı. Evet beyler, Ned'in muhteşem bir çekiciliği vardı, —bugünlerde pek rastlanamayan cinsten bir çekicilik. Onunla

zıt gidenlerin, iki bacağını birden kırmasıyla ünlüydü. Ve bunu yapardı da baylar. Çok ayak kırdı! Diyebilirim ki, ortalaması haftada on beş veya on altıydı. Ne var ki Ned, bana karşı hep iyi olmuştur. Bunun nedeni, belki de kendisi hakkında ne düşündüğümü yüzüne karşı dobra dobra söylememdi. Ona bir keresinde akşam yemeğinde «Ned» dedim, «sen, şeytan ruhlu ve bir sokak kedisinin ahlâki değerlerine sahip olan bir sahtekârsın.» Güldü, ama o gece geç saatlerde sözlükten, «şeytan ruhlu» sözcüğüne baktığını gördüm. Her neyse, dediğim gibi Ned Small'un, Jewel Club'ında dans ediyordum. Ned'in en yi dansçısıydım beyler —sanatkâr bir dansçı. Diğer kızlar sadece at gibi hoplardı, ama ben, masal gibi dans ederdim. Sadece Broadway veya kırkikinci caddede, tıpkı banyosundan çıkan Venüs gibi. Banyosundan çıkıp, gece kulübünde, şafak sökene kadar dansedip daha sonra geçirdiği bir koroner yetersizliği nedeniyle, yüzünün sol tarafındaki kasları kontrol edemeyen bir Venüs. Acıklı bir hikâye baylar. Bana bu nedenle saygı duyarlar.

Bir gün, Ned Small beni bürosuna çağırdı ve dedi ki: «Flo». (Beni hep «Flo» diye çağırırdı, yalnız bana korkunç derecede sinirlendiği zamanlar hariç. O zaman bana Albert Schneiderman derdi; —bunun nedenini hiçbir zaman anlayamadım. Ama bilirsiniz, insan sevince garipleşir.) Ve Ned bana dedi ki; «Flo, seninle evlenmek istiyorum». Şeyy, o anda bana bir tüyle dokunsanız yere yıkılabilirdim. Bir bebek gibi ağlamaya başladım. »Çok ciddiyim Flo» dedi. «Sana karşı çok derin bir sevgi hissediyorum. Benim için bunları söylemek hiç de kolay değil, ama çocuklarımın annesi olmanı istiyorum. Ve eğer olmazsan bacaklarını kırarım». Tam iki gün sonra o dakika evlenmiştik. Üç gün sonra Ned, Al Capone'un şapkasına kuru üzüm döktüğü için, ayak takımı tarafından makinalı tüfekle taranarak öldürüldü.

Bu olaydan sonra tabii ki zengin olmuştum. Yaptığım ilk iş annemle babama, o her zaman bahsettikleri çiftliği satın almak oldu. Böyle bir çiftlikten hiçbir zaman bahsetmediklerini, araba ve kürk istediklerini söylediler, ama yine de denemeye karar verdiler ve köy hayatını da sevdiler. Ne var ki babamı, kırk derece kuzey enleminde yıldırım çarptı ve bunu izleyen altı yıl boyunca, adı sorulduğunda, yalnızca «Kleenex» sözcüğünü söyleyebildi. Bana gelince, üç ay sonra iflas ettim. Kötü bir yatırım yapmış, arkadaşların tavsiyesi üzerine, paramla Cincinnati'de balina avı konusunda yapılan bir keşif seferine destek olmuştum.

Daha sonra, Büyük Ed Wheeler'ın yanında dans ettim. Ed'in yaptığı küçük içkiler öyle sertti ki, ancak gaz maskesi taktıktan sonra bir fırt çekebiliyordunuz. Ed bana, haftada on şova karşılık üç yüz dolar veriyordu ki, bu o günlerde büyük paraydı. Bahşişleri de katınca Başkan Hoover'dan daha fazla kazanıyordum. Üstelik onun, on iki şov yapması gerekiyordu. Ben dokuzda ve onbirde çıkıyordum. Hoover ise, onda ve ikide çıkıyordu. Hoover iyi bir başkandı ama devamlı olarak soyunma odasında oturup mırıldanıyordu. Bu da beni deli ediyordu. Günün birinde Apex Club'un sahibi beni seyretti ve haftada beş yüz dolara kendi kulübünde dans etmemi teklif etti. Konuyu Büyük Ed'e açıkça anlattım: «Ed, bana Bill Hallorhan'ın Apex Club'ında beş yüz kağıtlık bir teklif geldi.»

«Flo» dedi, «Eğer haftada beş yüz kazanabileceksen, ben sana mani olmak istemem.» El sıkıştık ve ben Bill Hallorhan'a iyi haberleri vermek üzere yola çıktım, fakat Büyük Ed'in arkadaşları oraya benden önce gitmişlerdi. Bill Hallorhan'ı gördüğümde, fiziksel durumu değişime uğramıştı ve artık yalnızca, para kutusunun içinden gelen tiz bir sesten ibaretti. Beni görünce, şov işini bırakmaya karar verdiğini, Şikago'yu terkedip Ekvator'a daha yakın

bir yerde yerleşeceğini söyledi. Büyük Ed Wheeler'in yerinde Capone'un adamları hisselerini satın alana kadar dansetmeye devam ettim. «Hisselerimi satın alana kadar» dedim, ama beyler, işin aslı, Scarface Al ona yüklü bir miktar teklif etti, ama Wheeler kabul etmedi. Aynı gün ilerleyen saatlerde, Pirzola ve Biftek lokantasında öğlen yemeğini yerken kafası alevler içinde kaldı. Hiçkimse nasıl olduğunu anlayamadı.

Üç İkili'yi, biriktirdiğim paralarla satın aldım ve kısa sürede, şehrin en civcivli haline geldi. Hepsi geliyordu, —Babe Ruth, Jack Dempsey, Jolson, Man o'War. Man o'War hergece oradaydı. Aman tanrım, adam at gibi içiyordu! Bir keresinde hiç unutmam, Babe Ruth, şovda yer alan Kelly Swain adında bir kıza vurulmuştu. Onun için öylesine deli oluyordu ki, aklını bir türlü beyzbola veremiyordu. Bu yüzden kendisini ünlü bir kanal yüzücüsü zannederek, iki kere vücudunu yağladı. Bana, «Flo» dedi, «Şu kızıl kafalı Kelly Swain'e hastayım, ama o, spordan nefret ediyor. Ona yalan söyledim ve Wittgenstein üzerine ders veriyorum dedim, ama sanıyorum birşeylerdenden şüpheleniyor.» «Onsuz yaşayabilir misin Babe?» diye sordum. «Hayır Flo ve bu da benim konsantrasyonumu etkiliyor. Dün, dört vuruş yaptım ve iki sayı kazandırdım, ama şu anda aylardan Haziran ve maçlar tatil. Bu işi otel odamda yaptım —Bana yardım edebilir misin?»

Ona Kelly'yle konuşacağıma dair söz verdim ve ertesi gün Kelly'nin dansettiği Altın Mezbaha'ya gittim. «Kelly, bebek sana hasta. Senin, kültürden hoşlandığını bildiği için, eğer onunla çıkarsan beyzbolu bırakıp, Martha Graham'ın topluluğuna katılacağını söylüyor» dedim.

Kelly gözlerimin içine baktı ve «Git o salağa, Chippewa Falls'tan, onca yolu şişko bir sağ kanat oyuncusuyla birlikte olmak için gelmediğimi söyle. Benim büyük

planlarım var.» İki yıl sonra Lord Osgood Wellington Tuttle'la evlendi ve Lady Tuttle oldu. Kocası, Tigers'da beyzbol oynamak için büyükelçilikten ayrılmıştı. Zıpzıp Joe Tuttle. İlk devrede, topu kafasına en çok yiyen oyuncu olarak tanınmıştı.

Kumar mı? Beyler, Hilekâr Nick, bu adı aldığı sırada ben de oradaydım. Hilekâr Jâke adında, ufak oynayan bir kumarbaz vardı. Nick beni çağırdı ve dedi ki, «Flo, 'Hilekâr' ben olmak istiyorum.» Ben de «Üzgünüm Nick 'Hilekâr' sen değilsin. Ayrıca, New York Eyaleti kumar yasasına göre yasak.» dedim. «Biliyorum Flo, ama annemle babam bana hep 'Hilekâr' denmesini isterdi. Bana, Jake'le bir öğlen yemeği ayarlayabilir misin?» «Tabii, ama bunu neden istediğini anlarsa gelmez.» dedim. «Bir dene Flo. Bu benim için çok önemli.» dedi Nick.

Böylelikle Nick'le Jake, Monty'nin Biftek Lokantası'nın Izgara Salonu'nda buluştular. Buraya kadınlar giremezdi, ama ben girebilirdim, çünkü Monty benim çok yakın arkadaşımdı ve bana ne erkek ne de kadın gözüyle bakardı. Onun deyişiyle ben bir «tanımlanmamış protoplazma» idim. Lokantanın spesyalitesi olan pirzolalardan ısmarladık. Monty bu pirzolaları özel bir yöntemle hazırlardı ve pirzolaların tadı tıpkı insan parmağı gibiydi. Sonunda Nick «Jake, ben 'Hilekâr' diye çağrılmak istiyorum» dedi. Jake sarardı ve «Bana bak Nick, eğer beni buraya bunun için çağırdıysan—» Evet beyler, bundan sonra konuşma çirkinleşti. Kavga etmek üzereydiler. «Nick sana ne yapacağım biliyor musun? Mahvedeceğim seni. Büyük kağıdı çeken 'Hilekâr' olur tamam mı?» dedi. «Peki, ya ben kazanırsam?» dedi Jake. «Beni şu anda zaten 'Hilekâr' diye çağırıyorlar.» «Eğer sen kazanırsan, telefon rehberini tarayıp, oradan istediğin adı seçebilirsin. Hürmetlerimle.»

«Dalga geçmiyorsun değil mi?»

«Flo şahitlik.»

O sırada, odadaki gerginlik bariz bir şekilde hissedilebiliyordu. Bir deste kağıt ortaya çıkarıldı ve her ikisi de kesti. Nick kız çekti. Jake'in elleri titriyordu. Sonunda Jake as çekti! Etraftakilerden bir tezahurat koptu. Jake hemen gidip telefon rehberini taramaya başladı ve kendine Grover Lembeck adını seçti. Sonuçtan herkes memnundu. O günden itibaren Monty'nin yerine kadınların da girmesine izin verildi, yalnız hiyeroglif okuyabilmeleri şartıyla.

Bir keresinde. Kış Bahçesi'nde düzenlenen büyük müzikal «Yıldız-Pullu Haşarat»ı hiç unutamam. Jolson solistti, ama kendisinden, nefret ettiği bir şarkı olan «İki Kişilik Kosha»yı söylemesi istenince işi bıraktı. Bu şarkının bir dizesinde «Aşk, ahırdaki bir ata benzer» sözü geçiyordu. Herneyse, lafı uzatmayalım, sonuçta bu şarkıyı tanınmamış bir genç olan Felix Brompton söyledi. Felix daha sonraları bir otel odasında, Helen Morgan'ın iki buçuk santimlik karton maketiyle basılıp tutuklanmıştı. Olayı bütün gazeteler yazdı. Sonunda bir gece Jolson, Eddie Cantor'la birlikte Üç İkili'ye geldi ve bana «Flo duydum ki, George Raft geçen hafta burada dans etmiş.» dedi. Ben de ona «George buraya hiç gelmedi» dedim. Bunun üzerine «Eğer ona burada dans ettireceksen, ben de şarkı söylemek isterim» dedi. «Al, o buraya hiç gelmedi.» dedim. Bana «Piyanoyla ona eşlik eden oldu mu?» dedi. «Al, eğer burada bir tek nota bile söylersen, seni kendi ellerimle dışarı atarım» dedim. Bunun üzerine Jolie, bir dizinin üzerine çöktü ve «Toot-Toot Tootsie»yi söylemeye başladı. O söylerken, ben de orayı sattım. Şarkısını bitirdiğinde artık Wing Ho Kuru Temizleme Dükkanı'ndaydı. Jolson bunu hiç unutmadı ve beni asla affetmedi. Dışarı çıkarken, bir gömlektepeciğinin üzerinden geçmek zorunda kalmıştı.

ARGO KÖKENLERİ

İçimizden kaçı, birtakım argo deyimlerin nereden kaynaklandığını düşünmüştür? Örneğin «O, kedinin pijamalarıdır,» ya da «acele tüymek» gibi. Ben de düşünmedim. Ama buna rağmen, bu tür şeylerle ilgilenenler için, birtakım ilginç kökenleri içeren kısa bir rehber hazırladım.

Ne yazık ki, zamanın darlığı nedeniyle, bu konuda yazılmış olan tanınmış eserlere başvurma olanağı bulamadım. Bunun yerine ya arkadaşlardan bilgi edinmek, ya da birtakım boşlukları kendi sezgilerimle doldurmak zorunda kaldım.

Örneğin «hımbıl pasta yemek»i ele alalım. Şişman Lui döneminde, Fransa'da mutfak sanatı diğer ülkelerle kıyas kabul etmeyecek derecede ilerlemişti. Kral öyle şişmandı ki, tahtına ancak vinçle oturtulabiliyor ve büyük bir ıspatulayla yerine sabitleniyordu. Tipik bir akşam yemeği (De Rochet'ye göre), yemekten önce alınan ince bir krep, biraz maydanoz, bir öküz ve kremadan oluşuyordu.

Yiyecek konusu, mahkemeleri tedirgin etti ve bu konudan başka hiçbir konu ölümle cezalandırılamaz oldu. Aristokrasi mensubu insanlar, inanılmaz miktarlarda yiyecek tüketir ve hatta yiyecek şeklinde giyinir oldular. De Rochet, M. Monsant'ın, taç giyme törenine salam olarak geldiğini, Etienne Tisserant'ın ise morina balığını evlendirmek için papa'dan izin aldığını anlatmaktadır. Tatlılar gittikçe güzelleşti, pastalar gittikçe büyüdü. Ta ki, adalet bakanı, iki metre uzunluğundaki Jumbo Paseta»yı yemeye çalışırken boğuluncaya kadar. Jumbo Pasta'nın adı zamanla jumbıl pasta haline geldi ve «jımbıl pasta yemek» sözü her türlü küçük düşürücü işi anlatmak için kullanılmaya başlandı. İspanyol denizciler jımbıl sözcüğünü duydukları zaman, bunu «hımbıl» diye telaffuz ettiler. İçlerinden çoğu ise hiçbir şey söylemeyip sadece sırıtmakla yetindiler.

«Hımbıl pasta»nın kökeni Fransızca'ya kadar giderken, «acele tüymek» sözünün kökeni İngilizcedir. «Tüyleme», İngiltere'de yıllar önce bir zar ve bir tüp merhemle oynanan bir oyundu. Her oyuncu sırayla zarı atar ve daha sonra kanlar içinde kalıncaya kadar odanın içinde sekerek dolaşırdı. Eğer bir oyuncu yedi ya da daha küçük bir zar atarsa «kuintz» sözcüğünü söyleyerek, çılgınca dönmeye devam ederdi. Eğer yediden yukarı atarsa, her oyuncuya kıllarının bir kısmını vermek zorunda bırakılır ve bu şekilde iyi bir «tüyleme» yapmış olurdu. Üç kere «tüyleme» yapan oyuncu «kvörlenmiş» olur, ya da ahlâki açıdan iflas ettiğini söylerdi. Zamanla kıllarla oynanan bütün oyunların adı «tüyleme», kılın adı da «tüy» oldu. «Acele tüymek», önceleri kılları üzerine yapıştırmak anlamına gelirdi, daha sonraları ise kaçmak anlamına gelmeye maşladı. Ancak bu aradaki geçişin nasıl olduğu pek belli değildir.

Bir de, iki oyuncu bir oyunun kuralları konusunda anlaşmazlığa düştükleri zaman kullanılan «biftek ye-

mek» deyimi vardır. Bu deyimin kökleri Rönesans devrine kadar gider. O tarihlerde, erkekler bir kadına kur yapacakları zaman, kafasının yan tarafına bir et dilimiyle vururlardı. Eğer kadın geri çekilirse, bu onu bir başkasının istediği anlamına gelirdi. Eğer, eti yüzüne bastırarak yardımcı olur ve kafasının her tarafına sürerse, bu da evlenmek istediği anlamına gelirdi. Et gelinin ailesi tarafından saklanır ve özel günlerde şapka olarak giyilirdi. Ama eğer koca, karısını bir başka kadınla aldatırsa, kadın, eti kaptığı gibi şehir meydanına gidip, «Senin bifteğinle seni reddediyorum. Huuu! Huuu!» diye bağırarak evliliği bozabilirdi. Eğer bir çift için «bifteğe alıştı» ya da «biftek yedi» deniyorsa, bu, o çift kavga ediyor anlamına gelirdi. Evlilikle ilgili bir başka adet de, bize küçük görme olayını gayet dokunaklı ve renkli bir şekilde anlatan «burnundan aşağıya doğru bakma» sözünü kazandırmıştır. Pers'lerde uzun burunlu olmak bir kadın için güzelliğin sembolüydü. Bir kadının burnu ne kadar uzun olursa, o kadın o kadar cazip bir kadın sayılıyordu. Tabii belli bir noktaya kadar. Daha fazlası ise komik kaçıyordu. Bir erkek, bir kadına beraberlik teklif ettiğinde, dizleri üzerine çökerek kadının kararını beklediğini belirtir, kadın da adama «burnundan aşağı doğru bakardı». Eğer kadının burun delikleri seğirirse, adamı kabul ediyor demekti ama eğer burnunu sünger taşıyla sivriltip, adamın boynunu ve omuzlarını gagalamaya başlarsa, o takdirde bu başka birini sevdiği anlamına gelirdi.

Şimdi de birisi çok şık giyindiğinde söylediğimiz bir söz olan «Janti»yi inceleyelim. Bu terim kaynağını, Sir Oswal Janti'ye borçludur. Sir Janti belki de Viktorya İngiltere'sinin en tanınmış züppesiydi. Tatlı milyonların mirasçısı olan Janti, parasını elbiselere yatırarak çarçur etmişti. Bir zamanlar, Asya'daki tüm erkek, kadın ve çocukların, yedi yıl boyunca, hiç durmadan sümkürebilecekleri

kadar mendile sahip olduğu söylenirdi. Janti'nin terzilik konusundaki buluşları efsaneleşmişti. Tarihte ilk kez eldiveni kafasına giyen kişi oydu. Aşırı hassas olan cildi nedeniyle, Janti'nin iç çamaşırları, özel bir terzi tarafından, en nadide Nova Scotia som balıklarının ince ince dilimlenip, dikilmesiyle yapılırdı.

Ahlâksızca davranışlar nedeniyle, adı Sir Janti'nin bir sürü karanlık skandala karıştı ve bunun üzerine, bir cücenin okşanması sırasında, soğuğa karşı kulaklık takma hakkı verilmesi için hükümete dava açtı. Janti, sonunda Chichester'de iflas etmiş bir adam olarak öldü. Öldüğünde tüm gardrobundan geriye kalan, yalnızca bir çift dizlik ve bir sombreroydu.

«Janti» olmak sözcüğü, görüldüğü gibi büyük bir övgüdür ve böyle birisi büyük olasılıkla «orkestrayı dövmek» tarzında giyinmiştir. Bu deyim yüzyılımızın başında, Berlioz'u çalarken, şefi, gülen senfoni orkestralarına sopalarla saldırma adetinden kaynaklanmaktadır. «Orkestrayı dövmek» kısa süre içinde, akşam üzerleri dışarı çıkıldığında giyilen giysi olarak popüler oldu ve en güzel elbiselerini giyen insanlar ellerinde sopalar ve kayalar da taşımaktaydılar. Bu alışkanlık, New York'ta Fantastik Senfoni'nin çalındığı bir gün, yaylı çalgılar bölümündeki müzisyenlerin çalmayı bir anda bırakıp, en öndeki on sırada oturan seçircilerle silahlı çatışmaya girmeleri üzerine, nihayet sona erdi. Polis çatışmayı sona erdirdi ama bu arada J. P. Morgan'ın bir akrabası, damağının arka tarafındaki yumuşak bölgeden yaralandı. Bu olaydan sonra, en azından uzunca bir süre hiçkimse «orkestrayı dövecek» şekilde giyinmedi.

Eğer yukardaki varsayımlardan şüphe duyuyorsanız, ellerinizi havaya kaldırıp «keman yayı» diyebilirsiniz. Bu enfes deyim uzun yıllar önce Avusturya'da ortaya çıktı. Ne zaman bankacılıkla uğraşan bir erkek, sirkte önemsiz

işlerde çalışan bir kızla evleneceğini açıklasa, adet gereği arkadaşları ona, körük, ve üç yıl yetecek miktarda balmumu meyvası hediye ederlerdi. Efsaneye göre Leo Rothschild nişanlandığını açıkladığında, kendisine yanlışlıkla bir kutu cello yayı gönderilmişti. Kutuyu açıp da içinde geleneksel hediyeyi bulamayınca, «Bunlar da ne? Benim körüklerimle meyvalarım nerede? Ha? Ben keman yaylarına mı layığım?» diye bağırdı. «Keman yayı» sözü, o gece sabaha kadar, tavernalarda, saçlarını taradıktan sonra tarağı saçında bıraktığı için, Leo Rothschild'den nefret eden fakir sınıf arasında alay konusu haline geldi. Sonunda «keman yayı» sözü aptallığı ve saçmalığı anlatmak için kullanılır oldu.

Evet, umarım yukarıdaki argo kökenlerini beğenmişsinizdir ve bunlar sizin de kendi argo kökenlerinizi bulmanızı sağlamak konusunda uyarıcı olurlar. Şimdi de bu çalışmanın başlangıcında bahsedilen «kedinin pijamaları» sözünü merak ediyor olabileceğiniz düşüncesiyle onu da anlatıyorum. Bu sözün kökeni, iki deli Alman profesörü olan Chase ve Rowe'un aralarında geçen gülünç bir olaya dayanır. Kocaman bir kuyruk takmış olan Bill Rowe, zavallı kurbanının pijamalarını çalmıştır. Kulağının ağır işitme özelliği sayesinde çok yer dolaşmış olan Dave Chase ona sorar:

CHASE : Aa, Herr Profesör. Cebinizin altındaki o şişlik nedir?

ROWE : O mu? O şey kadının pijamaları.

CHASE : Kedinin pijamaları mı? Bu iyi bir söz mü?

Dinleyiciler bu tür hazır cevaplıklardan bunalmış durumdaydılar ve onları mahvolmaktan sadece ve sadece bu ikisinin boğulmak suretiyle prematüre ölümleri kurtardı.

İÇİNDEKİLER

ALLEN'İN NOT DEFTERİNDEN SEÇMELER 5
PSİŞİK OLAYLARIN İNCELENMESİ 13
AZ TANINMIŞ BALELER İÇİN REHBER 23
TOMARLAR 31
LOVBORG'UN KADINLARI HAKKINDA 39
MENSA'NIN FAHİŞESİ 49
ÖLÜM (OYUN) 59
EFSANEVİ HİKÂYELER VE MİTOLOJİK HAYVANLAR 117
EĞER EMPRESYONİSTLER DİŞÇİ OLSAYDI
(Karakter Değişikliklerini İnceleyen Bir Fantazi) 125
WEİNSTEİN İÇİN DUA EDİLMEYECEK 135
İLK DENEMELER 145
TOPLUMSAL AYAKLANMALAR İÇİN KISA AMA
YARARLI BİR REHBER 153
DEDEKTİF FORD'LA BİRLİKTE DÜŞÜNELİM 161
İRLANDALI DEHA 171
GÜZEL GÜNLER: SÖZLÜ BİR HATIRAT 181
ARGO KÖKENLERİ 189

WOODY ALLEN

— Ne olurdu Tanrı bana varlığına dair bariz bir işaret gönderseydi... Örneğin, bir İsviçre bankasına benim için yüklüce bir para yatırmak gibi.

— Görülmeyen bir dünya olduğu kesin. Sorun onun şehir merkezine ne kadar uzakta ve kaça kadar açık olduğu.

— Natasha çok üzgündü, çünkü babası Hartum'a savaşa gönderilmişti ve Hartum'da savaş mavaş yoktu.

— Tanrım, Tanrım! Son günlerde neler yaptın?

— Ağustos böceği bütün yazı eğlenceyle geçirdi. Karınca ise çalıştı ve biriktirdi. Kış geldiğinde Ağustos böceğinin hiçbir şeyi yoktu, karınca ise göğüs ağrılarından şikayetçiydi.

— Ölümden korkmuyorum. Yalnız, geldiğinde orada bulunmak istemem.

— New York Üniversitesi'nden birinci sınıftayken atıldım. Metafizik sınavında kopya çektiğim için. Yanımdaki çocuğun ruhuna bakıyordum.

— Eğer ben öldükten sonra ruhum bedenim olmadan da yaşayacaksa, o zaman bütün elbiselerim üzerime olacak demektir. Güzeeel...

— Tanrının isteklerini sorgulamak insanın yapabileceği en kötü şeylerden biridir; özellikle ekonomik durum böyleyken.

ara